

Groninger bijbelleesrooster voor 4 jr + commentaar, jaar-1

1 januari: Matteüs 1

Dit bijbelleesrooster zetten we in met het eerste Evangelie, het Evangelie zoals Matteüs dat heeft geschreven.

In z'n eerste hoofdstuk noemt Matteüs vier vrouwen: Tamar, Rachab, Ruth en 'de vrouw van Uria', allemaal met een geschiedenis. Toch heeft God hen uitgekozen als stammoeder van Christus: typerend voor God, en daarom is er hoop voor ons, zondige mensen. Matteüs verdeelt de periode vóór Christus in 3x14 geslachten, want de schrale tijd na de ballingschap was even nodig voor Christus' komst als de roemruchte tijden van Abraham en David: Gods gunst hangt niet af van onze prestaties. En dan komt Jozef. Hij wilde Maria de vrijheid teruggeven toen hij merkte dat de Geest beslag op haar had gelegd. Toch moest hij, zoon van David, Jezus als zoon adopteren: God wilde zijn beloftes over Davids huis per se vervullen.

2 januari: Matteüs 2

Een scherpe tegenstelling: heidense tovenaars knielden neer bij het kind Jezus; maar bijbelkenners, voorgangers in het geloof, bleven ongeïnteresseerd thuis. Een beeld dat we telkens tegenkomen: de eersten worden de laatsten. De moordlustige Herodes bewijst hoe Jezus van meet af vijandschap opriep, maar God zette zijn plan met het kind onstuitbaar door: via Egypte kwam Jezus in Nazaret.

3 januari: Matteüs 3

Het liefste dat God wil is dat wij ons aan Hem gewonnen geven. Daarom laat Hij ons telkens zijn Woord horen. Om die reden liet Hij Johannes optreden. Zijn boodschap was streng, maar daarmee wilde God de mensen klaar maken voor Christus' komst. Vanuit de hemel sprak God ook zelf: 'Dit is mijn Zoon!' Daarin zit de oproep opgesloten: 'Vertrouw je toe aan Hem. Dan vind ik ook vreugde in jou!'

4 januari: Matteüs 4

Voordat Jezus ging optreden heeft God Hem een soort examen afgenomen: Hij moest zich verweren tegen duivelse aanvallen. Maar met het schild van het geloof en het zwaard van de Geest, Gods Woord (Ef.6:16-17) sloeg Hij die aanvallen af. Christus is daarmee een redder die kan meevoelen met ons als de duivel ons verleidt. Meteen na zijn 'examen' begon Jezus rond te trekken met zijn boodschap.

5 januari: Matteüs 5:1-20

Zoals God de Tien Geboden begint met zijn gunst ('Ik ben jullie God en heb jullie bevrijd'), zo begint Christus de zgn. Bergrede met variaties op het thema: 'Gelukkig ben je als je het van God verwacht, want met God kom je niet bedrogen uit.' Dan pas volgt de opdracht om licht voor de wereld te zijn. Een bevrijdende volgorde: we mogen ons gedragen weten door God en daardoor is het haalbaar om Christus na te volgen in zijn gehoorzaamheid aan God.

6 januari: Matteüs 5:21-48

We zijn niet klaar als we ons aan de letter van de geboden houden of als we onze liefde beperken tot ons eigen kringetje. We moeten recht doen aan de volle reikwijdte van de geboden. Christus bindt ons dat op het hart in de vorm van spreuken die tot nadenken dwingen. Zo wil Hij ons ertoe bewegen royaal met de geboden om te gaan.

7 januari: Matteüs 6

Bidden en vasten mogen geen publieke actie zijn om te showen hoe vroom we zijn. Het zijn omgangsvormen in onze persoonlijke relatie met God. Daarbij kan hebzucht een stoorzender zijn, want dan zoeken we ons houvast bij ons inkomen, ons bezit. Natuurlijk is het begrijpelijk dat wij, kwetsbare mensen in een bedreigende wereld, ons zorgen maken. Maar, zegt Christus, God is er en Hij zorgt.

8 januari: Matteüs 7

We mogen niet uit de hoogte oordelen als zouden wij beter zijn dan de ander. Bidden we God om wat we nodig hebben als kind van Hem, dan zal God ons nooit in de steek laten. Het is belangrijk dat te weten, want gehoorzamen aan God lijkt op het gaan door een smalle poort. Maar op die manier brengen we goede vruchten voort en bouwen we op een degelijk fundament.

9 januari: Psalm 1

Het psalmboek begint a.h.w. met een zwart-wit-schema. Er zijn zondaars, mensen die volop de kant van het kwaad kiezen (zie 'wandelt...staat...zit' in de NBG-vertaling); met hen loopt het slecht af. En er zijn mensen die vreugde beleven aan Gods Woord; zij zijn te feliciteren want het geluk lacht hun toe. Iets hiervan merken we nu soms al, maar op lange termijn zullen we dit helemaal ondervinden.

10 januari: Matteüs 8:1-27

Door zijn wonderen maakte Christus zijn tijdgenoten duidelijk wie Hij is: Gods Zoon, die macht heeft over alles. Ook maakte Hij zichtbaar waar Hij heen wil: een wereld zonder ziekte, zonder destructieve krachten in de natuur, zonder de invloed van de duivel. Nog steeds werkt Christus aan die toekomst.

11 januari: Matteüs 8:28-9:17

Bij Matteüs gaat het maar door: de prediking en wonderen van Jezus. Daarmee gunt Jezus ons een blik in zijn hart. God is kennelijk uit op de redding van mensen, op hun welzijn.. En daarbij ziet Hij zelfs de afzonderlijke mens; vandaar Jezus' keuze van die ene tollenaar, Matteüs.

12 januari: Matteüs 9:18-10:15

Als Jezus redding betekent, moet je bij Hem zijn. Dat had die bloedvloeiende vrouw begrepen; vandaar dat zij alles op alles zette om maar contact te maken met Jezus: ter navolging. En dan ondervind je Gods 'ontferming' (9:36): het kernwoord van Christus' optreden. Bemoedigend voor mensen die zich afhankelijk weten. En in die ontferming is Christus royaal: toen al stuurde Hij er mensen op uit om anderen erbij te roepen.

13 januari: Matteüs 10:16-42

Delen in Christus' ontferming is een bemoedigende ervaring. Maar de keerzijde hiervan kan zijn: vijandschap van je omgeving, onenigheid in de familie, strijd en pijn om trouw te blijven aan Christus, en zelfs: je leven verliezen. 'Vrede op aarde' zongen de engelen in de kerstnacht, maar die vrede wordt pas allesomvattend door veel moeiten heen. Maar eens zullen Gods kinderen die vrede ervaren.

14 januari: Matteüs 11

Zonder aarzeling had Johannes Jezus als de Christus aangewezen. Maar in de gevangenis nadenkend kon hij Jezus' optreden moeilijk rijmen met wat hij verwacht had. Jezus gaf hem toen weer houvast door Gods Woord aan te halen. En dan volgt die ernstige waarschuwing: als je veel van God hebt ontvangen maar toch jezelf afsluit, neemt God dat extra hoog op. Maar geef je gehoor, dan kun je al je lasten bij Hem neerleggen.

15 januari: Psalm 2

God spot met het verzet van Davids trotse tegenstanders, want niets en niemand kan zijn plan met koning David doorkruisen. In Hand.4:25-26; 13:33 wordt deze psalm toegepast op Christus: zijn opstaan uit het graf bewees het dat Hij koning is en macht over alles heeft. Hieraan kan niet getornd worden. Daarom moeten we 'de zoon kussen', dus Christus erkennen. Dat geeft ons toekomst.

C. van der Leest, Groningen-Oost

16 januari Matteüs 12:1-37

De spanning loopt steeds verder op tussen Jezus en de 'geestelijke' leiders. Onthutsend is het om te zien hoe zij zich met beroep op Gods sabbatsgebod sterk willen maken tegen Jezus (12:1-19). Wie Jezus' werk aan de duivel gaat toeschrijven, begaat een onvergeeflijke zonde. Zo loop je zelf over naar de kant van de grote vijand (12:22-37).

17 januari Matteüs 12:38-13:23

Nota bene, mensen die zo dicht bij het vuur zitten, blijven zich verzetten tegen Christus (12:38-42). Laten ze oppassen dat het niet van kwaad tot erger gaat (12:43-45). Het gaat niet om de familieband met Jezus, maar om de geestelijke band die door gehoorzaamheid wordt gelegd (12:46-50). De gelijkenis van het zaad maakt duidelijk hoe belangrijk het is om echt te luisteren en te gehoorzamen. Let er ook eens op dat de gelijkenissen niet alleen dienen om te verduidelijken, maar ook om te verhullen. Wie zijn oren toestopt, kan met doofheid geslagen worden (13:1-23).

18 januari Matteüs 13:24-58

In de afsluiting van dit gedeelte over de gelijkenissen blijkt dat de mensen die Jezus hebben zien opgroeien niet in Hem geloven. Daardoor zullen zij niet delen in de zegeningen van zijn Koninkrijk. Veel van de gelijkenissen van het Koninkrijk maken duidelijk dat het Koninkrijk alles te maken heeft met het oordeel van God: wanneer het Koninkrijk komt valt de definitieve scheiding. Zorg dat je voor die tijd al je kaarten op Jezus gezet hebt!

19 januari Matteüs 14

Dat de vijandschap tegen het evangelie menens is blijkt uit de laffe moord op Johannes de Doper. Jezus zoekt in reactie daarop de luwte op, maar het is Hem niet vergund, zijn populariteit bij het gewone volk neemt snel toe. Stel je voor: tienduizenden mensen die Hem op de voet volgen. En voor allen heeft Hij aandacht. Ondertussen blijkt het vertrouwen van zijn meest nabije volgeling Petrus –ondanks de heerschappij van Hem over water en wind- toch nog heel wankel.

20 januari: Matteüs 15

Let in dit hoofdstuk eens op de grote verscheidenheid aan emoties die Jezus toont: verontwaardiging, boosheid, felheid (15:1-20), schijnbare onverschilligheid –maar die schijn bedriegt gelukkig- (15:21-28), zorgzaamheid (29-39). Welke gevoelens zou Hij momenteel jegens u hebben?

21 januari: Matteüs 16

Weer een hoofdstuk vol contrasten: 'geestelijke' leiders die Jezus ten val willen brengen, en zijn nabije volgelingen die het Grote Goddelijke Geheim van Jezus hebben ontdekt: U bent de Messias. Overigens moeten zijn leerlingen nog veel leren: de Messias gaat een lijdensweg tegemoet. En zijn volgelingen eveneens!

22 januari: Psalm 3

Deze Psalm is een morgengebed voor wie tegen de komende dag opziet. Onze omstandigheden zijn ongetwijfeld zeer verschillend van die van David, op het moment van dit gebed politiek vluchteling, en nog wel voor zijn eigen zoon. Denk je die situatie eens in. Wat geweldig als je dan je veiligheid zoekt en kunt vinden bij de Here!

23 januari: Matteüs 17:1-23

Op de berg zien we een stukje hemel op aarde: Christus stralend in het middelpunt, met de vertegenwoordigers van het Oude Testament (wet en profeten, Mozes en Elia) en het Nieuwe Testament (de apostelen) om Hem heen (17:1-13). Terwijl Jezus als het ware even in de hemel is, zijn z'n leerlingen door gebrek aan geloof niet in staat zijn kracht in te roepen voor mensen in nood (17:14-20). Voor Jezus definitief zijn hemelse glorie ontvangt, is het nodig dat Hij eerst vermoord wordt (17:21-23).

24 januari Matteüs 17:24-18:14

Jezus die geen vreemde is in de tempel, maar kind aan huis bij God, betaalt toch de belasting voor zichzelf en zijn leerling. Hij leert zijn volgelingen om niet zichzelf belangrijk te vinden maar de ander, speciaal de kleintjes. Wees streng voor jezelf in je strijd tegen de zonde, en wees zuinig op anderen. Zo zuinig als de goede herder is op zijn schapen, stuk voor stuk.

25 januari Matteüs 18:15-35

Hier vinden we de bekende "regel van Matteüs 18". Hebt u die regel wel eens toegepast in uw eigen gemeente? En kent u zelf de ervaring van opluchting als God uw schuld vergeeft? Wat zegt het u dat in dit verhaal onze schuld vergeleken wordt met een bedrag van miljoenen? Kun je de woede van de koning begrijpen?

26 januari: Matteüs 19

Wat bij mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God. Dat geldt voor echte trouw in je huwelijk ook als het moeilijk wordt (19:1-12); het geldt voor de toegang tot het koninkrijk van God: die wordt je gegeven als je wordt als een kind (19:13-15); maar wie denkt dit met zijn prestaties te verdienen, komt er nooit binnen (19:16-26); in de navolging van Christus zul je veel moeten laten staan, maar je krijgt er alles voor terug (19:27-30).

27 januari: Matteüs 20:1-19

We voelen waarschijnlijk wel mee met de mensen die mopperen dat ze niet méér uitbetaald krijgen terwijl ze wel méér gewerkt hebben. De achtergrond van deze gelijkenis is het onbegrip dat Jezus ontmoette toen Hij de genade zo royaal uitdeelde, ook aan mensen die er in hun leven een potje van gemaakt hadden. Vraag aan u: na een lang leven in dienst van de Here, met tal van ontberingen, mag u het Rijk van God binnengaan. Hoe kijkt u dan naar hen die op het nippertje gered worden, en die dan even royaal beloond worden dankzij de goedheid van de Heer?

28 januari: Matteüs 20:20-34

Onderweg naar zijn kroning in de koningsstad Jeruzalem (aan het kruis!) leert Jezus ons dat volgelingen van de koning volgelingen in nederigheid moeten zijn. Deze koning heeft, in tegenstelling tot zijn enthousiaste volgelingenschare, persoonlijke belangstelling voor twee blinde bedelaars die schreeuwen om aandacht.

29 januari: Matteüs 21:1-27

Stel je voor: je woont zelf in Jeruzalem en je ziet Jezus met een superenthousiaste aanhang de stad binnenkomen, als koning in glorie en bescheidenheid. Hoe zou u reageren? Het is niet vanzelfsprekend dat je zelf ook enthousiast wordt. Je kunt ook kregelige vragen gaan stellen: wie bent U dat U dit doet? Het is duidelijk: wilt u zich onderwerpen aan hem of probeert u zich overeind te blijven?

30 januari: Matteüs 21:28-46

Twee gelijkenissen maken hetzelfde duidelijk: binnen het ene volk van God heb je ja-zeggERS en ja-doeners. Op dat laatste komt het aan. Het gaat niet om je goede positie in de kerk, maar om je goede daden. Wie blijft weigeren te gehoorzamen, zal stuklopen op Christus, de hoeksteen die God uitkoos.

J.W. Roosenbrand, Groningen-Oost

31 januari: Psalm 4

Invloedrijke 'mannen' belasteren David. Een zware beproeving. Maar hij roept tot God! In het 'hart' van die 'mannen' leven bóze plannen, aan David geeft God een gelukkig 'hart'. Daarom kan hij 'in vrede' gaan slapen. Die 'mannen' liggen op bed onrustig te woelen. De vraag wie hun geluk zal brengen, houdt ze wakker. David kent geen slapeloosheid. Machtiger dan de HERE zijn die machtige 'mannen' nooit! Dat maakt hem rustig. Zijn avondgebed leert ons hoe wij mogen slapen, ook al zijn onze zorgen vele.

1 februari: Matteüs 22

Een koning richt een bruiloftsdiner aan voor zijn zoon. Dé Zoon is Jezus. De Joden bedanken voor de uitnodiging. Het feest is voor zondaren. Zij zijn blij als God hen roept en maken zich klaar voor de Bruiloft.

Joodse leiders proberen Jezus te vangen met woorden: 1. Farizeeën willen Hem een uitspraak ontlokken over de belasting aan de keizer; 2. Sadduceeën willen Hem in verwarring brengen door een kwestie over de opstanding; 3. Farizeeën komen met de vraag naar 'het grote gebod'; 4. Jezus zelf neemt het initiatief met een vraag over de Zoon van David.

2 februari: Matteüs 23

Jezus spreekt zijn dreigend 'wee u!' over Schriftgeleerden en Farizeeën. Zij die het Woord moesten uitleggen, hebben gezorgd dat de schare de wet niet kent. Ze hebben zich vastgespijkerd aan uiterlijkheden, terwijl zij van binnen vol wetteloosheid zijn. In plaats van de poort naar Gods rijk te openen hielden zij de deur dicht. Jeruzalem, Jeruzalem...

3 februari: Matteüs 24:1-28

Nog terwijl Jezus zich binnen het tempelcomplex bevindt, kondigt Hij de verwoesting ervan aan. Voor het besef van zijn leerlingen hield de val van de tempel direct verband met de komst van de Messias en het einde van de wereld. Vandaar hun vraag: wanneer zal die heerlijke toekomst aanbreken? Maar Jezus leert hen dat beide gebeurtenissen ver uit elkaar liggen. Tot vers 13 spreekt Hij over wat zijn leerlingen straks te wachten staat, vanaf vers 15 over de verlossing van zijn kerk bij de val van Jeruzalem.

4 februari: Matteüs 24:29-51

Na Jeruzalems val gaat het regelrecht ('terstond') naar het einde van de wereld, ook al kan het nog lang duren. Christus komt op een wijze die de kosmos doet beven. De gelijkenis van de vijgeboom is bemoedigend: wie de bladeren ziet uitlopen, weet dat de oogsttijd komt! Alleen de Vader weet het moment van Christus' verschijning. Zijn komst zal rampzalig zijn voor wie er niet mee rekenen, en zal plotseling gelovigen en ongelovigen scheiden. Daarom: 'Waakt!' Gelukkig is de betrouwbare knecht, de slechte wordt overvallen door de oordeelsdag.

5 februari: Matteüs 25:1-30

De 1^e gelijkenis is een illustratie bij wat Jezus hiervoor gezegd heeft. De tijd tot zijn komst is een proeftijd, zodat duidelijk wordt wie dwaas is en wie wijs. Wie wijs zijn zullen er alles aan doen om hun geloof op peil te houden, zodat zij straks niet te laat zijn. De 2^e gelijkenis sluit hierbij aan. Ieder krijgt een andere taak en verantwoordelijkheid. Ieder moet straks rekenschap afleggen. Aan wie veel is toevertrouwd, van hem zal ook veel worden gevraagd. Wie lui is, staat er straks buiten.

6 februari: Matteüs 25:31-26:16

Wanneer Christus komt, zal Hij een ieder vergelden naar zijn werken. Vandaag al valt de beslissing of zijn komst voor ons een feest wordt of niet. Vervolgens doet Jezus een opvallende uitspraak: Hij maakt de dag en de wijze van zijn sterven bekend. Het moment van zijn verschijning in heerlijkheid is pas te verwachten na zijn dóód! Deze ster van Jezus' plan schittert boven het aardse, duistere tafereel: leiders die een list beramen, leerlingen die een gelovige vrouw hinderen, één van de twaalven die een complot smeedt.

7 februari: Matteüs 26:17-46

Het laatste Pascha wordt voorbereid. Jezus voorzegt het verraad. Brood en wijn maakt hij tot tekens van zijn naderend sterven. Jezus belicht vanuit de Schriften hoe de Herder alleen moet blijven, wanneer Gods slagen vallen. Maar... op het sterven volgt de opstanding! Petrus zal zijn hoge toon moeten laten varen voordat de haan de volgende dag aankondigt. Jezus lijdt alleen, zijn leerlingen slapen. Gesterkt door het gebed wekt Hij hen omdat nu het uur is aangebroken voor de overlevering.

8 februari: Matteüs 26:47-75

Judas' kus is het teken om Jezus gevangen te nemen. N.a.v. het agressieve gedrag van een leerling, benadrukt Jezus nog eens dat de Schriften vervuld moeten worden. De leerlingen slaan op de vlucht. De schapen worden verstrooid (26:31!).

Jezus wordt verhoord door de hogepriester. Petrus moet antwoorden op de vragen van de slavinnen van de hogepriester. Jezus antwoordt met een eed. Petrus met een meened. Voor Jezus loopt het uit op een zeer bitter lijden, voor Petrus op een bitter wenen.

9 februari: Psalm 5

David legt de HERE zijn moeitenvolle situatie voor. Zijn tegenstanders staan nergens voor. Hun vijandschap tegen David is in feite gericht tegen de HERE! Hier is dan ook geen sprake van persoonlijke wraakgevoelens. David strijdt voor de eer van de HERE. God zal de goddelozen straffen. Heel anders is het met hen die bij de HERE schuilen. Hun situatie kan moeilijk zijn, maar hun gebed wordt verhoord. Er komt uitredding. Een belofte voor altijd.

10 februari: Matteüs 27:1-26

Jezus gaat lijden als de Rechtvaardige. Judas komt tot de erkenning dat hij 'onschuldig bloed' heeft verraden. De vrouw van Pilatus noemt Jezus een 'rechtvaardige'. Pilatus moet dit ook zelf beamen. Uit angst voor oproer geeft hij de joden hun zin en geeft bevel Jezus te kruisigen.

11 februari: Matteüs 27:27-44

Een hel van spot komt over de Koning der Joden. De soldaten spelen hun spel: Jezus wordt uitgedost als spotkoning (zie Ps.22:8). De wijn met gal is de vervulling van Ps.69:22. De verdeling van Jezus' kleren d.m.v. het lot is de vervulling van Ps.22:19. De beschuldiging boven het kruis is de bijtende spot van Pilatus (Joh.19:19-22). Ook met woorden van Ps.22:9 wordt Jezus als gekruisigde gehoord (vs. 43).

12 februari: Matteüs 27:45-66

De zonsverduistering was bewijs van Gods toorn. Jezus werd door zijn Vader prijsgegeven aan de verschrikkingen van de hel. Als het licht wordt, schreeuwt Hij Ps.22:2a uit. Niet als klacht maar als beroep op zijn Vader: "Ik heb uw toorn ondergaan. Nu is er toch geen reden meer Mij te verlaten?" Nu begint Jezus' rechtvaardiging. De hoofdman bij het kruis komt tot een prille belijdenis. Het tempelgordijn scheurt, rotsen splijten en graven breken open. Die onder misdadigers gerekend werd, is bij de rijke in zijn dood geweest (Jes.53:9).

13 februari: Matteüs 28

De goede Herder heeft de dood overwonnen. Hij neemt zijn herdersstaf weer op. Hij kan weer vóór(op)gaan. Verbroken verhoudingen worden hersteld, verstrooide schapen bijeengebracht. De Raad brengt voor grof geld een lastercampagne op gang. Maar daar, waar de vergadering van de kudde begon, in het Galilea der heidenen, trekt de Herder zijn leerlingen samen en geeft hun als zijn apostelen zijn zendingsbevel. Als Israël niet luistert, dan gaat het evangelie de wereld in!

J.M.A. Groeneveld, Bedum

14 februari: Hebreëen 1

De brief aan de Hebreëen kent geen briefhoofd, geen adres en geen afzender. Vragen genoeg rondom dit geschrift, dat misschien niet eens een brief is. Hoe dan ook, de schrijver valt met de deur in huis. De inzet is de inhoud: God heeft op veel verschillende manieren gesproken, maar Gods diepste woord vernemen we in zijn Zoon Jezus Christus, de afstraling van Gods heerlijkheid en de afdruk van zijn wezen.

15 februari: Hebreëen 2

Om Jezus Christus gaat het dus. Hem heeft de Vader gekroond met macht. Maar dat strijdt misschien met onze waarneming, want wat zien we daar nou van? Pastoraal is dan de toonzetting: we zien alleen nog een lijdende Heer Jezus. Maar de weg van God is: door lijden heen tot glorie. En Jezus is de Gids die ons voorgaat op deze weg. Door lijden heen brengt Hij vele zonen tot heerlijkheid.

16 februari: Hebreëen 3

Gidsen op weg naar het behoud zijn er meer geweest. Mozes was zo'n gids. Maar hij haalt het niet bij Jezus Christus, die immers de Zoon van het Huis is. Dus klinkt de aansporing: hou je vast aan Jezus Christus. Met andere woorden, herhaal niet de fouten van het verleden door als het volk Israël in de woestijn je hart te verharderen en daardoor de beloofde rust te missen.

17 februari: Hebreëen 4:1-5:10

Je hebt sabbatsrust en sabbatsrust: eentje in de 'diepte' (rusten van je – boze – werken) en eentje 'aan de oppervlakte' (een dag rust). Het gaat natuurlijk om die 'diepe'. Het gaat erom dat je die rust bereikt, die het volk Israël nooit bereikt heeft. Dus moet je vasthouden aan de belijdenis dat Jezus onze Hogepriester is. Hij voelt mee met onze zwakheden en Hij kan brengen wat Aäron en zijn zonen niet konden brengen: eeuwig heil.

18 februari: Hebreëen 5:11-6:20

Gemakkelijk is het niet, wat de briefschrijver allemaal zegt. Dat geeft hij zelf toe. Maar zegt dat niet eerder dat zijn hoorders traag zijn geworden? Kennelijk is het mogelijk, dat geloven stilstaan wordt of zelfs achteruitgaan. Inzet is daarom vereist: blij leergierig, blij ijverig. En vooral: blij hopen. Hoop is altijd gericht op iets dat vóór je ligt. Wie niet meer hoopt, staat stil of gaat achteruit.

19 februari: Hebreëen 7

Het thema 'Jezus Hogepriester' is al eens aangesneden. Nu wordt het uitgewerkt. Jezus is Hogepriester naar de ordening van Melchisedek (vgl. Gen. 14) en dus hoger hogepriester dan Aäron en zijn zonen. Zij waren gebonden aan afkomst, aan zonde en aan dood. Jezus is Hogepriester krachtens onvernietigbaar leven: zonder afkomst, zonder zonde, zonder dood. Hij kan dus volkomen behouden.

20 februari: Psalm 6

Het is wel wonderlijk hoe deze psalm valt tussen de lezingen uit de Hebreëen-brief. Menselijk leven is kwetsbaar. Midden in het leven zijn wij door de dood omgeven. Psalm 6 is een zucht naar God, een zucht om verlossing uit de dood. Maar het slot van de psalm is al net zo juichend als de inhoud van de brief aan de Hebreëen: mensen die midden in de dood liggen ontvangen in Jezus Christus het leven!

21 februari: Hebreeën 8

De schrijver heeft een lange aanloop nodig naar zijn hoofdonderwerp, zou je kunnen concluderen uit vers 1. Maar het is het refrein dat tot nu toe al steeds tot klinken is gebracht. Ik zou zelfs zeggen: het is niet alleen het hoofdonderwerp van deze brief, maar van de hele Bijbel. Oude en Nieuwe Testament zijn één in Jezus Christus. Het Oude wijst vooruit en het Nieuwe vertelt, dat Hij het is: Jezus Messias, onze enige Hogepriester.

22 februari: Hebreeën 9

Dit hoofdstuk moet je eigenlijk lezen als één lange uitleg van het vorige. Het werk van de priesters in het Oude Testament in de aardse tabernakel had een onaf, voorlopig karakter vergeleken met wat Hogepriester Jezus heeft gedaan in de ware tabernakel, de hemel. Wat Jezus doet is volmaakt en definitief. Het is eens en voor altijd. Leesoefening: zet de verschillen die de schrijver noemt eens op een rij.

23 februari: Hebreeën 10:1-18

Eén verschilpunt licht de schrijver van de brief er nog eens extra uit: het offer. De offers uit het Oude Testament kunnen niet verzoenen. Hoogstens herinneren ze je eraan, dat je zondig bent. Vandaar ook de herhaling: je blijft erbij bepaald worden dat de echte verzoening met God van de andere kant moet komen. En die komt er: het offer van Jezus, eens voor altijd gebracht, brengt volmaakte verzoening.

24 februari: Hebreeën 10:19-39

Na de uitleg komt de toepassing, zou je kunnen zeggen. En die luidt: treed binnen in het heiligdom van God, zonder angst, maar vrijmoedig, in de volle zekerheid van het geloof, want Christus heeft voor jou het offer gebracht. De triomf van de genade! Vrijblijvend is het niet. Wie deze genade achteloos naast zich neerlegt of die met voeten treedt, moet zich klaarmaken voor een ontmoeting met de levende God.

25 februari: Hebreeën 11:1-22

Nu gaat de schrijver van de brief dieper door op het thema 'geloof'. Geloof is altijd verder kijken dan de grenzen van je eigen werkelijkheid. Geloven is boven het hier en nu uitkijken. En dus is geloven een afscheid van het denken in 'what you see is what you get'. Nee dus: er is meer. Zo hebben veel heiligen geleefd. Ze waren zeker van dingen, die ze alleen nog konden hopen en die ze nog niet konden zien. Dit geloof hield hen gaande.

26 februari: Hebreeën 11:23-40

We lezen verder in het bekende hoofdstuk met 'geloofsgetuigen'. Variaties op hetzelfde thema. Mensen geloofden en hoopten, terwijl niets in hun werkelijkheid erop wees dat ze het bij het rechte eind hadden. Alles wat ze deden was een keuze maken en daarbij blijven. De gevolgen namen ze voor lief, hoe die ook waren: goed of slecht. Indrukwekkend, nietwaar, de heiligen ons voorgaan.

27 februari: Hebreeën 12:1-13

De tribune zit dus volgepakt. Allemaal geloofsgetuigen die je mag zien als supporters. Gedragen door hun aanmoediging kun je de wedloop lopen. En hou je oog gericht op Jezus: moest Hij ook niet lijden en zit Hij nu niet aan Gods rechterhand? Het wordt dus afzien, die wedloop. Maar geef nooit op, vind eerder motivatie en stimulans in afzien en lijden: je zit op de goede weg (vgl. 1Petr. 4: 12-16).

28 februari: Hebreeën 12:14-29

Een dringend appèl horen we nu. Blijf niet achter. Haal niet onverschillig je schouders op als Esau. Wijs Hem die spreekt niet af. Want we hebben niet over zomaar een way of life. Nee, we zijn genaderd tot God, de Rechter over allen. Als in het Oude Testament zijn verschijning zo ontzagwekkend was, hoeveel te meer nu. Weet wat je doet dus: onze God is een verterend vuur.

1 maart: Hebreeën 13:1-16

Hebreeën 13 is een uitwerking – een concretisering – van het voorgaande. We moeten niet achter blijven, maar God vereren met eerbied en ontzag (Heb 12: 28). Wat dat inhoudt lezen we nu. Je kunt er dus mee aan de slag in het hier en nu. Tip: zet de 'vermaningen' eens op een rij en probeer er voor jezelf actiepunten van te maken voor je dagelijks bezig zijn of gebedspunten voor de dag van vandaag.

2 maart: Hebreeën 13:17-25

In vers 20-21 trekt de schrijver nog even in een paar streken de hele brief samen. Hij vat samen in een zin die als een zegen gelezen wil worden. Dit is dus het laatste woord, het hart onder de riem voor al de lezers: dat God u maar mag bevestigen. Hoe afhankelijk voel jij je van Gods zegen? Hoe dan ook: ik wil jou persoonlijk het laatste vers van de brief meegeven en ik hoop dat je de inhoud ervan zult ervaren: de genade zij met u allen!

J.M. Oldenhuis, Sauwerd

3 maart: Psalm 7:1-10

Het opschrift verwijst naar een pijnlijk moment in Davids leven: een aanhanger van Saul strooit valse beschuldigingen over hem uit. Vol verontwaardiging wijst David die beschuldigingen van de hand. Omdat hij geen eigen rechter wil zijn, roept hij Gods straf in over zijn vijanden. Hij verbijst z'n woede dus niet (dat is altijd slecht voor een mens), maar legt alles bij God neer (dat geeft een mens rust).

4 maart: Psalm 7:11-18

David weet zich, ondanks zijn moeiten, geborgen bij God. Tegelijk laat hij uitkomen dat God geen goe-dige God is die alles best vindt. God haat het kwaad en laat dit vroeg of laat merken ook. Dat geeft vei-ligheid aan wie bij Hem bescherming zoeken tegen het kwaad. Dat betekent een waarschuwing voor wie denken dat ze geen rekening hoeven te houden met God: zij benadelen uiteindelijk zichzelf.

5 maart: Genesis 1:1-2:3

De Bijbel start niet met redenaties maar met een overrompelende ontmoeting: 'In het begin schiep God...' Daarmee krijgen we meteen antwoord op dé oervraag: 'Waar komen we vandaan?' Van God dus, want door zijn scheppend spreken is deze wereld tot stand gekomen. Hoe moeten we ons dat voorstellen? Wetenschappers komen niet verder dan theorieën, die telkens bijgesteld of vervangen moeten worden. Ondanks wetenschappelijke onzekerheid kan de gelovige de zekere lof zingen op de Schepper.

6 maart: Genesis 2:4-25

Nadat in Gen.1 globaal over de schepping van de mens is gesproken, komen nu de details: eerst heeft God de man geschapen. Pas toen de man in z'n omgaan met de dieren z'n alleen-staan ontdekte, maakte God de vrouw. Dat deed God met behulp van een rib van de man: de vrouw ligt hem alleen daarom al na aan het hart. Bovendien, pas sámen komen zij tot hun recht en zijn ze beeld van God (Gen.1:27). Het was zo zuiver tussen hen dat kleding overbodig was: ze hadden niets voor elkaar te verbergen.

7 maart: Genesis 3

De duivel verleidde de mens ertoe z'n eigen baas te zijn, los van God. Daarmee kwamen meteen breu-ken in alle relaties, zoals God ook aankondigde: de man probeert de baas te spelen over de vrouw, ter-wijl de vrouw de man naar haar hand probeert te zetten: destructieve concurrentie; het wonder van het kinderen-krijgen gaat samen met pijn; tenslotte voegt de natuur zich niet meer gewillig naar de hand van de mens. Een en al ellende. Maar meteen gaf God perspectief: satan wórdt uitgeschakeld, dus: het paradijs kómt terug!

8 maart: Genesis 4

Na de opstand van de mens tegen God volgt een tweede drama: de ene mens, Kaïn, slaat de andere, Abel, dood. Kaïns geschiedenis loopt uit op Lamech. Zijn drie zoons ontplooiden grootse culturele activi-teiten, maar die waren dienstbaar aan de trots van de mens. Vandaar Lamechs lied: hij had Gods be-scherming niet nodig, maar kon zichzelf redden. Daartegenover Seth en Enos; zij beseften God nodig te hebben, waarom zij God aanriepen. Nog altijd dé tegenstelling: erken je je afhankelijkheid van God óf niet?

9 maart: Psalm 8

In de nacht kijkend naar de sterren is de dichter diep onder de indruk van de glorie van God en tegelijk van de nietigheid van de mens. Dan beseft hij meteen het wonderbaarlijke: deze onvergelijkelijke Schepper laat zich eren door kindergebrabbel (zoals ook Christus deed in de tempel, Mat.21:15-16)! Ook heeft Hij de kwetsbare mens als koning aangesteld! Helaas, onze koninklijke glorie gaat samen met zoveel ellende dat we vs.6 amper meer op onszelf kunnen toepassen. Gelukkig klopt vs.6 wel 100% bij Christus (zie Hebr.2:6-9); dat betekent de garantie dat alles goed komt.

10 maart: Genesis 5:1-6:4

Die vele namen maken duidelijk: God blijft op weg naar zijn einddoel, de uitschakeling van satan. Een paar namen springen eruit: Henoeh: 'hij wandelde met God en was niet meer'; en Noach: 'deze zal ons troosten'. En dan volgt 6:1-4. Waarschijnlijk zijn 'de zonen van God' geen gelovigen of engelen (zoals soms wordt uitgelegd) maar koningen en wordt bedoeld dat zij de eerste harems aanlegden, met als re-sultaat kolossen van mensen. Van het mooie begin is weinig meer over: de mensen deden maar.

11 maart: Genesis 6:5-7:10

Gods verontwaardiging over het kwaad onder de mensen was zo groot, dat Hij besloot een gigantische overstrooming te laten komen. Op die manier wilde Hij een nieuw begin maken en de weg openhouden naar zijn einddoel. Noach kreeg opdracht een schip te bouwen. Daarvoor kreeg hij 120 jaar, als we 6:3 hierbij mogen betrekken. Noachs bouwactiviteit vormde zo tientallen jaren een constante waarschu-wing; vandaar dat Petrus Noach aanduidt als 'prediker van de gerechtigheid' (2Petr.2:5).

12 maart: Genesis 7:11-8:22

'En de Here sloot de deur achter hem' (7:16): daarmee was het doodvonnis getekend van alle buiten-gebleven mensen. Voor fijngevoelige Nederlanders moeilijk te aanvaarden: te weinig zijn we doordron-gen van de ernst van ontrouw aan God; ook erkennen we te weinig dat God als Heer van alles de vrije beschikking heeft over zijn wereld. Hoe dan ook, God is rechtvaardig en barmhartig. Het laatste blijkt uit de afloop: op grond van Noachs offer (dus vooruitlopend op Christus' offer) garandeerde God: geen overstrooming meer zoals de zondvloed. Gods werk aan de redding van de wereld gaat door.

13 maart: Genesis 9

God herhaalde zijn belofte dat er geen allesvernietigende overstroming meer zou komen; als teken gaf Hij de regenboog, die verschijnt juist als het ergens regent. Elke keer als dat natuurverschijnsel zich voordoet, worden God en mens herinnerd aan Gods belofte. Dat perspectief hebben we niet te danken aan onze eigen kwaliteiten; want meteen hierna vond dat beschamend gebeuren plaats van Noachs dronkenschap en Chams spot daarmee. Gods beloften zijn altijd onverdiend.

14 maart: Genesis 10:1-11:9

Noachs gezin met de drie zoons waaierte uit tot een wereldwijde mensheid. Maar voordat het zover was bleven de mensen eerst nog, tegen Gods bedoeling in, bij elkaar klitten. Kennelijk voelden ze zich bedreigd en gingen ze ervan uit: eendracht maakt macht. Daarvoor bouwden ze een hoge toren als oriëntatiepunt. Zo probeerden zij, net als Lamech, zichzelf te handhaven. God verstoorde toen hun onderlinge communicatie, waardoor ze noodgedwongen uit elkaar gingen, met als resultaat: de weg naar Christus' rijk van echte eenheid bleef open.

15 maart: Genesis 11:10-12:9

Om de aarde te redden heeft God tijdelijk een versmalling aangebracht in zijn aandacht. Vandaar dat in Gen.11-12 de blik alleen op Sem wordt gericht, dan op Terach met z'n familie en tenslotte op Abram. Om met de Fransen te spreken: reculer pour mieux sauter; je doet een stap terug om des te beter te kunnen springen. Zo ging God een bijzondere relatie aan met Abram, maar met als doel: 'met u zullen alle geslachten op de aardbodem gezegend worden'. Daar gaat het God om: een wereldwijd gezin.

16 maart: Genesis 12:10-13:18

'Ik zal u tot een groot volk maken', had God Abram beloofd (12:2). Maar soms viel het Abram niet mee daarop te vertrouwen. Daarom hield hij het geheim dat de mooie Sarai z'n vrouw was, want daarmee werd zijn overlevingskans groter voor het geval dat Sarai geroofd zou worden. 'Aan uwe nageslacht zal Ik dit land geven', had God ook beloofd (12:7). Daarop vertrouwde Abram, want toen Lot en hij uit elkaar moesten, liet hij zonder aarzeling Lot de eerste keus: zijn kans kwam wel.

17 maart: Genesis 14

Toen Lot gevangen genomen werd door vijanden kwam Abram hem te hulp. Teruggekomen werd Abram gezegend door een bijzondere verschijning: Melchisedek, de koning van Salem, priester van God; Abram (kennelijk de mindere) gaf hem (de meerdere) toen het tiende van de buit. In Hebr.7 wordt hiernaar verwezen om duidelijk te maken: Christus, hogepriester op de manier van Melchisedek, is dus de meerdere van hogepriester Aäron en zijn opvolgers, die immers afstamden van Abram.

18 maart: Genesis 15-16

God bevestigde de bijzondere relatie met Abram door een verbond met hem te sluiten, waarbij overigens bloed moest vloeien: een uitbeelding van Christus' bloed, weten wij. De kern van Gods verbond was de bekende dubbele belofte: Abram zou tot een groot volk worden en zijn nageslacht zou eigenaar worden van Kanaän. Intussen heeft Abram 25 jaar moeten wachten op de geboorte van z'n zoon Isaäk. Geen wonder dat hij 10 jaar na Gods eerste belofte zich door Sarai liet overhalen een bijvrouw te nemen, uit wie Ismaël geboren werd. Maar meteen bleek dat op deze zelfgekozen oplossing geen zegen rustte. Zo leerde Abram nog meer te vertrouwen: ook de kern van ons geloof.

C. van der Leest, Groningen-Oost

19 maart: Psalm 9:1-11

Psalm 9 en 10 vormen samen één gedicht. Alles komt er in voor : lofzang om wat God doet , zekerheid dat God regeert, vertrouwen dat zijn zaak overwint, maar ook verdriet om het uitblijven van zijn hulp, twijfel en haast wanhoop bij het moeten constateren van zoveel goddeloosheid en ontkenning van God, de hartstochtelijke roep om het optreden van God en tenslotte toch weer de zekerheid dat het lot van de ootmoedige bij God, de Allerhoogste, de Koning, veilig is
Het slot van de psalm (10:16-18) haakt weer bij het begin (9:1-11) aan.
Kernpunt : God is de Allerhoogste (9:3); dus niet maar een beperkte God. Hij overziet de wereld (vs.8). Dáárom (!) is Hij een burcht voor de verdrukte. Waar je ook woont als verdrukte, op deze God kun je vertrouwen. Dat is heel sprekend in onze wereldwijde tijd en bij wereldwijde verdrukking. Vraag: hoe werken wij met de zekerheid van Gods oordeel als allerhoogste rechter?

20 maart: Psalm 9 : 12-21

Na de lofzang op de allerhoogste God in het begin van dit lied (zie bij 19 maart) gaat de 'verdrukte' (vs.10), de 'ellendige' (vs.13) zijn zaak nu voorleggen aan deze God. God vergeet het geroep van de ellendige niet. De dichter vraagt ruimte. Hij zegt ook waarvoor : om goed te spreken over God (vs.15) Let er op, hoe God gevraagd wordt op te treden : laat het in de hele wereld duidelijk worden dat deze God geen watje is. Laat Hij respect afdwingen! "Jaag de volken schrik aan". Vraag: bidden wij daar wel eens om?

21 maart: Genesis 17

De geschiedenis van Abram gaat verder. Er zijn bijna 25 jaar voorbijgegaan (vgl 12:4 met 17:1) sinds Abram uit Ur vertrokken is. God heeft hem land beloofd. Dat heeft hij nog niet. Hij is nog steeds vreemdeling te midden van de Kanaänieten. Maar wat zou hij ook aan land hebben, als hij geen nageslacht heeft? Dat heeft God hem ook beloofd. Maar Sara kan al geen kinderen meer krijgen (16:1; vgl Rom.4:19). Ze hebben de omweg via Ismaël geprobeerd. Past dat eigenlijk wel bij God? Die is intussen al wel 13 jaar oud (vs.25). En nu is ook Abraham te oud om nog kinderen te verwekken. Ze zijn als vader en moeder beide 'verstorven' dus: 'dood' (Rom.4:19). En pas nu komt God met een herhaling van zijn beloften! Een eigen zoon van hem en zijn vrouw Sara! Zo maakt God door deze geschiedenis duidelijk hoe Hij uit 'doden' leven wekt. En Abraham moet blijven geloven; en hij doet dat (Rom.4:21). Vraag: beseffen wij altijd voldoende dat geloven altijd verankerd moet zijn in de woorden van God?

22 maart: Genesis 18

Hier wordt het misschien wel wonderlijkste bezoek van God verteld, dat ooit aan een mens gebracht is. En wat wordt het schitterend verteld. Dat gesprek van de mannen in de tent. En Sara de vrouw om wie het toch gaat, ergens achterin die meeluistert. In de loop van het gesprek moet aan beide duidelijk geworden zijn met Wie ze te doen hadden. En toch moet Sara lachen als ze hoort dat ze nog zwanger zal worden. Wie zou niet lachen? Abraham lachte ook (17:17). God wekt leven uit doden! Opdat niemand zal roemen in zich zelf (Rom.4:20-21).

In de tweede helft van dit hoofdstuk staat het aangrijpende gesprek tussen Abraham en God. God maakt ernst met zijn verbond met Abraham, zijn vriend (vs.17). Indrukwekkend is het pleidooi van Abraham. Hij spreekt met vrijmoedigheid die hem gegund wordt in het verbond met God, en hij kent zijn plaats: diepe eerbied en tegelijk sterke argumentatie (vs.25) kenmerken dit unieke gesprek van deze mens met zijn God. Vraag: Hoe bidden wij?

23 maart: Genesis 19

Het wordt duidelijk in wat voor wereld de geschiedenis van het heil zich afspeelt. Er blijven in Sodom geen tien mensen over, die naar God talen en om wie de stad zou zijn gespaard. Sodom en Gomorra blijven in heel het OT en NT dé voorbeelden en de bewijzen van het optreden van God ten oordeel (2 Petr.2:6; Judas vs.7; Rom.9:29); in de aankondiging van het laatste oordeel van God blijft deze geschiedenis een rol spelen (Luc.17:28-29). Nog dreigender wordt het als Jezus zegt dat het bepaalde mensen nog erger zal vergaan (Mat.10:15; 11:23vv). En de vrouw van Lot fungeert als waarschuwend voorbeeld van iemand die omkeek en niet los kwam van de wereld: denk aan de vrouw van Lot....! (Luc. 17:32). Vraag: werken wij met het voorbeeld van Sodom en Gomorra zoals ons in het NT wordt voorgehouden?

24 maart: Genesis 20

De realiteit is, dat Abraham, ook als drager van de belofte, woont te midden van andere volkeren: hij is maar gast, vreemdeling. Hij heeft de bescherming van God nodig. Zijn eigen methodes zijn niet zo fraai, en geven ook geen resultaat. God zorgt er zelf voor, dat zijn belofte kan worden vervuld. Let er op dat Abraham hier profeet wordt genoemd (vs7 vgl Ps.105:12-15), en dat Abimelech afhankelijk is van de voorspraak van Abraham bij God. Vraag: heeft Abraham wel voldoende vertrouwd op Gods belofte?

25 maart: Genesis 21

Isaak wordt geboren. In zijn naam wordt zijn 'afkomst' vastgelegd voor altijd. Isaak betekent zoveel als 'men lacht': Abraham deed het in verwondering (17:17), Sara deed het uit ongeloof (18:12); iedereen zal het (moeten) doen als een hulde aan God bij het horen van deze geboorte (21:6). Het is immers een regelrecht wonder: dit kind is een kind van de belofte (Gal.4:21). Gods Woord heeft hem 'verwekt' (Ismaël is naar het vlees verwekt). Zo komt het volk der Joden ter wereld: alleen dank zij dit wonder van God. Elke Jood is afstammeling van Isaak en zal dus moeten erkennen, dat hij er alleen maar gekomen is via dit wonder van God. Zo is God begonnen; niet via 'het vlees', maar via de genade. Dat gaat in tegen alle farizeïsme. De feiten van de geschiedenis bevatten lering, onderwijzing, (het boek Genesis behoort tot de 'wet', thora). Later wordt dit wonder herhaald in de geboorte van Johannes de Doper: dat is dan ook een herkenbaar nieuw begin. In de geboorte van Jezus wordt dit wonder nog overtroffen. En elke gelovige is tenslotte 'verwekt' zonder de wil van een man (Joh.1:13) Vraag: zijn wij er wel voldoende van doordrongen, dat het 'volk van God' nog altijd alleen maar op de wereld komt via genade?

26 maart: Genesis 22

Het afsluitende hoofdstuk over de geschiedenis van Abraham. Hoogtepunt van literaire vormgeving. lees het langzaam en proef elk woord. Wat een spanning. Direct al die eerste zinnen. En later het refrain: zo gingen die beiden tezamen. Misschien heeft de juf op school vroeger wel verteld, dat God eens wilde weten, van wie Abraham méér hield: van zijn zoon Isaak of van God. Zulke voorstellingen zijn hardnekkig. Ze geven een totaal verkeerd beeld van God. Kinderen kunnen er angstig van worden! (God die eerst iets moois geeft en het daarna afpakt. Wat voor God is dat eigenlijk?). De beproeving ligt heel ergens anders: zal Abraham ook zo onvoorwaardelijk geloven in de kracht van Gods belofte, dat hij zijn zoon Isaak durft offeren, terwijl dat nota bene degene is aan wie God de voortgang van het heil heeft verbonden? Bedenk wel: aan Isaak hangt tenslotte zelfs de redding van Abraham. Uit deze Isaak zal de Christus geboren moeten worden, niet uit een andere 'Isaak'. God maakt het Abraham niet gemakkelijk: drie dagen reizen. En denken! En tenslotte zegt hij tegen zijn knechten : wij keren samen terug. God moet bij machte zijn om zijn zoon uit de doden te doen opstaan.

En dan komen de vragen van de jongen nog. Er is geen mens ooit zo beproefd (behalve Jezus) en Abraham blijkt zo rotsvast te geloven in god dat hij zonder enig aanknopingspunt komt tot de belijdenis van de opstanding uit de doden! (Hebr. 11:17-19). Daarom is hij de vader aller gelovigen (Rom.4:11). Vraag: wat is de belofte van God voor ons?

27 maart: Genesis 23

Sara sterft. De onderhandelingen over de aankoop van een stuk grond waar ze begraven kan worden laten zien, dat Abraham tot op het laatst 'vreemdeling;' is gebleven, hoewel hij door God al tot 'erfgenaam' van veel meer dan dat ene stukje spelonk is benoemd. Voorbeeld voor onze positie in de wereld. (Hebr. 11:13-14). Vraag: moet de belofte van God dat zijn kinderen erfgenaam zijn van deze wereld ons ook niet een positieve houding ten opzichte van het geschapene bijbrengen?

28 maart: Genesis 24: 1-32

De schitterende uitgesponnen vertelling over het huwelijk van Isaak met Rebekka laat zien hoe Abraham ernst maakt met zijn positie in de wereld. Hij laat de zaken maar niet op zijn beloop; hij regelt wat hij regelen kan. En hij doet dat op grond van wat God in zijn leven heeft gedaan. Prachtig is het hoe Eliëzer in precies dezelfde lijn optreedt. Let er op, dat dit eerste contact met de Laban helemaal in het teken staat van de rijkdom die God gegeven heeft. (Dat is later wel anders, als Jakob als een berooide vluchteling aanklopt). Vandaag stopt de geschiedenis op het moment, dat Eliëzer met alle egards in het huis van Laban is ontvangen. Morgen verder! Vraag: houden wij bij de regeling van zulke zaken als het zoeken van een partner zo rekening met wat God in ons leven heeft gedaan?

29 maart: Genesis 24 : 33-67

Als Eliëzer vertelt waar hij voor gekomen is, komt het hele verhaal nog eens weer terug. Onze westerse oren zijn nauwelijks ingesteld op het effect van zulke herhalingen. Maar het slot is wel, dat de leiding van God in alle nadrukkelijkheid naar voren komt. Rebekka kiest ze kiest voor de weg die God haar wijst! En de slotzinnen van dit hoofdstuk geven haast een idyllische indruk.

30 maart: Genesis 25

De geschiedenis van Abraham eindigt. Let er op, dat dit deel begon in 11:27 : wat er 'voortkwam' uit Terah. De geschiedenis komt nu op het volgende knooppunt: Ismaël 'vertrekt' (vs.12-18); met Isaak gaat de geschiedenis van het heil verder (vs.19). We horen nu wat er 'voortkwam' uit Isaak. Maar weer wordt duidelijk, dat er geen 'rechten' zijn te ontleen aan het 'vlees' : God gaat zijn eigen weg. De meerdere zal de mindere dienen. In Rom.9:11 wordt naar deze geschiedenis verwezen. De meerdere hecht geen waarde aan zijn eerstgeboorterecht: het fungeert in Hebr.12:17 als hét voorbeeld van onverschilligheid. En de consequenties worden daar op een schokkende manier onder woorden gebracht (geen plaats voor berouw hoewel hij het onder tranen zocht!). Vraag: wat dopen we met de waarschuwing van Hebr.12:16?

31 maart: Psalm 10:1-11

(Zie bij 19 maart) Psalm 10 is het vervolg van psalm 9. In een wereld van onrecht en geweld, van onverschilligheid en ongeloof bidt de dichter tot God: ook na alle hooggestemde woorden in het begin van dit gedicht is het een haast angstige stem. Het kleine geluid van de zwakke lijkt overstemd te worden door het gebral van de overmoedigen, die maar schreeuwen, dat God er niet is (vs.4) of dat God toch niks ziet (vs.11). Je kunt dus wel je gang gaan! Vraag: spreken we soms ook met die mensen mee als we het God in ons hart kwalijk nemen, dat Hij zoveel zaken op zijn beloop lijkt te laten?

1 april 2002: Psalm 10:12-18

Het gebed eindigt heel sterk: indringend wordt God aangeroepen. Het is echt niet meer zo maar even een gebedje. En het eindigt met die allesovertreffende zekerheid, dat God toch Koning is (vs.16a). En dat Hij dus de zaken herstelt (vs.16b). Het slot is de belijdenis van de ootmoedige: geen grootspraak, maar verstilling. Het dicht aankruipen tegen God en je bij Hem veilig voelen zoals een kind bij moeder. Vraag: doet het ons ook wat, zo'n psalm?

J.T. Oldenhuis, Helpman

2 april: Genesis 26

Isaak lijkt op zijn vader wat betreft zijn geloof: Hij koerst op de beloften van de HERE. Hij lijkt ook op zijn vader wat betreft de zwakheid van zijn geloof (vgl. 12:10-20 en 20:1-18) en wringt zich daarom in allerlei bochten. Wat zijn wij gauw bang als de situatie onoverzichtelijk wordt! God neemt het ook nu voor dit bange kind van Hem op. Het laatste vers doet pijn. Kinderen lijken niet altijd op hun vader en moeder wat betreft hun geloof.... Een onderwerp voor je gebed.

3 april: Genesis 27:1-40

Ze hebben gevreeën, Isaak en Rebekka. Dat lasen we gisteren. Ze hebben van elkaar gehouden (zie 24:67). Maar ze zijn om hun kinderen ook uit elkaar gegroeid. Ze hebben nu ieder hun eigen favoriete kind en hun eigen slimheid, die ze gebruiken tegenover elkaar. Er is niet veel moois in dit gedeelte: alle hoofdrolspelers denken vanuit zichzelf. Des te verbazingwekkender is het dat de HERE er iets goeds mee weet te doen.

Trouwens, wil niet op ze neerzien! Ken jezelf!

4 april: Genesis 27:41-28:22

De HERE bemoeit zich met Jakob. Is Hem toch ook gunstig gezind al zal Hij hem later nog zijn vreemde streken moeten afleren. Jakob belooft na een heel bijzondere nacht vlotjes de HERE te zullen dienen. Dat waarmaken zal hem nog niet meevallen.

Wil zo goed zijn even door te bladeren naar de laatste verzen van Johannes 1. Jezus blijkt dé verbinding tussen hemel en aarde te zijn.

5 april: Genesis 29

Het loopt redelijk gesmeerd in Jakobs leven totdat er iemand is die ook iets blijkt te weten van het verwisselen van kinderen...! Laban maakte zich schuldig aan wat wij vandaag met zeker recht vrouwenhandel zouden noemen (vgl. 31:15).

Sommige stukje in de Bijbel zijn best moeilijk te lezen. Je wilt geloven dat de HERE zulke praktijken nooit bedoeld heeft, maar waarom is het dan toch zo gegaan?

De bedoeling van de Bijbel is in ieder geval niet dat wij God de schuld geven van dergelijke wantoestanden. Laten we liever naar onszelf kijken via de spiegel van de Bijbel. Is onze wereld nou werkelijk zoveel beter?

6 april: Genesis 30

Zie de opmerkingen van gisteren over de moeite die zulke gedeelten ons geven.

Elf zonen en (in ieder geval) één dochter. De twaalfde komt later (35:16-20). Het begin van de twaalf stammen.

Het spreken over (de zegen van) God (vs. 6,18,20,23) kan irriteren, maar de andere kant is dat de HERE kennelijk op deze rare manier zijn belofte aan Abraham, Isaak en Jakob vervult.

Hetzelfde geldt ten aanzien van de toenemende welvaart van Jakob.

7 april: Genesis 31:1-35

Het goede (luisteren naar Gods opdracht om terug te gaan naar Kanaän) vermengd met stiekem gedoe bij alle betrokkenen en diefstal van een beeldje dat met afgoderij te maken heeft.

Langzaam maar zeker wordt Jakob op de weg naar Huis voortgeduwd. Hij is aan het leren in de wereld een vreemdeling te zijn en thuis te zijn bij God (vgl. 47:9) en daarom ook van andere waarden uit te gaan dan hij geneigd is te kiezen.

Welke christen herkent dat niet?

8 april: Genesis 31:36-54

Jakob gooit het er nou maar eens uit. Zijn frustratie van twintig jaar komt op tafel. Dat schept duidelijkheid en Laban bindt dan ook in.

De HERE vindt niet alles goed wat Jakob doet en deed, maar heeft in het geding wel duidelijk partij gekozen (vgl. vss. 29 en 42). Want Hij is veel trouwer aan zijn gegeven woord dan zijn menselijke verbondspartner.

9 april: Genesis 32:1-33

De man die de wereld dacht aan te kunnen leert zijn zwakheid kennen. Hij loopt voortaan slechter, maar heeft in één nacht een geweldige sprong voorwaarts gemaakt.

Zo kan God ook werken in je leven, dat ervaringen van jaren in korte tijd een geweldige levensles worden. Je zult het dan nooit meer vergeten!

Bij de HERE God is het niet erg wanneer je iets niet kunt. Je relatie met Hem wordt alleen maar beter als je leert dat je machtig bent in je zwakheid (vgl. 2 Kor.12:10).

10 april: Genesis 33

Lees ik hier over een andere Jakob, of verbeeld ik me dat maar? Ik heb de indruk dat hij bescheidener geworden is. In ieder geval zijn er voor ons meer keuzes dan sterk of slim. Leven met gelovig vertrouwen maakt dat je kracht of slimheid minder nodig hebt. Want je wordt op een bepaalde manier onkwetsbaar.

Het altaar (vers 20) is een geloofsbelijdenis en tegelijk een monumentje. Mooi om iets te hebben in je omgeving dat je aan de HERE herinnert.

11 april: Psalm 11

Soms vond David vluchten wel het beste. Hij nam de wijk toen Saul hem achtervolgde en ook bij de staatsgreep van zijn zoon Absalom. In dit lied verzet hij zich tegen vluchten uit misnoedigheid. Hij belijdt dat het recht van God hoe dan ook zijn loop zal hebben.

De beelden zijn oosters (vers 6). De gedachte dat God onrecht en goddeloosheid niet op zijn beloop laat is een troost voor iedere tijd.

12 april: Genesis 34

De haren rijzen je ten berge: het teken van het verbond slim gebruikt om iets betaald te zetten.

Het schiet niet echt op met de vroomheid in Jakobs gezin. De Bijbel beschrijft de ene miskleun na de andere. Er leeft een merkwaardige mengeling van besef van Gods bedoeling en eigengereidheid.

Het was toch ook niet best geweest als ze werkelijk zich verbonden hadden aan de mensen in Sichem. Daarvoor had de HERE Abraham niet apart gezet.

13 april: Genesis 35

Een hoofdstuk van dood en leven. Rachel sterft in troosteloosheid (vgl. Jer.31:15 en Mat.2:17-18), omdat het haar aan geloof ontbreekt. Vader Jakob voelt zich zelfs genooddaakt om de naam van zijn jongste zoon (Ben-Oni: Ongeluksjong) aan te passen..

Isaak mag sterven. Hij vindt het niet erg. Het is mooi geweest. Hij heeft nog meegemaakt dat Jakob met zijn (kerk)gezin terug is in het beloofde land.

Jakob is duidelijk de erfgenaam van de belofte en wil, aangespoord door de HERE - dat wel, ook met God verder.

14 april: Genesis 36

Esau groeit ook uit tot een volk. We zullen ze verderop in de Bijbel tegenkomen: de Edomieten. Vaak zullen we lezen over hun vijandige houding tegenover God en zijn volk. Elke keer doet dat pijn: had Esau toch maar een andere keus in zijn leven gemaakt!

Ze wonen dichtbij, ten zuidoosten van de Dode Zee, maar zijn geestelijk ver weg.

Het lijkt overigens wel een succesvol volk te zijn geweest, gesetteld in eigen gebied met koningen ver voordat Israël aan een koningschap begon te denken (vers 31). Ach ja, een bekende kwestie, die van het onderscheid tussen succes en zegen.

15 april: Genesis 37

Het begin van het fantastische verhaal over Jozef. Heel erg mooi verteld.

De uitleggers verschillen over de vraag of Jozef een vervelende, eigenwijze jongen was of een vrome profeet van God. Er is in zijn optreden zeker iets van de profeet (denk aan zijn dromen die in vervulling gaan), maar je kunt je niet aan de indruk onttrekken dat zowel hij als zijn vader niet erg verstandig omgingen met zijn profetische roeping.

Maar om dan gelijk je broer maar in de uitverkoop te doen...

16 april: Genesis 38

We gaan nog even niet mee met Jozef naar Egypte, maar blijven in Kanaän, waar Juda in al zijn kwetsbaarheid naar voren komt.

Zoals Tamar het aanpakte, dat kon vast niet de goedkeuring van de HERE wegdragen, maar voor haar heb je toch meer respect dan voor Juda, die gelukkig wel zijn fout tegenover Tamar erkent.

En dan te bedenken dat Juda straks de uitverkoren stam wordt, waaruit de Messias te zijner tijd geboren gaat worden (vgl. 49:8-12 en Mat.1:2-3). Wie zich daaraan ergert, moet nog maar eens nadenken over wat God nou bedoelt als Hij het heeft over genade. Reken maar dat je dan ook anders tegen jezelf gaat aankijken!

Jt. Janssen, Groningen-Zuid

17 april: Genesis 39

Jozef is afgedaald naar Egypte. Afgedaald in de diepte, dieper dan de put bij Dotan waar z'n broers hem in hebben gesmeten. Maar er komt nog meer misère. Genesis 39 is als verzoekingsgeschiedenis de OT-tegenhanger van Matteüs 4: zal de zoon van Israël staande blijven en zijn roeping niet verzaken? Jozef blijft overeind, dat wel. Maar verder brengt het hem niet. Integendeel. De beker met lijden is nog lang niet leeg. Nu in het gevang. Toch is er ook een refrein: 'en de HERE was met Jozef' (vers 2 en 21). Diep in de put misschien, maar nooit zonder de Heer.

18 april: Genesis 40

Er is iets met dromen in de geschiedenis van Jozef. Jozefs dromen brengen hem in de Egyptische ellende. De dromen van de schenker en de bakker vormen misschien een weg omhoog uit het dal. Heeft Jozef iets geleerd misschien? De uitleggingen zijn Gods zaak', zegt hij in vers 8. Dat is andere taal dan de taal tegenover zijn broers, lang geleden met z'n eigen dromen. Toen waren Jozefs dromen vooral z'n eigen zaak. Maar Jozefs geduld wordt op de proef gesteld. De schenker vergeet de hebreeuwse slaaf. En Jozef moet wachten: twee volle jaren.

19 april: Psalm 12

Psalmen zijn liederen en gebeden waar elke gelovige zich in mag herkennen. Het is opmerkelijk hoe Psalm 12 vanuit het leven van Jozef kleur en diepte kan ontvangen. Bij de woorden gesproken met gladde lippen kun je denken aan de snoevende woorden van de schenker. Maar nu maakt de Heer zich op om de onderdrukking der ellendigen en het zuchten der armen. God laat geen van zijn woorden ter aarde vallen. Zijn belofte van bescherming en nabijheid komt Hij na. Altijd. Reken er maar op.

20 april: Genesis 41:1-36

Alweer dromen, maar nu zijn ze van de grote farao zelf. Er ontstaat paniek in het paleis. Want niemand kan ze uitleggen. Dan herinnert zich de schenker een hebreeuwse slaaf en Jozef komt. 'Jij hoeft een droom maar te horen om hem te kunnen uitleggen', zegt farao. 'Nee, zo zit het niet', zegt Jozef. Je moet maar durven... Maar het zijn woorden in geloof gesproken. In het paleis van deze heidense wereldleider komt Gods woord te klinken. Alles wordt uitgelegd. En zelfs extra: farao krijgt kundig advies van hoe met alles om te gaan.

21 april: Genesis 41:37-57

De 'dromengeschiedenis' leest als een droom. De voetveeg wordt machthebber en is alleen nog aan farao ondergeschikt. Het echte wonder is denk ik nog meer, dat deze heidense koning onder de indruk komt van het werk van Gods Geest in Jozef. Maar de geschiedenis is nog niet afgelopen. De namen van Jozefs zonen weerspiegelen een verlangen. Het doel van Jozefs afdalen naar Egypte is niet het halen van de hoogste tree, maar het redden van een heel volk.

22 april: Genesis 42

Eens zaten de broers te eten bij de put (Gen.37:24) en leed Jozef honger in de put. Nu is het andersom: hongerende broers komen bij Jozef eten halen. Wat is Jozef van plan? Vanwaar die barse toon? Benjamin moet komen en Simeon moet blijven. Wil Jozef zijn broers laten voelen wat het is om als eenling afgezonderd te worden van de anderen? Ruben denkt terecht aan de onverkwikkelijke geschiedenis van Jozefs verkoop (vers 22), maar heeft nog weinig geleerd: het leven van zijn twee zoons heeft hij voor Benjamin over, maar zijn eigen niet.

23 april: Genesis 43

Het is Juda die zijn broers voorgaat: Hij stelt zich persoonlijk borg voor de veiligheid van Benjamin. Het is die persoonlijke toon die vader Jakob overtuigt boven het gebral van Ruben in het vorige hoofdstuk. Als woorden nou maar geen woorden alleen blijven... En zo gaat Benjamin mee. Er is een vriendelijke ontvangst. Er is de hereniging met Simeon. Er is ontroering bij Jozef. Er is verbazing bij de broers: ze zitten keurig op volgorde van de oudste naar de jongste. Wat is hier aan de hand? Hoe het ook zij, de wijn is goed.

24 april: Genesis 44

Het zag er zonnig uit voor de broers in Genesis 43. Maar nu pakken donkere wolken zich samen. Benjamin wordt beschuldigd van diefstal. Het blijkt de testcase te zijn, het uur van de waarheid. Wat doen de broers? Laten ze weer uit egoïstische motieven een van hen vallen of komen ze nu voor elkaar op, trekken ze één lijn? Het is Juda die voor allen spreekt: 'God heeft de schuld van uw knechten aan het licht gebracht'. Uit zijn verhaal blijkt, dat het niet alleen gaat om die zilveren beker, maar ook om die ene broer die verkwanseld is. Dat nooit weer!

25 april: Genesis 45

Meer hoeft Jozef niet te weten. Hij heeft geen spelletje gespeeld met zijn broers. Verzoening kan alleen wat worden, als de schuldige partij open staat voor verandering. En die verandering is er: de broers hebben hun les geleerd uit het verleden. Jozef kan z'n broers om de hals vallen, omdat hij Gods leiding in zijn leven heeft ontdekt: 'God heeft mij voor jullie uitgestuurd' (vers 8). En het voortbestaan van Israël wordt verzekerd. Want Jakob zal naar Egyptes graanschuren komen. De oude vader wil nog één ding doen voor hij sterft: zijn zoon zien.

26 april: Genesis 46

Iedereen gunt Jakob en Jozef hun hereniging, maar wat moet Israël in Egypte? Komt daar niet alleen maar ellende van? Na veel omzwervingen en moeite keerde vader Jakob ooit terug in het aan hem beloofde land. En nu weer weg. Naar Egypte nog wel. Hij kan dan ook alleen maar gaan met het woord van God dat de reis draagt. Het moment en de woorden lijken op een moment lang geleden, een vluchteling bij Betel. 'Ik ben God, Ik ga mee, wees niet bang, en er komt een groot volk en het komt terug hier'. En zo gaat Jakob. En Israël komt in Egypte, in Gosen.

27 april: Genesis 47

Twee grootheden ontmoeten elkaar. De wereldleider en de drager van Gods beloften. En Jakob zegent farao. Farao biedt Jakob een plek om te wonen, maar is het niet eigenlijk Jakob die farao een schuilplaats biedt? Wat Jakob betreft: Gosen is voor hem niet meer dan een schuilplaats, een tijdelijk onderkomen. Vreemdeling was hij en vreemdeling blijft hij, zegt hij in vers 9, levend in verlangen op een beter, hemels vaderland (Heb. 11). Maar let ook op vers 27: Israël woont in het land Egypte en zij worden ingezetenen. Het tijdelijk onderkomen wordt een huis.

28 april: Genesis 48

Je hoeft niet te beschikken over de juiste papieren en diploma's – en al helemaal niet over het juiste paspoort – om groot te worden in Gods Koninkrijk. Jozefs jongens – jawel, met onmiskenbaar Egyptisch bloed – worden stamvaders in Israël. Ze zijn bestemd voor het beloofde land en voor de ene, ware God. Zo is de stijl van God. Buitenstaanders worden stamvaders. En de kleinste wordt de grootste. De zegen voor de oudste gaat naar de jongste. Dat is voor Jozef kennelijk een verrassing, maar voor Jakob allang niet meer (vgl. Gen.25:23).

29 april: Genesis 49

Jakob gaat sterven, maar voordat het zover is krijgen zijn blinde ogen een vergezicht met het oog op de toekomst, de terugkeer van Israël in het beloofde land (Gen.48:21). Een voor een komen ze langs. Ruben, Simeon, Levi: de gewelddadigheden van vroeger worden niet vergeten. Juda: hij is het, van wie de heersersstaf niet zal wijken. En Jozef: de uitverkorene onder zijn broers. Een voor een. En midden tussen alle woorden vers 18: op uw heil wacht ik, o Here! Dat was de levensles voor Jakob. De les geleerd door schade en schande. En zo wachtend sterft de oude Jakob.

30 april: Genesis 50

Het boek der geboorten nadert zijn eind. Geboorten hebben we gezien: de geboorte van de wereld, van de gelovige Abraham, en natuurlijk de geboorte van Israël. Hoe zal het Israël vergaan, als Jakob er niet meer is? Oud zeer komt boven. Angsten van vroeger. Ziet Jozef nu zijn kans schoon om zich te wreken? Maar Jozef wijst nogmaals op Gods leiding. Kijk naar God en hoe Hij zijn weg is gegaan. Is dat niet de les van het hele boek Genesis: kijk naar God en heb respect voor de weg die Hij gaat met zijn mensen. Het einde wacht op een nieuw begin: God zal zeker naar u omzien!

1 mei: Psalm 13

Hoelang nog? In deze korte vraag gaat een wereld van verdriet en wanhoop schuil. Je leven kent voortdurend tegenslag en je komt er niet bovenuit. Je blijft onder liggen. Hoelang nog? Het lijkt wel, alsof God mij vergeet. Hoelang nog? Wie met lege handen staat, kan niet anders dan alles verwachten van zijn God. Oftewel: vertrouwen op Gods goedertierenheid. Het lijkt niet veel, maar je doet het meeste. Zo alleen word je door Hem in de ruimte gezet om daar te kunnen zingen: God heeft mij welgedaan!

J.M. Oldenhuis, Sauwerd

2 mei: Job 1

Kent u, ken jij Job? Job was rijk. Ongelooflijk rijk. Ook had hij tien kinderen. Allemaal volwassen intussen. Met elk van hen had hij een goede band. Job was een gelukkig man. Maar op een dag keert het tij. Alles raakt hij kwijt. Ook zijn kinderen. Ze zijn er niet meer. En Job: Job vloekt niet, Job klaagt niet. Begrijpt u dat en jij?

3 mei: Job 2

Kent u de vrouw van Job? In elk geval begrijpt die vrouw niets van haar man. Waarom vloekt hij niet? Kunt u het zich voorstellen? Je houdt van je man. En dan overkomt hem iets verschrikkelijks. Wat doet jou dat zeer. Maar je man: hij klaagt zelfs niet. Woedend word je. Maar Job gaat tegen zijn vrouw in. Begrijpt u dat?

4 mei: Job 3

Misschien begrijpen we Job nu wat beter. Hij wilde, dat hij er nooit was geweest. Alhoewel: wie verlangt er nu naar de dood? Vandaag is het dodenherdenking. Veel mensen hadden voor de vrijheid van Nederland hun eigen leven over. Maar het was wel een offer! Toch gebeurt het ook, dat iemand niet verder leven wil. Job gaat verder. Was hij er maar nooit

5 mei: Job 4:1-5:7

Natuurlijk had Job ook relaties. Vrienden. De meesten blijven weg, maar drie bezoeken Job. Tegelijk. Het zijn echte Oosterlingen. Het is tot en met te zien, dat de ellende van hun vriend iets met hen doet. Eerst zeggen ze geen enkel woord. Vervolgens zijn ze niet meer te stuiten. Maar helpen kunnen ze niet. Of willen ze het niet? Voor Job geen bevrijdingsdag!

6 mei: Job 5:8- 27

Elifaz komt op voor God. Dat komt ons niet onbekend voor. Als iemand lijdt, vraag jij je al gauw af of de schuld daarvan bij hem ligt of bij God. Meestal pleit je God dan vrij. 'Hij zal er wel een bedoeling mee hebben', zeggen we dan. Maar nu kijken we in de spiegel. 'Wat Elifaz doet, kan niet', zo vinden wij. Maar dan kan ook niet alles wat wij doen!

7 mei: Job 6

Tegen een vriend kun je heel veel zeggen. Elifaz, Bildad en Sofar nemen geen blad voor de mond. Job op zijn beurt ook niet. Toch kent vriendschap ook haar beperkingen. Je kunt niet alles van elkaar dragen. Zelfs niet altijd andermans leed. Maar als getroffene moet je dat niet accepteren. Stel de vraag van Job (vs. 26): "Waarom gaan mijn wanhopige woorden langs jullie heen?"

8 mei: Job 7

Job durft wel wat tegen God te zeggen! Over het algemeen durven wij dat niet. Dat kan een goed teken zijn. Je kunt ook te vrijmoedig zijn tegenover God. Maar: je kunt ook teveel op een afstand blijven. En als dát de reden is, waarom je nooit boos wordt op God ... Tegen een vriend kun je veel zeggen. De band is immers maar zo niet kapot. Hoe sterk is de band met God?

9 mei: Psalm 14

Het is één van beide: óf je zet God op afstand óf je weet Hem dichtbij. Als God zich aan de rand van je bestaan bevindt, kun jij veel kwaad doen. Als jij Hem overal bij betreft, ben je er voor Hem. Maar als jij er voor Hem bent, is Hij er ook voor jou. Als je Hem daaraan houdt, doe je dat niet voor niets. Het maakt Hem wel degelijk wat uit of je Hem dient of niet.

10 mei: Job 8

Het verdriet van een vriend is je soms te zwaar. Hoe maak je dat nu draaglijk voor jezelf? Soms helpt het, als je een verklaring vindt. Daar is Bildad ook mee bezig. Als je een papyrusplant ziet staan, dan is er ook water. Als iemand lijdt, moet daar een oorzaak voor zijn. Maar het lijden is een mysterie. De pijn ervan redeneer je nooit weg.

11 mei: Job 9

Soms kun je jezelf zo machteloos voelen. Je weet, dat je gelijk hebt, maar je krijgt het niet. Als je nu ook nog bedenkt, dat God erbij was ... Hij weet dat je gelijk hebt, Hij zag dat je het niet kreeg en toch liet Hij het gaan. Als je je dat regelmatig realiseert, voel je je ook tegenover God machteloos. Net zo als Job. Maar laat het Hem in elk geval horen!

12 mei: Job 10

Hoe kan dat nou? God deed je geboren worden. Hij vormde je in het lichaam van je moeder. En diezelfde God maakt je kapot? Wij zeggen dan: 'Gód maakt je niet kapot. Dat doet de duivel.' Of ook wel: 'dat doen wijzelf.' Maar God gaf de duivel natuurlijk wel toestemming om Job stuk te maken. Als jij een ander toestaat om iets kwaads te doen,

Het kwaad is een mysterie. Als je er maar wel mee naar God toegaat!

13 mei: Job 11

Hoe kun je je vriend zo toespreken als Sofar doet met Job? Toch is dat niet zo vreemd. Over mensen die er ellendig aan toe zijn worden soms harde dingen gezegd. 'Als hij nu eens ...'

'Als zij nu eens niet ...' Of: 'die hebben ook altijd wat.' Mensen met veel ziekte zijn vaak getekend. Ja, dat is het. Wij hangen aan hen een labeltje. Wij willen de werkelijkheid graag beheersen. Dat is beter dan dat we eronder lijden. Maar zou God dat ook vinden?

14 mei: Job 12

Als iemand zijn verdriet uit, dan moet je daar toch op reageren? Je kunt toch niet alleen maar zwijgen, zoals die vrienden van Job dat zeven dagen deden? Maar als je iets zegt, moet je wel iets zinnigs zeggen. Niet iets wat die ander ook wel had kunnen bedenken. Als je iets zegt, moet je de ander daarmee een dienst bewijzen en niet jezelf. Heb ook op dat moment je naaste lief. Als jezelf!

15 mei: Job 13

Hoe kun je jezelf nu verdedigen tegenover God? Had Elifaz dan toch niet gelijk? Elifaz zei (4:17) dit: "Zou God een sterveling als rechtvaardig beschouwen, kan een mens zijn schepper in de ogen zien?" Maar er is ook een andere kant (Ps.18:27): 'jegens de reine toont God zich rein, maar jegens de verkeerde toont Hij zich een tegenstander.' En ook (Ps.11:7): 'de oprechten zullen zijn aangezicht aanschouwen.' Job heeft in elk geval voor een deel gelijk

16 mei: Job 14

Job heeft niet in alles gelijk. Hij schiet ook wel eens door. Hij overschrijdt regelmatig de grens tussen zichzelf en God. En we merken ook, dat hij veel dingen nog niet weet.

Toch tast hij al wel naar de waarheid (vs. 15b vv). '... U zou weer verlangen naar mij, U die mij hebt gemaakt. U zou wel mijn gangen nagaan, maar niet mijn zonden tellen; die bergt U weg als geld in een buidel, de sporen van mijn misstappen wist U uit.'

Wat moet dat mooi zijn. Alle schade die wij hebben aangericht is weg!

17 mei: Psalm 15

Als iemand deed wat in Psalm 15 staat, dan was dat Job. God was dan ook trots op hem. En toch ervoer Job niet, dat hij veilig bij de Here was. Integendeel. Dat geldt ook van anderen. Misschien kent u wel iemand. Heel serieus en toch ... 'God is vaak zover weg', zo zegt ze tegen u. En toch is Psalm 15 waar. God is bij u en u kan niets overkomen.

T.S. Huttenga, Groningen-West

18 mei: Job 15

Elifaz is opnieuw aan het woord. Hij heeft zich niet door Job laten overtuigen. Integendeel, Hij herhaalt wat hij al eerder gezegd heeft. Zijn toon is zelfs nog feller. Hij geeft Job, die jonger geweest moet zijn dan de Elifaz, een tik op de neus met de woorden: "Ben jij als eerste van de mensen geboren, ben jij ouder dan de heuvels?" Jij, Job, komt nog maar pas kijken vergeleken met mij! Elifaz zal Job wel eens even zijn gelijk tonen. Hij beroept zich op de wijze voorvaderen. Zij getuigen, net als Elifaz, dat wie God uitdaagt, zijn ondergang tegemoet gaat!

19 mei: Job 16

Job is niet verder gekomen met zijn vrienden. Het is loos gepraat van armzalige troosters. Zijn klacht richting God is er nog steeds. De toon is zelfs scherper. God heeft Jobs mooie gezin kapot gemaakt, en ook zijn lichaam. Al dat kapotte is volgens de vrienden Jobs schuld. Maar Job geeft God de schuld. Hij voelt zich door God onrecht. 'Tegenstander' noemt Job Hem. Dát houdt Job niet uit. Hij schreeuwt het uit: "O aarde, bedek mijn bloed niet!" Zijn bloed moet blijven spreken. Daar mag geen zand over. Dat God onrechtvaardig bloed vergiet. Groot is de afstand tussen Job en de Here. Heeft satan het nu toch gewonnen?

Nee, want onverwacht gebeurt het wonder: God luistert! Job weet het zeker. Doorbraak, juist nu! 'Zie mijn Getuige is in den hemel, mijn Pleitbezorger in den hoge', roept Job. De Tegenstander God is ook Jobs Getuige. Dat is geloofstaal!

20 mei: Job 17

Job worstelt niet alleen met zijn vrienden maar ook met God, die hem onrecht aandoet. Hij schreeuwt om hulp bij God tegen God! Om een Borg, een Middelaar (vs.3). Zijn vrienden laten hem in de steek. Iedereen drijft de spot met hem. Hij is tot een spreekwoord geworden. Het maakt hem moedeloos. Hij verwacht van het leven niets meer. Zijn verwachtingen neemt hij mee het graf in.

21 mei: Job 18

Waarom neemt Bildad opnieuw het woord? Heeft hij iets nieuws te zeggen? Of heeft hij Job beter begrepen? Niets van dit alles. Het is weer hetzelfde liedje. En hij is nog scherper dan Elifaz. Opnieuw hangt hij hele schilderijen op over de ondergang van de goddelozen. Welverzekerd en onbewogen over het leed besluit hij zijn verhaal: zo loopt het af met wie God niet wil erkennen!

22 mei: Job 19

Job is machteloos en zal straks sterven als één brok ellende. Maar, zegt Job, ik heb een Losser die het voor mij opneemt. De Goël die het onrecht wreekt. En ik weet, déze Goël leeft. Ik ga sterven, maar ik heb een levende Losser! Hij zal het voor mij opnemen, als ik niet verder kan.

Job grijpt hier uit boven de verwarring en het gesprek, boven die debatten met zijn vrienden en zijn eigen klachten, met dit ene: mijn Losser leeft!

23 mei: Ps. 16

David belijdt: de HERE is mijn erfdeel en mijn beker. Hij heeft een prachtige erfenis van de HERE ontvangen. Hij houdt de HERE altijd voor ogen. De HERE wijst hem de weg naar het leven. In zijn nabijheid is hij gelukkig. Petrus haalt deze psalm aan op de pinksterdag. David profeteerde van zijn komende Zoon, die ook zijn Heer was. Hij dichtte de psalm met het oog op Christus, die niet aan het dodenrijk zou worden overgeleverd. Hij is dood geweest, maar zie, Hij leeft in eeuwigheid! Bent u blij dat de HERE u de weg naar het leven wijst en houdt u de HERE altijd voor ogen?

24 mei: Job 20

Sofar is kwaad. Waarom eigenlijk? Om wat Job zei over de Losser die het voor hem opneemt? Sofar valt fel uit tegen Job. Veel nieuws heeft hij niet te vertellen. Hij geeft wel toe dat de goddeloze een tijdlang voorspoed en vreugde kan beleven. Maar dat gaat snel voorbij. Het is van tijdelijke aard. Uiteindelijk komt hij om!

25 mei: Job 21

Job reageert op het spreken van Sofar door te zeggen dat de praktijk wel anders leert. Slechte mensen genieten juist wél van het leven. Het onrecht schijnt te zegevieren! De feiten wijzen het uit! Tot na hun dood worden zij geëerd. Kijk maar eens naar hun goed verzorgde grafheuvels. "Jullie troostende woorden betekenen niets, jullie redeneringen zijn een en al bedrog."

26 mei: Job 22

Voor de 3e keer komt Elifaz aan het woord. Hij geeft zijn theorie niet op: de almachtige God laat zich niet leiden door eigenbelang. Waarom zou Hij je dan onrecht aandoen? De oorzaak van je lijden moet je zoeken bij jezelf. Om je vroomheid bestraft God je niet. Dus moet het om je eigen zonden zijn. Dit lijkt een logische redenering, veel logischer dan die van Job. Maar ijskoud! Dat komt omdat Elifaz de band met God doorsnijdt met zijn: "Kan een mens God een dienst bewijzen?" (vs.2). Job zoekt juist het contact met God. Hij smacht naar God!

27 mei: Job 23

Job blijft klagen en zich tegen God verzetten. En hij kan God niet vinden. Hij wil zijn zaak voor God uitzetten, want zijn vrienden begrijpen hem niet. Maar God houdt zich verre. Dat is steeds Jobs klacht. Vond hij God maar. Dan zou hij oprecht blijken. Maar God geeft hem niet de gelegenheid zich te verdedigen. God gaat maar door. Wat Hij wil, brengt Hij ten uitvoer. Hij is niet te stoppen. Daarom is Job bang God onder ogen te komen. Dat is zijn moeite. En daarin hebben zijn vrienden hem niet geholpen.

28 mei: Job 24

Job gaat in op de visie van zijn vrienden. Hun spreken is veel te gemakkelijk. Je kunt niet zomaar aanwijzen dat God zondaars straft. Integendeel, het lijkt alsof het onrecht maar ongehinderd bedreven kan worden. Om dit aan te tonen geeft Job een beschrijving van het dagelijks leven: het is vol verdrukking van de geringen! Maar – en dat past niet in het systeem van de vrienden – God slaat geen acht op hun gebed.

29 mei: Ps.17:1-7

David is omringd door vijanden (Saul, Absalom?). Zij hebben het op zijn leven gemunt. Biddend wendt hij zich tot de HERE. Hij is zeker van zijn redding, omdat hij weet dat het om een 'rechtvaardige zaak' gaat. O ja, hij weet wel dat hij een zondaar is. Maar toch durft hij Gods onderzoek doorstaan. Laat God zijn hart maar toetsen. Kunt u deze psalm wel zingen?

30 mei: Ps. 17:8-15

David bidt om Gods gunstbewijzen en noemt de HERE 'Verlosser'. Daarom: 'Bewaar mij als de appel (= pupil) van het oog'. Hij vraagt om te mogen rekenen op de teerste en intiemste zorg van de HERE. Wij mogen ons door God in Christus geborgen weten. Bidt u daar ook om?

31 mei: Job 25-26

Bildad neemt voor de 3^e keer het woord. Hij is kort. Hij heeft niet veel nieuws te zeggen. Hij hamert op het oude thema: God is ontzagwekkend en hoe kan de broze mens rechtvaardig zijn tegenover zo'n God?

Sarcastisch bedankt Job zijn vriend: Wat heb je me weer goed geholpen! Job weet ook wel dat God groot is. Hij heeft het al eerder gezegd. Toen met de wrange bijsmaak: Gods bestuur is willekeurig (hfdst. 12). Terwijl zijn vrienden bij hun oude thema blijven, komt Job verder. Zijn toon is nú die van verwondering en aanbidding.

1 juni: Job 27

Job zweert bij God, dat hij onschuldig is. Hij denkt er niet aan zijn vrienden gelijk te geven. Hij wordt niet om zijn zonden gestraft. In het tweede deel van dit hoofdstuk leert Job zijn vrienden (vs. 11v.), dat God de goddeloze straft. Hadden zijn vrienden dit ook al niet gezegd? Ja, maar als rampen over de goddelozen komen, dan wil dat nog niet zeggen dat ieder die door rampen getroffen wordt een goddeloze is! Zijn vrienden zijn 'door een ijdele waan bevangen'.

2 juni: Job 28

Job beschrijft het werk van een mijnwerker. Op zoek naar schatten. De mens kan alles vinden en alles uitvinden. Vandaag is de technologie hoog ontwikkeld. Maar waar is de wijsheid en hoe komt de mens daaraan? Jobs vrienden menen de wijsheid in pacht te hebben. Maar wie ziet wijsheid in een geruïneerde Job? Heeft een mens het inzicht dat hij precies weet waarom het zus of zo loopt in zijn leven? De wijsheid is alleen bij God. Hij weet welke middelen Hij moet kiezen om zijn doel te bereiken. Daarom moeten we ons onderwerpen aan zijn leiding. Ons verstand schiet tekort om alles te begrijpen over het hoe en waarom van het leven. Toch is er een wijsheid die voor de mens bereikbaar is: de vreze des Heren. Dat is een leven vol gelovig en liefdevol respect voor God. En wijken van het kwade: het praktisch levensgedrag afstemmen op wat God wil. Dát is inzicht!

J.M.A. Groeneveld, Bedum

3 juni: Job 29

'Job schept wel heel erg op over zichzelf', zo denken wij misschien. Maar hebben we gelijk? Wij brengen uitersten het liefst dicht bij elkaar. Iemand die veel kan moet zich niets verbeelden. Omgekeerd moet een man of vrouw met veel verdriet niet te lang onze aandacht vragen. Iedereen heeft wel wat. Maar zo egaal is het leven in werkelijkheid niet.

En Job viel inderdaad van een grote hoogte.

4 juni: Job 30

Mag Job dit wel zeggen? Wij willen niet discrimineren. Maar laten we eerlijk zijn: we hebben wel negatieve gevoelens. Er zijn mensen aan wie je niets hebt. Job kende ze van enige tijd geleden ook. Hun zoons zijn nog erger. Daar heb je nog minder aan. Maar nu lachen die jongens hém uit. Ook wij worden wel eens onwaardig behandeld, niet in overeenstemming met onze positie. Mag je daar ook verdriet van hebben?

5 juni: Job 31:1-23

'Je mag niet begeren.' Dat horen we elke zondagmorgen in de kerk. Dat valt niet mee. Gevoelens kunnen sterk zijn en ze zijn er, voordat je het weet. Job zegt, dat hij niet naar de meisjes keek en dat hij zich niet door zijn buurvrouw heeft laten verleiden. Zou het waar zijn?

Vergis je niet. God is sterk. En Hij laat dat niet alleen in de hemel zien. Hoe dichter bij deze machtige God, des te zuiverder is je blik.

6 juni: Job 31:24-40

Job lijkt wel zonder zonde. Toch is hij zich ook van fouten bewust (vs. 33). Niettemin zegt hij, dat hij alles wat hij gedaan heeft verantwoord kan. In alle openheid durft hij God tegemoet te treden (vs. 37). Is dat niet te sterk gezegd? Maar moet je dan bang zijn voor God, als je sterft of Jezus terugkomt? Dat is toch ook niet de bedoeling?

Het ligt aan de situatie. Als iemand erg voldaan is over zichzelf, moet je tegen hem zeggen dat hij niets verdient. Maar als iemand ten onrechte beschuldigd wordt, kan hij heel goed zeggen dat hij een schoon geweten heeft.

7 juni: Job 32

Als de drie vrienden Job niet kunnen overtuigen, neemt Elihu het woord. De belangrijkste reden daarvoor is niet, dat hij iets nieuws heeft. Hij stoort zich eraan, dat de drie vrienden Job niet van zijn schuld hebben kunnen overtuigen. Hij vindt dus ook, dat Job schuldig is (vs.3).

Maar je mag volgens hem niet zeggen, dat alleen God dat duidelijk kan maken aan Job (vs.13). Elihu is jonger. En als je jong bent, leg je je maar zo niet ergens bij neer.

8 juni: Job 33

Wat Elihu zegt, lijkt op een herhaling van zetten. Hij suggereert, dat Job de wet heeft verdraaid. Hij verwacht, dat Job dat, door de nood gedwongen, uiteindelijk toch op zal biechten (vs.27). Toch is het net alsof Elihu iets dichter bij de waarheid komt. God staat ver boven de mens (vs.12).

9 juni: Job 34

Elihu worstelt met de waarheid en langzaam maar zeker komt hij verder. Als je jezelf confronteert met ernstig leed, als je luistert naar wat anderen daarover zeggen en als je dit doet met liefde voor God, verwacht dan dat de Here je meer inzicht geeft. Dat inzicht geeft God aan Elihu. In elk geval doet Hij geen onrecht. Kan God als wetgever tegen het recht zijn (vs.17)? Natuurlijk niet! Vandaag is er tijd om na te denken over God, ook over God en het lijden. Eén ding staat dan vast: Hem valt niets te verwijten (vs.29,30).

10 juni: Job 35

Elihu komt dichterbij de waarheid. Als je iets goeds voor iemand doet, wordt die ander daar beter van. Logisch is dan, dat hij of zij dat laat merken. Maar God is anders dan een mens. Hij bezit alles. Van wat wij aan goeds doen wordt Hij dus niet echt beter. Elihu zegt het heel duidelijk: 'Als u rechtvaardig bent, denkt u dan God iets te geven? Wat krijgt Hij dan van U (vs.7)?'

11 juni: Job 36

Wat Elihu nu zegt heeft iets dubbels. Eerst daalt hij weer neer tot op het niveau van de drie vrienden. 'Job,' zo zegt hij, 'is terecht veroordeeld als een misdadiger. Het recht heeft zijn loop gekregen (vs.17).' Hij trekt God dus weer in het menselijke vlak. Elihu weet precies hoe het zit tussen God en Job. Maar de waarheid is sterk en wint het weer. Elihu eert God als Schepper.

12 juni: Psalm 18:1-30

Elihu eert God als Schepper, maar David doet dat ook. Dat is voor hem geen theorie. David heeft ervaren, hoe God hem met zijn scheppersmacht gered heeft uit grote nood. Die ervaring versterkt hem in zijn vertrouwen: 'met U, mijn God, spring ik over muren.'

Wij vragen ons wel eens af, waarom God zoveel kwaad toelaat. Maar dat is de vraag van de toeschouwer. En wij zijn geen toeschouwer. Wij zijn deelnemer, deelnemer aan een geestelijke strijd. Vraag u daarom liever af, hoe u het kwade de baas wordt. Het antwoord is: 'dat kunt u met God!'

13 juni: Psalm 18:31-51

God maakte de bedreigde David tot een geweldig koning en David dankt hem daarvoor. Ook met Job zal het eenmaal goed gaan. Maar dat is niet met iedereen zo. Wat kan iemands leven van begin tot eind soms vreselijk triest zijn! Daar ben je dan helemaal stil van. Wees het ook maar. Is het dan wel waar, dat wat God doet volmaakt is en dat je op zijn woord vertrouwen kunt (vs.31). Jazeker. Maar dat is dan ook geloof! En geloven is iets anders dan zien. Evenwel: op zeker moment verandert geloven in zien!

14 juni: Job 37

Wij, mensen van de 21^e eeuw, kunnen veel. Als het koud is, zet je de verwarming wat hoger. Als de zon te fel schijnt, trek je de zonnewering omlaag. Dat maakt je echter ook afhankelijk. Als de cv het niet doet, zit je meteen in de problemen. Trouwens, hoe vaak is de natuur ons niet de baas. Tijdens een hevige onweer valt de stroom uit. Je zit in het donker en je kunt je elektrische apparaten even niet gebruiken. Bovendien kunnen die knetterende donderslagen je best benauwd maken. Als mens ben je maar klein en God is groot. 'Geloofd zij God met diep ontzag.'

15 juni: Job 38:1-21

Stel u voor, dat u kritiek op iemand heeft. U vindt, dat hij grote fouten heeft gemaakt. En u spreekt hem daarop aan. De ander reageert daarop. Hij stelt een aantal tegenvragen. Hij legt dingen uit. En langzamerhand begint u zich te schamen. Die ander weet echt veel en veel meer dan u. U voelt zich even heel klein.

U hebt vast wel eens aan het strand van de zee gestaan. Wat is dat toch een enorme watermassa, die telkens weer aanstormt op de kust. En toch wordt het land niet overspoeld. Wie zorgt daar eigenlijk voor? God. Wat kun je jezelf dan klein voelen!

16 juni: Job 38:22-41

Elke avond kijken we naar de weersverwachting. Want wij willen graag weten, wat voor weer het morgen is. En het liefst ook nog, wat voor weer het overmorgen is en de dagen daarna. Heel vaak komt dat ook uit. Toch wel gemakkelijk. Maar de verwachtingen komen ook wel eens niet uit. De meteorologen zijn dus beperkt in hun kennis. Trouwens, zelfs al komen hun verwachtingen wel uit, dan nemen ze alleen nog maar waar. Zij brengen de winden niet in beweging. Hoe gebeurt dat laatste nu? Dat heeft te maken met een verschil tussen hoge en lage luchtdruk. Akkoord. Maar ga dan nog eens verder terug. Dan komt er vast wel een moment, waarop u het niet meer weet. Is dan het toeval de oorzaak? Of zou er misschien ook nog een God zijn? Trouwens, als alles volgens een bepaalde regelmaat toegaat, wil dat nog niet zeggen dat die God er niet is.

17 juni: Job 39:1-30

Als mens wil je graag greep hebben op het leven. Zo kan het heel moeilijk zijn, als je bij het ouder worden de greep op het leven verliest. Als gelovige wil je graag greep hebben op de werkelijkheid. Zo zochten de vrienden van Job een verklaring. Job had vast en zeker verkeerd gedaan. Van de weeromstuit zoekt Job ook een verklaring. Hij heeft niet verkeerd gedaan en dus doet God verkeerd.

Maar kijk nu alleen eens naar een aantal dieren. Weet jij precies wanneer een moederdier haar jongen werpt? En die struisvogel: probeer dat dier maar eens bij te houden. En die gier: laat jij dat dier tot die grote hoogte stijgen? Als mens ben je koning over de dieren. Jazeker, maar toch maar een heel klein onderkoninkje!

18 juni: Job 40:1-24

God wijst Job op het nijlpaard. Blijkbaar wordt hier toch een ander dier bedoeld, want een nijlpaard heeft geen staart (vs. 17). Kennelijk gaat het om een monster, dat geen mens in bedwang kan houden. Zo'n beest zegt meer dan 1000 woorden van mensen. Wij denken vaak, dat wij de Here God verdedigen moeten, zoals die drie vrienden van Job en ook Elihu. Maar God laat zelf wel zien, hoe groot Hij is.

19 juni: Job 40:25-41:26

Een krokodil kent u uit de dierentuin. Maar niet zo'n krokodil als hier beschreven wordt. Het lijkt wel een draak.

In elk geval kun je maar beter niet met een krokodil in aanraking komen.

Even iets anders: je hebt wel eens een jongentje dat heel veel praatjes heeft. Maar als er opeens een grote hond op hem afkomt, wordt hij stil.

Wij zijn meestal ook niet gauw stil te krijgen, maar soms wel!

20 juni: Job 42

Job betuigt zijn spijt, nu voor de tweede keer (vgl. 40:4,5). Waarover?

Zijn fout was niet, dat hij zijn onschuld volhield. Die onschuld had Godzelf heel duidelijk gezien (vgl. 1:8; 2:3). God wijst de drie vrienden dan ook terecht.

Maar Job had God niet mogen verwijten, dat Hij hem onrechtvaardig behandelde. Een oordeel over je eigen leven: dat kan nog. Maar een oordeel over God: dat komt geen mens toe!

T.S. Huttenga, Groningen-West

21 juni: Galaten 1

Paulus begint zijn brief met: 'Paulus een apostel niet vanwege mensen, noch door een mens, maar door Jezus Christus'. Een begin om even bij stil te staan. Juist omdat het ons bekend in de oren klinkt. Ook in andere brieven komt een dergelijk begin voor. Maar nergens zo uitvoerig als hier. Want Paulus moet zich verdedigen dat zijn apostelschap zuiver is. Hij is echt geroepen en onderwezen door Jezus Christus. Hij is niet stiekem via een achterdeur met behulp van andere mensen ook apostel geworden. Maar daarover bestaan onder Galaten toch wat twijfels. En twijfel aan de geloofwaardigheid van voorgangers is al gauw dodelijk voor een kerk.

22 juni: Galaten 2

Paulus spreekt over zijn komst in Jeruzalem na jaren van zendingswerk onder de heidenen gedaan te hebben. Toen hij er kwam, hoefde zijn vriend Titus, een Griek, niet besneden te worden. Dus Galaten : het is overduidelijk dat jullie met je aandringen op de besnijdenis op een verkeerd spoor zitten.

En het is maar niet een kwestie van de besnijdenis alleen . Het hangt samen met een veel groter probleem. Men wil de wet volbrengen om zo zelf mee te werken aan de eigen zaligheid. Een pertinente fout. En dat moet heel duidelijk worden gezegd. Paulus heeft een keer zelfs Petrus moeten terechtwijzen.

23 juni: Galaten 3: 1-14

Onverstandige Galaten. Het is niet zonder emotie dat Paulus hen zo aanspreekt, want ze dreigen Christus kwijt te raken. Christus die alles alleen voor ons gedaan heeft als het gaat om onze zaligheid. Het is alleen geloof, vergelijk het met het geloof van Abraham.

24 juni: Galaten 3: 15-29

Er is verbinding tussen Abraham en Jezus. Abraham kreeg de belofte dat in hem alle volken gezegend zouden worden. En dat wordt tot stand gebracht in zijn nageslacht. Het gaat dan om die ene unieke nakomeling: Christus. Door hem wordt het werkelijkheid dat voortaan zijn kinderen uit alle volken komen. .

Paulus wijst op de wet van de Sinai die 400 jaar na Abraham kwam. Die wet had een tijdelijk karakter als een tuchtmeester met alle gebruiken en regels om de mensen in het goede spoor te houden.

25 juni: Galaten 4

De Israëlieten onder het oude verbond waren onmondig. En daarmee in de positie van slaven. Hoewel ze toch ook erfgenamen waren van wat God had beloofd. Maar na de komst van Christus zijn ze echt helemaal in de positie van zonen. Nu zij God hebben leren kennen, ja meer nog, nu ze door God gekend zijn. In de vrijheid waarin een christen nu leeft is het verkeerd om dingen uit het religieuze leven van vroeger vast te houden: door het houden van speciale dagen , maanden, vaste jaren en tijden.

26 juni: Galaten 4:21-31

Abraham stond zwak toen hij God meende een handje te moeten helpen om kinderen te krijgen. Dat was de weg van het vlees: een eigen weg gaan.

De wet van de Sinai met alle gebruiken worden nog stipt in Jeruzalem nageleefd. Door Joden die Christus niet aanvaarden. Daar staat tegenover: het hemelse Jeruzalem waar Christus is. Bij die Christus en bij dat Jeruzalem hoort de nieuwtestamentische gemeente. Wie van dat Jeruzalem burger is, is echt vrij.

27 juni: Galaten 5

Paulus is vuurbang dat men weer onder de slavernij komt. Daarom zegt hij met nadruk: laat je niet besnijden. Wie het wel doet, zet Gods klok helemaal terug. Je bent rechtvaardig voor God alleen door geloof. Weersta meteen het begin. Er zijn van die dingen in het leven waarvan je meteen moet zeggen: stop. Anders werkt het als een zuurdeeg dat het hele deeg zuur maakt. Na alles wat Paulus tot nu toe heeft gezegd, kun je gaan denken: het lijkt erop dat alles mag. Paulus ziet die gedachte ook aankomen en reageert er duidelijk op.

28 juni: Galaten 6

Er worden aanwijzingen gegeven op allerlei terreinen van het leven. Besef ook in de gewone dingen waar je elke dag mee te maken hebt: je moet er eenmaal verantwoording van afleggen voor God. Wie in zijn of haar leven openstaat voor het werk van de Geest die alleen zal eeuwig leven ontvangen. Weer komt het punt van de besnijdenis voor de aandacht. Het zit Paulus erg hoog.

29 juni: Psalm 19

De psalm bezingt God in zijn machtige daden van schepping. Maar er is ook de lof op Gods wet die zo goed is. Goed om te weten. Je zou na het lezen van het boek Galaten denken dat de wet van God maar niks is. De richtlijnen van de Here zijn goed. Je kunt er niet zonder. En als je ze houdt, word je blij.

30 juni: Efeziërs 1:1-14

Als er één hoofdstuk in de bijbel is dat laat merken dat God met zijn zoekende liefde ons vóór is geweest dan is het dit eerste hoofdstuk van de brief aan Efeze wel. De apostel Paulus heeft het over de tijd voor (!) de schepping (= de grondlegging van de wereld), toen Hij de zijnen in Christus uitkoos. Hij heeft het over Gods kinderen die tevoren (!) ertoe bestemd waren om tot zonen van God te worden aangenomen. En nog een keer valt het woordje tevoren, als het gaat om de erfenis die voor Gods kinderen van te voren was weggelegd. Gods verkiezende liefde wordt getoont niet in een mineur stemming maar in lof en dank. Nu is Gods verkiezing niet vanuit ons denken te doorzien. Het kan allemaal vragen oproepen. Maar dat is ook het geval als we zien wat het de Here God gekost heeft om de zijnen uit te kiezen: zijn eigen Zoon. Het hele eerste hoofdstuk staat vol van de lof op God. Het is alles: opdat wij zouden zijn tot lof van de heerlijk van God. Het staat in vers 6, 12 en 14. En zijn zoekende liefde is niet beperkt gebleven tot het volk Israël.

1 juli: Efeziërs 1:15-2:10

Paulus bidt voor gemeenteleden dat zij Jezus goed leren kennen. Voor het kennen van God en het geloven gebruikt God dezelfde kracht als die Hij gebruikt heeft om Jezus uit de doden op te wekken. Gaan geloven wordt daarmee: opstaan uit de dood! Jezus Christus wordt genoemd als degene die ook alle macht heeft in hemel en op aarde. Maar alleen Hij is van de gemeente het hoofd. Wat een erepositie voor de kerk! Tot die kerk behoren zowel de christenen uit de joden als de christenen uit de heidenen. Wie bij het Hoofd Christus hoort, heeft daarmee nu al een plek in de hemel.

2 juli: Efeziërs 2:11-22

De tussenmuur die er tussen Joden en heidenen was, is helemaal weggefallen. Christenen uit joden en heidenen hebben dezelfde positie. Er is geen onderscheid. Want zij hebben allemaal toegang tot God door één Geest.

En we staan allemaal op hetzelfde fundament: het Woord van God., te weten : wat apostelen en profeten namens God hebben opgeschreven. Daarbij heeft een christen geen boek-geloof, waarbij je nakomt wat God voorschrijft. Het is vooral een geloof waarin de gelovige in een relatie met God leeft. Vandaar dat Jezus wordt genoemd de hoeksteen van de kerk. En de gelovige mag ook zelf een levende steen van dat gebouw zijn.

3 juli: Efeziërs 3

Door Paulus' prediking onder de heidenen is hij in de problemen gekomen en gevangen gezet. Maar hij ziet het als een groot voorrecht dat hij tot die prediking door God is uitgekozen.

Het gaat om het grote geheim van God dat hij bekend mag maken: dat God zich niet beperkt tot het ene volk van de joden maar dat Hij zijn kinderen roept uit alle volken. De heidenen die eerst zo veraf stonden van Gods volk, zijn nu medeburgers geworden. En nu mogen op alle mogelijke plaatsen in de wereld gemeenten een spiegel zijn voor 'hemelingen': de engelen. Zij kijken naar wat de kerk doet en doen daar hun winst mee. Weer gaat Paulus voor de gemeente bidden. Ook laat hij zien hoe nodig gelovigen elkaar hebben als het gaat om het kennen van Gods werk. Daar heb je de kerk bij nodig.

4 juli: Efeziërs 4:1-16

Elke gemeente wordt geroepen om de eenheid te bewaren. Verdeeldheid doet de kerk schade. Verdeeldheid past ook niet want we hebben allemaal te maken met slecht één Geest. Tegelijk is er binnen de eenheid sprake van een geweldige variatie aan gaven. Aparte aandacht wordt gegeven aan de taak van 'leidinggevendenden' in de kerk. Onderlinge samenwerking is belangrijk. Verder wordt gewaarschuwd voor het toelaten van een verkeerde leer.

5 juli: Efeziërs 4:17-32

Centraal in dit gedeelte staat: U geheel anders, u hebt Christus leren kennen. Leven met Christus en leven zonder Christus is een wereld van verschil. Met allerlei praktische voorbeelden wordt dit aangewezen. Je ondergaat een verjongingskuur als je de oude mens aflegt. Paulus wijst niet alleen kernachtig aan waar de fouten zitten. Hij laat ook op een mooie manier zien hoe wij op een positieve manier ons leven vulling kunnen geven.

6 juli: Efeziërs 5

Er is een opdracht om Christus na te volgen. Dat kan dus en dat moet ook. Paulus wijst met voorbeelden aan waardoor de toegang tot het koninkrijk van God voor je dicht gaat. Grijp ook de kansen aan om in de wereld om je heen te laten zien dat je een volgeling van Jezus bent. We lezen aan het eind iets over de onderlinge verhoudingen. Men moet in de gemeente aan elkaar onderdanig zijn. Dat voorkomt dat de een over de ander de baas kan gaan spelen. Dat wederzijdse zet ook door als het gaat om de man en de vrouw. Bedenk dat het in dit gedeelte veel meer gaat over de man dan over de vrouw. De man wordt opgeroepen om zich helemaal aan zijn vrouw te geven en opofferingsgezind te zijn. Zo is hij ook onderdanig.

7 juli: Efeziërs 6

Werd in het vorige gedeelte het huwelijk naar beide kanten toe beschreven. Dat geldt ook voor de relatie ouders-kinderen en voor de relatie heer-knecht. Er wordt geen opvoedingsmodel of een arbeidsmodel gegeven. Een paar knelpunten worden onder de loep genomen. Het in de wereld staan met dwaling en verleiding vraagt om het dragen van een goede bewapening. Er wordt ons een model van de geestelijke wapenrusting getoond.

Nu vraagt dat ook om goede geloofstraining, want je moet ook met je bewapening kunnen omgaan. Daarbij is het gebed een eerste vereiste. Laat het gebedsleven nooit verslappen. Op eigen kracht lukt het je niet om christen te zijn. En laten we daarom voor elkaar bidden.

A.H.Driest, Groningen-Zuid

8 juli: Filippenzen 1

Een cel is klein, benauwd en bedompt. Maar de gevangene Paulus heeft een prachtig uitzicht : Christus' evangelie gaat de wereld over. Door dat evangelie kwam er een gemeente in Filippi. Dat evangelie gaat zelfs via Paulus' gevangenschap zijn weg. En dat vindt Paulus van zo groot belang dat hij zijn grootste wens - bij Christus te zijn - nog maar even opschort. Eerst het evangelie over de aarde en dan samen naar Jezus...heerlijk.

9 juli: Filippenzen 2

Het evangelie van Christus is een vreemde eend in de bijt in onze wereld vol eigenbelang. De kern van dat evangelie is dat Gods Zoon alles opgaf. Hij zocht bepaald niet Zijn eigen belang. Hij liet werkelijk alles los om anderen te redden. Door Hem kwam een andere mentaliteit in deze wereld. In de kerk van Christus heerst geen belangencultuur, maar zet de christen het belang van de ander voorop. Wat merkt u van die houding bij uzelf en anderen?

10 juli: Filippenzen 3

De Benjaminit Paulus lag vaak in de clinch met de mensen van zijn eigen volk. De omkeer in zijn leven maakte (nog) niet iedereen mee. Paulus had zijn oude 'gerechtigheid' juist opgegeven toen Hij door Christus was gegrepen. Dat wilde hij nooit meer kwijt, al zou het hem z'n leven kosten. In zijn cel was de dreiging van de dood, maar wie met Christus sterft zal ook de kracht van Zijn opstanding ervaren : we zijn hemelburgers.

11 juli: Filippenzen 4

In een cel kun je eerst agressief en dan depressief worden : je kunt geen kant op. Maar in de cel van Paulus heerst vrede, die inderdaad ons verstand te boven gaat. In de cel van Paulus is zelfs blijdschap, die inderdaad niet menselijk meer is. Waar Christus je leven is geworden, ben je niet meer afhankelijk van de omstandigheden. Paulus gaat ondanks de omstandigheden van kracht tot kracht steeds voort (psalm 84). Hoe kan dat?

12 juli: Psalm 20

De koning van Gods volk mocht er niet teveel paarden op nahouden (Deut.17:16). Zijn vertrouwen moest zijn op de naam van zijn God. God geeft de overwinning. Onze Koning Christus wees het gebruik van zwaarden af. Zijn Koninkrijk is niet van deze wereld. Zijn zwaard is Zijn Woord. En wij bidden voor onze Koning: Uw Koninkrijk kome, d.w.z. regeer ons door uw Geest en Woord (Heid.Cat.123).

13 juli: Kolossenzen 1:1-23

Ook nu schrijft Christus' apostel uit een cel (zie o.a. 4:18). De machten lijken het in deze wereld voor het zeggen te hebben, maar hij benadrukt in deze brief dat Christus boven al die machten staat. Ondanks tegenstand groeit het evangelie (vs.6) over de breedte van deze wereld. Paulus bidt voor de gemeente dat die ook mag groeien. Door de juiste kennis groei je. Kunt u zeggen hoe dat werkt?

14 juli: Kolossenzen 1:24-2:15

Altijd weer beweren verlichte geesten dat er meer nodig is dan het geloof in Jezus. Je moet ook zelf wat doen, bijv. door je te laten besnijden of je in New Age te verdiepen. Paulus noemt dat een werelds denken dat voorbij gaat aan Christus. Christus heeft Gods diepste plan onthuld. Alleen in Hem ontmoet je de volheid van God. Alle groei buiten Christus om is scheefgroei.

15 juli: Kolossenzen 2:16-3:17

Hoe groei je in Christus? Door met Hem te sterven en op te staan. Het mét Christus sterven betekent loslaten van de oude (heidense) levensstijl. Het mét Christus opstaan betekent een nieuwe (christelijke) levensstijl aannemen. Dat nieuwe leven kent vergeving in plaats van wrok. Je gaat samen op weg in de gemeente in plaats van op je eentje te blijven. En samen kun je zingen...

16 juli: Kolossenzen 3:18-4:18

Na de gemeente de weg met Christus gewezen te hebben, gaan de gedachten van zendeling Paulus al weer verder : het evangelie moet de wereld over. Hij vraagt om gebed voor die voortgang van het evangelie : een open deur. Hij wijst op een goed gesprek bij die voortgang van het evangelie : het juiste moment. Je moet niet te pas en te onpas het evangelie rondbazuinen - wacht, bidt om het goede moment. Weet u hoe u aan ieder het juiste antwoord moet geven? (vs.6)

17 juli: 1 Tessalonicenzen 1

Wat schrijf je iemand die net christen is? Deze brieven aan Tessalonica zijn de oudste brieven, gericht aan de jonge gemeente (zie Hand.17:1-9). Dit is dus basisonderwijs. In dit eerste hoofdstuk zie je hoe Paulus hen leert dat hun keus voor God een keus van God is. Hun gehoor geven aan het evangelie is een blijk van verkiezing (vs.4 en volgende). De jonge christen hoeft niet op eigen kracht verder, maar mag altijd terug naar de bron : God Zelf.

18 juli: 1 Tessalonicenzen 2

Wat willen goede ouders? Ze willen graag dat hun kind zelfstandig wordt. Paulus zorgde als een vader (vs.11) en moeder(vs.7,17) voor de jonge gemeente. Maar in die zorg gaat het om zelfstandigheid. Wat houdt die zelfstandigheid in? Een mondige gemeente blijft niet hangen in de relatie tot de predikers, maar leeft uit het Woord als Gods Woord. Herkent u dat?

19 juli: 1 Tessalonicenzen 3

Eén van de gevaarlijkste momenten voor jonge christenen komt als blijkt dat de weg achter Jezus aan je moeite oplevert. Deze gemeente kreeg ook de nodige tegenstand (van de joden). Laten ze terugdenken aan het eerste onderwijs (vs.3-5): Paulus zei toen dat de weg achter Christus aan de weg van het kruis is. Nu stuurt Paulus Timoteüs om te checken of ze de proef hebben doorstaan. Wat is zijn rapport?

20 juli: 1 Tessalonicenzen 4

Wie net christen is, zit met de vraag hoe je nieuwe leven eruit hoort te zien : wat verandert er? Op Gods weg gaat het om reinheid (vs.4-8), broederliefde (vs.9-10), ijver in je werk (vs.11-12) en hoop in rouw (vs.13-18). De weg van de heiliging is de weg van het nieuwe leven naar de toekomst van Christus. Onderweg verander je steeds meer – vorming naar Zijn beeld.

21 juli: 1 Tessalonicenzen 5

De Geest leidt de jonge kerk via profetieën. Maar die moeten beoordeeld worden. Nu zijn mensen gauw op hun teentjes getrapt of raken van al dat gepraat in de war en doen niet meer mee. Maar dan veracht je de profetieën. Je bent de Geest aan het "doven". Alle warmte gaat uit je geloofsleven als je niet meer met de gemeente meedoet in het luisteren naar en spreken over de bijbelse boodschap.

22 juli: Psalm 21

De koning die niet op zijn paarden maar op Gods naam vertrouwt (psalm 20) krijgt van God de overwinning. David heeft de vijanden van Gods volk overwonnen. Zijn grote Zoon, onze Koning zal alle vijanden maken tot een voetbank voor Gods voeten. De zaak staat vast, want van Hem is het Koninkrijk, d.w.z. Hij is onze Koning en heeft alle dingen in Zijn macht (Heid.Cat.128).

H.Drost, Haren

23 juli: 2 Tessalonicenzen 1

Er zijn mensen die zich verzetten tegen de term 'geloofsgroei'. Dat zou niet bijbels zijn. Geloof is geloof, een kwalitatief begrip, en daar mag je dus niet kwantitatief, in termen van minder of meer, over spreken. Je gelooft of je gelooft niet. Nou, de apostel weet wel anders. Hij dankt God (!) voor het 'sterk toenemen' van het geloof (en de liefde, want die zijn niet los van elkaar verkrijgbaar) van de Tessalonicenzen. Natuurlijk dreigt het gevaar, dat je met 'geloofsgroei' je zekerheid weer gaat zoeken in je eigen daden en niet in Gods daden, lees: Christus' voor jou *volbrachte* werk. Maar toch kun je wel degelijk *groeien* in hoeveel je daarvan houdt, ja in hoeverre het de schat van je leven wordt. Wie daarin niet groeit, staat stil, en stilstand is achteruitgang, geloof is juist organisch, het neemt bezit van *jou*, van jouw persoon, en het groeit en bloeit (net zoals het ook wel eens slechte tijden heeft), want het *leeft*, want *Christus leeft in jou*. Statisch geloof zal straks ontmaskerd worden door het vuur van Jezus' wederkomst.

24 juli: 2 Tessalonicenzen 2

Wij zijn zo argeloos. Ik ook. We leven in onze maatschappij en nemen er deel aan, alsof er geen greintje gevaar is. Vergelijk het met een mijnenveld: we hollen erover heen en weer als kinderen, die niet door hebben wat er vlak onder de grond verstopt ligt: dood en verderf. Ik merk, dat ik het er in m'n gemeente ook nauwelijks 'ingepreekt' krijg. De mensen verklaren je zomaar voor een zwartkijker: gevaar?, hoezo gevaar. We hebben toch onze eigen gereformeerde goot wel, vanwaaruit we deelnemen aan onze geseculariseerde maatschappij, en die goot beschermt toch? Dus niet. Tegen de Wetteloze, waar Paulus over spreekt, is een wapenrusting van *levend* geloof nodig. En je zult van dag tot dag *bewust moeten kiezen en selecteren*, want de Wetteloze legt juist zijn hand op de *maatschappij*, op heel het openbare leven met heel zijn aanbod; waar wij juist zo vrij en onbekrompen gebruik van maken? Wie wil overleven, zal *vreemdelingschap* moeten leren. Geen eigen gootje, dat eigenlijk met heel het moderne leven *meeloopt*, gereformeerde heidenen om het nu maar eens hard te zeggen. Nee, *geheel andere mensen*. Gij hebt toch *Christus leren kennen*, zegt dezelfde apostel in Efeziërs 4. Je zou het soms niet zeggen, als je onze argeloosheid in oenschouw neemt.

25 juli: 2 Tessalonicenzen 3

Ondertussen vraagt Paulus van ons geen *buitensporige* dingen. Heiligheid, leven in nauwe verbondenheid met Christus, betekent *gewoon je werk blijven doen*. We hoeven echt geen geestelijke exercities uit te gaan halen, die bij het dweperige en werkeilige af zijn en die als een loden last gaan wegen; die ons ook wereldvreemd maken. *Geloof groeit op de gewone werkplek*; mits we maar leven en werken in Christus. Maar we werken zo vaak buiten Christus om. We werken nogal eens als de heidenen; alsof ons leven er vanaf hangt en door bepaald wordt. Lees Mat.6:24-34 er nog maar eens bij. Gewoon werken dus, trouw, en in het vertrouwen dat God zorgt, en dat de dag van de Heer eraan komt. Op die dag ben je gewoon op het veld bezig en je zult aangenomen worden. Zo van de fabriek Gods nieuwe wereld in. *Maranatha!*

26 juli: Exodus 1

Gods belofte, aan Abraham gedaan, gaat in vervulling: het volk van de belofte wordt *talrijk en sterk*. Farao balanceert tussen uitroeien en handhaven: hun capaciteiten benutten, ondertussen hun potentie (letterlijk!) ondermijnen. De eerste aanzetten van de holocaust komen eraan. Een wonderlijke verknoping van abortus en euthanasie ineens moet de oplossing brengen: gooi de jongetjes maar in de god-rivier de Nijl, onze god weet er wel raad mee. Maar wie Gods volk op het vlak van de *natuur* bestrijdt, zal merken hoe het *geestelijk* overwint. Waarbij overigens de natuur niet uitgeschakeld wordt: door Gods Geest beademd neemt het volk alleen nog maar meer toe en wordt sterker en sterker. Zegt dit hoofdstuk trouwens ook nog iets over de kinderzegen vandaag, nu ook de gereformeerde gezinnen kleiner en kleiner geworden zijn? Ik zeg niet, dat ik het antwoord op die vraag weet, toen is niet nu, ik constateer alleen de praktijk waarbij ik een open vraag stel. Kinderzegen? Kerkbouw? Natuurlijk kan God uit stenen Abrahamskinderen verwekken, maar de Koninklijke weg is toch allereerst het *Abrahamsverbond*, dat Hij bevestigt *van kind tot kind*?

27 juli: Exodus 2:1-22

Het gaat in Gods verlossend handelen er wel allemaal vreemd aan toe. Mozes blijkt levensvatbaar doordat hij 'uit het water getrokken wordt'. Kijk, dat is toch een doop van jewelste: dwars door de beoogde verdrinkingsdood heen het land van Gods opstanding opgetrokken. Mozes komt daarmee ook nog eens uitgerekend in Farao's paleis terecht: alle bronnen van onderwijs en cultuur, maar ook gewoon: gezonde voeding, staan hem ter beschikking. Niet door jouw kracht en drift, maar door Mijn Geest, dat moet Mozes leren bij zijn eerste interventie Egypte tegenover Israël; steeds weer overigens, zoals wij allemaal, zoals Petrus later ook met z'n getrokken zwaard in de hof van de Olijven. Wil Mozes middelaar van het oude verbond kunnen worden, dan zal hij met huid en haar uit kracht van de Middelaar van het nieuwe verbond moeten gaan opereren. Vluchten hoort daarbij. Teruggeworpen worden op God. Vreemdeling, enkel geborgen in God, zo zoon van Abraham, de vreemdeling bij uitstek. Dat Mozes zijn eerstgeborene Gersom noemt, laat zien dat hij zijn situatie door heeft: 'ik ben vreemdeling geworden in een onbekend land'. Dán gaat God hem roepen.

28 juli: Exodus 2:23-3:22

Het is ongelofelijk, maar waar, hoe snel het geloof in enkele generaties helemaal kan verdwijnen. Israël is nu enkele generaties verder, sinds ze voor het eerst voet in Egypte zetten (Gen.15:16 rekent vanaf Abraham tot de uittocht 4 generaties). Wat blijkt: ze kennen de God van hun voorouders, van Abraham, Isaak en Jakob, *helemaal niet meer*. Dat is onthutsend. Mozes moet God opnieuw bij hen *introduceren*: 'zeg tegen hen: Ik ben die Ik ben heeft mij tot jullie gestuurd, Hij is de Heer, de God van jullie voorouders, de God van Abraham, Isaak en Jakob'(vs.15). Israël is inmiddels en masse overgestapt op de goden van de maatschappij waarin ze nu al van opa tot achterkleinkind leven: de goden van Egypte. Zo hou je je hart ook vast, als je ziet hoe snel vandaag van vader op zoon en moeder op dochter het geloof wegzakt: het Godsverbond van ouders op kinderen heeft ook z'n grimmige keerzijde, die ook in het tweede gebod naar voren komt. *Gelukkig maar dat Jahwe Dezelfde blijft in zijn trouw: die is, die was en die komt, Ik ben die Ik ben*. Hij is zijn inmiddels nu al 400 jaar geleden met Abraham gesloten verbond niet vergeten, integendeel.

29 juli: Exodus 4

Het gaat er grimmig aan toe, nu Mozes de uitleidende Hand van de HERE moet gaan vertegenwoordigen. De tekenen lijken willekeurig, maar liegen er niet om: de slang, de melaatsheid en het bloed. In ieder geval symboliseren ze iets van het gevecht, dat Jahwe van de machten nu aangaat met de tegenkrachten van de Farao, de Nijl en de duivel. Mozes blijft protesteren, omdat hij de spanning wel voelt van de machtsstrijd waarin hij nu verwickeld zal gaan worden. Om zijn taak te kunnen vervullen zal Hij eerst zelf als een heilig man zijn gezin moeten voorgaan. De door God geforceerde, verlate besnijdenis van Gersom, die nota bene door de moeder voltrokken wordt, werpt Mozes erop terug, dat niet door menselijke potentie, maar door Gods kracht het volk uitgeleid zal worden. Maar met God verkeren is voor alles *heilig* zijn. Wie dit leest kan alleen maar opnieuw huiveren voor de *heilige* liefde van God. En je vraagt je soms af of wij niet al te *onheilig* met Gods liefde omgaan, daar waar wij zo de liefde van God benadrukken maar toch al spijkerbroekend en open-boorderig voor zijn aangezicht verschijnen dat het een lieve lust is. Ach ja, het *hart* nietwaar, daar komt het op aan, zeggen we dan. Dat klopt, maar waarom zocht God dan de toch inmiddels wel *hartelijk* geworden Mozes te doden? Waarom moest Mozes de schoenen van z'n voeten doen (3:5)?

30 juli: Psalm 22:1-22

Het kenmerkende van psalm 22 is, dat de dichter van alles te verduren heeft. Maar dat het van de kant van *mensen* komt, die hem dit aandoen; en niet van God. Het is vaak moeilijk voor ons om dat uit elkaar te houden. Als de wind tegen zit, als mensen ons de voet dwars zetten, dan projecteren we dat zomaar op God zelf: waar is God, waarom doet *God* mij dit aan. Nee, dus. God wordt hier, in alle aanvechting van de dichter (dat wel!), neergezet als de God op wie de vaders niet vergeefs al hun vertrouwen zetten. *Als God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn*, zal Paulus ons later leren zeggen (Rom.8). *Wie of wat kan ons scheiden van Gods liefde?* Niets inderdaad, omdat Gods liefde immers *vastligt in Christus*. Zal Hij die ons zijn Zoon gegeven heeft, ons met hem niet alles schenken. Natuurlijk, Godlof! Overigens: de Zoon kwam Psalm 22 ook tegen: aan het kruis, toen juist niet alleen de mensen tegen Hem, *maar juist ook zijn God tegen Hem was*: mijn God, waarom hebt U mij verlaten?

31 juli: Psalm 22:23-32

Verlossing moet gevierd worden! En niet in je eentje, en ook niet privé aan huis, maar te midden van Gods volk in Gods huis! Uitbundig wordt de offermaaltijd genuttigd! De perspectieven verbreden zich hier in de psalm ineens enorm: de psalm balanceerde toch al vanaf het begin op de rand van beschrijving en toekomstprofetie. Het avondmaal komt in beeld, de einden van de aarde, alle volken... Gods koninkrijk komt eraan; en we heffen er nu al de beker van de dankzegging op, toch?! Op met z'n allen naar de nieuwe wijn van de nieuwe hemelaarde!

1 augustus: Exodus 5:1-21

Dat zie je vaker in de bijbel: waar God uitkomst belooft, daar neemt eerst de verdrukking nog toe. Abraham kreeg z'n bloedeigen zoon toegezegd, maar moest juist daartoe eerst te oud worden om in eigen kracht nog een zoon te kunnen verwekken. Waarom *verhardt* God überhaupt het hart van Farao om het volk te laten gaan? Waarom maakte Jahwe dat hart juist niet zacht om Israël te laten vertrekken? Alles balt zich opnieuw samen rondom een hernieuwde *machtsopenbaring van Jahwe zelf*. Het gaat God erom, dat door alles heen Hijzélf bekend wordt aan mensen, opdat ze zich tot Hem bekeren en zullen leven vanuit een levende omgang en levende afhankelijkheid van Hem. Het gaat God namelijk nooit om een gemakkelijke verlossing (-lees: onze oplossing) van problemen (hetgeen vaak leidt tot geloofsafval), maar om herstel van de levende relatie met Hem. Daartoe is de vaak in eerste instantie toenevende verdrukking een onmisbare leerschool in zijn hand. 'Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik'(psalm 119). Snelle wensbevrediging levert vaak een oppervlakkig geloofsleven op. Dat is ook het gevaar van christenen die beweren, dat bij hard bidden de afgebeden wensen wel in vervulling gaan. Hebreëen 13 leert, dat gebedsverhoring heel wat anders is.

2 augustus: Exodus 5:22-6:27

Mozes en Aäron worden opnieuw door God naar voren geschoven: door jullie ga Ik mijn volk uit Egypte weghalen. Het brokstuk genealogie, dat vanaf vers 14 in het lopende verhaal ingeplakt is, dient om de voluit Israëlitische afstamming van Mozes en Aäron aan te tonen. Nog nader: dat ze volbloed *Leviëten* zijn. De aanvankelijke aanloop vanuit Ruben en Simeon is daar ook op gericht: om bij Levi uit te komen. Het toekomstig *profetische en priesterlijke* van de stam Levi gloort al in het optreden van Mozes en Aäron in Egypte. En dat is op zijn beurt weer prelude op het werk van Christus. Opdat God koning zij: laat mijn volk gaan!

3 augustus: Exodus 6:28-7:25

Magie tegen magie lijkt het: het eerste treffen van Farao en Mozes met Aäron. De duivel is altijd al de aap van God geweest. Als je maar weet, dat de slang van de beginne ook hier weer geen schijn van kans heeft tegen Jahwe van de machten: de slang van Aäron verslindt de Egyptische slangen met huid en haar. Ondertussen wordt Farao er niet anders van. Wie door de tekens niet op de HEER zelf ziet, wordt door tekens nooit bekeerd. Zelfs ten slotte niet door het ultieme teken van de opstanding van de Zoon van God (Matth.28:11-15, zie ook: Luc.16:30,31!).

4 augustus: Exodus 7:26-8:15

We zijn nu drie plagen ver. Allereerst de Nijl, de god van het leven voor Egypte, wordt een bron van de dood. Natuurlijk kunnen Farao's hovelingen dat ook: water in bloed veranderen. Toch kunnen ze juist *niet* voorkomen, dat *hun* god De Nijl zich tegen hen keert. Ze staan in hun hemd. Hetzelfde geldt voor de kikkers: ook zo'n religieus symbool in Egypte. Afgoden zijn nietsen. Ze keren zich zelfs tegen je. Na het water (plaag 1 en 2) gaat het het land op: grond verandert in muggen (anderen vertalen: luizen). De duivel als aap van God staat mat: hij kan magisch niet meer meekomen. Het is een vreselijk pijnlijke plaag. De magiërs geven toe: God heeft hier de hand in. Farao blijft onvermurwbaar. Hoe kan het toch, dat God mensen tegen de dood aanhoudt, telkens en telkens weer, tot op vandaag toe, maar dat ze zich niet laten gezeggen, zich bekeren en leven? Dat is het duistere geheim van ons mensen.

5 augustus: Exodus 8:16-9:12

Vanaf de 4^e plaag voert de schrijver het verschil op in de situatie van het Egyptische volk, dat onder de plagen doorgaat, en Israël zelf: zij worden op geen enkele wijze getroffen. Dat zal vast ten aanzien van de eerste drie plagen ook al gegolden hebben. Maar de schrijver trekt dit fijne puntje nu naar voren om te laten zien hoe God een God van redding is doordat Hij een God van *scheiding*, *schifting* is. De markatielijngered of verloren gaat dwars door de wereld heen. Vaak lijkt het alsof het allemaal één pot nat is, nietwaar: of je nu gelooft of niet gelooft, allen treft hetzelfde lot. De spotters gebruiken zelfs dat argument voor hun ongelof. Waar is God? *Daar dus, waar Hij in zijn uitredding én gericht tevoorschijn komt*. Mensen kijken niet verder dan hun neus lang is, zo was het in de dagen van Noach al. Vandaag ook. Wie het boek van God opslaat, weet dat de plagen van Egypte al aankondigen, hoe de schiftende Dag van de HEER eraan komt. Dan zal de één namelijk aangenomen, de ander achtergelaten worden. Lees Matth.24 maar.

6 augustus: Exodus 9:13-35

Hagelstormen zijn een in Egypte zeldzaam verschijnsel. Het collectieve Egyptische volksgeheugen (vs.18) zal deze hagelstormen nooit meer vergeten. De HERE kondigt deze plaag zelf als een zeer zware plaag aan. De plaag heeft apocalyptische afmetingen: donder en bliksem maakt van Egypte een spookland. Het lijkt alsof de wereld vergaat. Bergen valt op ons, heuvelen bedekt ons. Farao's schuldbelijdenis wordt geboren, maar is puur geënt op zijn angst en de ravage die aangericht wordt. Niet de schuld moet weggenomen, de stráf, dat is zijn doel. Vandaag de dag maken we het nog gekker: we beschuldigen God van de straffen die Hij over de aarde laat heengaan, niet *onze schuld maar Zijn schuld schuiven we daarin naar voren*. Dat is de verhoudingen op z'n kop. Het blijkt trouwens aan Farao, dat waar God dan de strafgerichten tempert, mensen hun schuld aansluitend meteen al weer vergeten zijn. God figureert voor ons slechts als *afgod*: Hij moet het ons naar de zin maken, voor de rest kunnen we Hem missen als kiespijn. Dat is nou precies de smart van Gods hart. Wie bedenkt, dat God voor zo'n mensheid zijn eigen Zoon gegeven heeft, wordt verwonderd stil. En zwijgt in vertrouwen, ook daar waar het wel eens fors hagelt naar het bestel des HEREN in zijn leven.

M.A. Dronkers, Helpman

7 augustus: Exodus 10:1-20

Gods tegenstanders kunnen ook door Hem in hun tegenstand worden verhard! (vs.1). Gods oordeel over farao om z'n Goddelijke grootheid en macht te etaleren. Tegelijk farao voor eigen verantwoordelijkheid geplaatst (vs.3-4). Plagen ook geloofsondersteuning de generaties door (vs.2). Bijbelse-geschiedenis-les niet voor de 'rooie oortjes' alleen, maar vooral om de HERE beter te leren kennen en vertrouwen.

8 augustus: Exodus 10:21-11:10

Stukje bij beetje breekt God verzet: vgl 10: 11 met 24. Inktzwarte duisternis blamage voor de Egyptische religieuze zonverering! Ironische omkering door Mozes van farao's dreigement: Inderdaad zien hij en farao elkaar voor het laatst; maar de dood zal niet bij Mozes en z'n volk maar bij farao en z'n volk toeslaan. Farao's jongste weigering maakt ruimte voor de zwaarst treffende plaag: Dood onder alle oudste nakomelingen onder mensen en dieren. Intussen had God goodwill gekweekt voor z'n volk bij Egyptische volk en voor Mozes bij farao's personeel.

9 augustus: Exodus 12:1-28

Alleen op Gods genadige aanwijzing ontkomt Gods volk aan het oordeel ; vs.13: *"..Wanneer Ik het bloed zie, dan ga Ik voorbij"*. Wij overleven alleen door het bloed van Het Lam, Jezus Christus. De eerste viering van Pascha kan niet anders dan incompleet zijn: alleen die nacht van vertrek. Pas compleet in het beloofde land. Wat is een uittocht zonder intocht? Geldt ook voor ons: Onze uittocht is ook pas compleet bij de intocht in het nieuwe Jeruzalem. De HERE gunt z'n volk feest, maar wil z'n daden centraal staan; zie vs.11 en 17. Vraag: Waarom zou de HERE zo fel zijn op gistvrije huizen?

10 augustus: Exodus 12:29-51

De vijandschap tegen de HERE en z'n volk loopt uit op totale ontredding in alle lagen van de Egyptische bevolking: Geen huis zonder dode! Opvallend in de aanvullende voorschriften (vs.47,48) is de overeenkomst met onze kerkelijke praktijk: Pas door de doop word je lid van de gemeente en pas dan kun je avondmaal meevieren. Trekken we de vergelijking door, dan een probleem: Kinderen van toen vierden wel Pascha (ze waren besneden; de jongetjes dan), maar nu nemen onze kinderen geen deel aan de viering Avondmaal, terwijl ze wel gedoopt zijn.

Vgl bij vs.50 het trieste bericht in 2 Kon.23:21-23. Zelfs de kerk kan zich kennelijk door wat dan ook voor lange tijd laten afleiden van het gedenken van Gods grote daden. Punt van waakzaamheid: Wat is ook al weer het uitgangspunt van onze erediensten?

11 augustus: Psalm 23

Een schaap heeft niet zoveel te willen. Hij wordt geleid. Hij laat zich leiden. Door de herder. Die herder kent de – wisselvallige en vaak gevaarlijke - route. Behalve stukken lekker gras zijn er diepdonkere dalen. Beeld van op en top geloofsvertrouwen: In tijden waarin alle moois beschikbaar is (stukken lekker gras); in tijden waarin stukdonkere duisternis je leven kleurt – ervan overtuigd zijn: mij ontbreekt niets. De HERE is bij mij. Dan heb je alles. Zelfs bij de dood. "Mij ontbreekt niets" boven een overlijdensbericht! Dat kan alleen door geloof in God Heiland, die eeuwig is en eeuwig leven geeft. Daaruit nu al leven in alle omstandigheden geeft jezelf een verzorgd gevoel (vs.5,6); en geeft je tegenstanders (incl. de grootste: satan) het nakijken (vs.5).

12 augustus: Exodus 13:1-16

In de dood van alle eerstgeborene Egyptische mensen en dieren trof de HERE het complete gezin en de hele samenleving. In alle Israëlitische mensen en dieren eiste de HERE alles en iedereen op voor zijn dienst. Maar geen menselijke offers. In hun plaats ('lossen') dierlijke offers. Later komen in plaats van menselijke eerstgeborene-offers de levieten (bijv Num.3:11-18). Les: jullie zijn mijn eigendom. Vgl. Heid.Cat. Zondag 1. Vs.8,14,15: Laat het je kinderen weten: de HERE is onze Eigenaar en Verlosser. Zonder die uitgesproken boodschap zijn alle kerkelijke rituelen (sacramenten; feesten) holle vaten.

13 augustus: Exodus 13:17-14:31

Gods overwegingen (13:17) en de paniekreacties van de Israëlieten (14:10-12) maken duidelijk: Gods volgelingen nog niet helemaal en allemaal overtuigd van 'succes' van de uittocht. Beleef jij je bevrijding door Jezus altijd als 'succesvol'? Zie je de aankomst in het Beloofde Land al vóór je? Kernpunt (vs.14): De HERE – de Betrouwbare - staat borg voor succes van uittocht-doortocht en aankomst. Vertrouwen dus! Overgave!

14 augustus: Exodus 15

Niet een lied van wraak of leedvermaak, maar loflied op de overwinning door de HERE. En een oproep aan al die volken die ervan krijgen te horen (vs.14-16): Erken dat de HERE, onze God, Koning is (vgl. Openb.15:3,4). Vs.26: Ook al voordat de 10 geboden er waren: God volgen gaat niet zonder luisterende oren en vertrouwende harten in Gods richting.

15 augustus: Exodus 16:1-20

Opvallend dat de HERE zich gevoelig toont voor gemopper, dat a) wel een echte oorzaak had (honger), maar b) blijk gaf van gebrek aan vertrouwen en overgave; en c) op Mozes (en Aäron) gericht is alsof die god is. Leiders in de kerk zijn op z'n best doorgevers van wat God zegt/geeft. Vgl. situatie kerk toen met: "en de vrouw vluchtte naar de woestijn, .. een plaats .. door God bereid, opdat ze daar .. onderhouden zou worden "(Openb.12:6).

16 augustus: Exodus 16:21-36

Is dit sabbatsgebod over te poten naar nu? Dan de aardappels 's zaterdags al schillen voor de ..! Of is het een voorbeeld van vertrouwen op/ afhankelijkheid van de HERE? Over het sabbatsgebod in 't algemeen: "...slechts een schaduw van wat komen moest, terwijl de werkelijkheid (van) Christus is" (Col 2:16,17).

17 augustus: Exodus 17

Gods staf (vgl. Ps.23) in Mozes' hand zorgt a) voor dorstlesser uit Gods natuur en b) voor de overwinning tegen het lafhartige (Deut.25:17-19) Amalek, dat generaties lang aartsvijand van Gods volk blijft tot in Esters tijd: Haman, een Amalekiet.

18 augustus: Exodus 18

Jetro, een heidense priester, weet goede dingen te zeggen over de HERE. In de denkwereld van toen stond de HERE bovenaan op de godenlijst. Jetro geeft nog een zegenrijk advies: Grote leiders in de kerk moeten nooit 'solo' willen. God geeft meer Godvrezende leiders, in een gezond teamverband.

19 augustus: Exodus 19

vs.5,6: vgl 1 Petr.2:9: Uitgekozen-kerk-zijn om zijn grote daden te verkondigen -> evangeliserende gemeente zijn! God in zijn heiligheid huiveringwekkend, zoekt genadig omgang met z'n volk. Die omgang was toen nog omslachtig via middelaar Mozes, nu rechtstreeks dankzij Middelaar Jezus.

20 augustus: Psalm 24

Grootheid, heiligheid en kracht van onze God bezongen. Je kunt alleen maar in je handjes knijpen dat je bij z'n dienstvoolk mag horen. Eer aan onze Koning! De psalm is mogelijk gedicht of gebruikt bij feestelijk binnenbrengen van de ark in Jeruzalem.

21 augustus: Exodus 20

Gods 10 grondregels voor zijn ideaalbeeld van ons. Alleen Gods mensgeworden zoon voldoet daaraan. Die stelt ons zijn Geest ter beschikking zodat wij in Gods liefdegebod(en) kunnen ingroeien. Vs.22-29: Dienst aan God moet heilig zijn; dit tegenover seksuele losbandigheid in heidense erediensten.

J.G. van der Hoeven, Groningen-Noord

22 augustus: Exodus 21:1-27

Oog om oog, tand om tand. Dat klinkt heel hard. Ook bij andere bepalingen frons je de wenkbrauwen. Is dat nu de manier om met medemensen om te gaan? Laten we goed bedenken dat deze woorden uit een totaal andere tijd en cultuur komen. Onze gevoelens van afstand worden versterkt door de casuïstiek, het beschrijven van situaties: als dit is voorgevallen, dan is dat het antwoord. Wanneer we deze woorden plaatsen in het raam van de tijd, dan is het heel bijzonder dat slaven rechten krijgen. Dat de wraak aan banden gelegd wordt. Voor een striem mag je niet iemand doodslaan. Onder en achter alles klinkt de stem van de HERE, die het leven en het levensgeluk wil beschermen. Geweldig dat de God van het recht in Jezus Christus nog een stap verder gaat en ons de weg van de liefde wijst!

23 augustus: Exodus 21:28-22:16

Letselschade en smartengeld. Daar worden in onze samenleving ingewikkelde processen om gevoerd. In het bijbelgedeelte van gisteren en vandaag zien we dat God op dit punt achter de slachtoffers staat. We worden via deze woorden opgeroepen om onze verantwoordelijkheid voor het welzijn van de naaste te kennen. In het verkeer, op het werk, in de persoonlijke omgang, in de grote vraagstukken van het milieu, enz.

Het tweede gedeelte handelt over schade aan bezit. De strafmaat is op dit punt opvallend mild: wat gestolen was moet teruggegeven of vergoed worden, en daarbovenop komt een boete. Dit moet ons te denken geven....

Soms is onschuld niet te bewijzen. Dan dient men voor God (beter dan "de goden", opgevat als rechters) in het heiligdom te verschijnen en een eed af te leggen. God zal de schuldige straffen!

24 augustus: Exodus 22:17-23:12

Een inhoudelijk sterke samenleving komt op voor haar zwakste leden. Liefde moet de onderlinge omgang stempelen. God geeft twee klemmende redenen voor Zijn eis. Hij herinnert Zijn volk aan hun voormalige vreemdelingenbestaan. In de tweede plaats verklaart Hij dat Hij genadig is. En God laat niet met Zich spotten!

Hij duldt het niet dat goden die niet bestaan mensenlevens de verkeerde kant op sturen. Hij neemt het niet dat Hij gepasseerd wordt voor bovennatuurlijke krachten, die de ene mens macht verlenen over de ander en die ruimte geven aan Zijn tegenstander. Hij gruwet ervan als mensen hun seksuele lusten beestachtig botvieren, geld naar zich toegraaien ten koste van anderen, of door leugens het recht krom maken. Zijn volk moet aan Hem toegewijd zijn!

25 augustus: Exodus 23:13-33

Israël gaat van feest tot feest steeds voort. Vreugde om Wie de HERE is moet hun bestaan doortrekken. Hem moeten ze van harte dienen door het beste wat ze hebben aan Hem te geven. Zoals je doet bij iemand van wie je veel houdt.

Natuurlijk kun je die liefde niet afdwingen. Maar als een mens echt ontdekt Wie God is, dan kan het niet anders of hij zal Hem aanbidden. Hij is zo groot, zo volmaakt, zo liefdevol en goed, zo zuiver....

Deze God gaat Zijn volk voor op weg naar het beloofde land, in die gestalte van de Engel des HEREN. Van Israël wordt gevraagd Hem blijvend te volgen. Alleen dan is er zegen te verwachten in dat beloofde land.

26 augustus: Exodus 24

God zien. Dat is iets waar je naar verlangt en voor huivert. God is zo groot, zo heilig. Op de berg Sinai ervaren Mozes en Aäron met 72 van de oudsten van Israël dat geweldige wonder. Net als b.v. in Openbaring "zien" we God als Koning op de troon, onder Zijn voeten iets als een plein van edelsteen. En God wil bij hen zijn, maaltijd met hen houden. Dit gebeuren staat in het teken van de verbondssluiting tussen God en Zijn volk. De oudsten vertegenwoordigen het hele volk. Door het gesprende bloed van de aan God gewijde offers is er gemeenschap met God. Een door God tot stand gebrachte eenheid met Hem. Zijn volk mag van Hem ontvangen, alles wat nodig is in leven en sterven. Ten diepste verwijst dit alles naar Christus, die ook bij u wil binnenkomen om "maaltijd met u te houden".

27 augustus: Exodus 25

God wil in het midden van Zijn volk wonen. Geen vakantie houden, maar blijvend aanwezig zijn. Het heiligdom, eerst de tabernakel, later de tempel, is daar een symbool van. God bouwt Zijn heiligdom via mensenhanden en met behulp van vrijwillige giften. Wij worden ingeschakeld in Zijn dienst!

Drie voorwerpen worden in dit hoofdstuk beschreven. De ark: een gouden kist bestemd voor het Woord van God, concreet in die stenen tafelen, die Mozes op de berg zal ontvangen. Met een bijzonder deksel, dat de hemel symboliseert in die engelgestalten. Een gouden tafel waarop broden zullen worden neergelegd, als teken van dank voor Gods zorg voor het leven. Een gouden kandelaar, die het volk Israël symboliseert; mét het wonder van het altijd brandende licht: symbool van God, die leven en vruchtbaarheid schenkt.

28 augustus: Exodus 26

Een verzameling bouw instructies. Interessant voor de liefhebber. Er zijn aardige modellen gemaakt, die ons helpen een voorstelling van de tabernakel te maken. Ongemerkt is er een behoefte om iets "geestelijks" uit dit hoofdstuk te halen. Er zijn dan ook allerlei bespiegelingen gegeven bij de diverse onderdelen. Graag wijs ik op de hoofdlijn. Het heiligdom is mooi en kostbaar. Er omheen komt straks de voorhof. Binnen het heiligdom is er het heilige en het heilige der heiligen. Er is een toenemende heiligheid. Daarin wordt de afstand tussen God en mens uitgedrukt. Het Nieuwe Testament verhaalt ons hoe bij het sterven van Christus God Zelf het voorhangsel in de tempel in tweeën heeft gescheurd. Door het bloed van Christus hebben wij vrije toegang tot God gekregen!

29 augustus: Exodus 27

Heilig. Dat wil zeggen: apart gezet, voor de dienst aan God. Aan Hem gewijd. De ruimte binnen die voorhof is afgescheiden van de rest van de wereld. Wit is dan ook de kleur van de stof die rondom de voorhof afgrenst. Rein.

Wie deze ruimte binnenkomt moet gereinigd worden. Daarom staat daar dat brandofferaltaar. Het bloed van dieren vloeit. Schuldige mensen mogen gereinigd naar huis. Onschuldige dieren sterven in grote getale. Want, zo zegt de Hebreeënbrief (10: 4) bloed van dieren kan uiteindelijk de zonde wel aanwijzen, maar niet wegnemen. De reiniging is door de HERE gegeven op grond van het bloed van Christus, dat eens en voor goed de zonden wegneemt. In het oude testament ontving men als het ware een voorschot daarop. Wij mogen leven uit de rijkdom van de erfenis!

30 augustus: Psalm 25:1-11

David zit in het nauw vanwege vijanden. Alles gaat in hem te keer. Kijk ook maar even naar vers 17 en 19. Misschien heb jij het vandaag ook wel erg moeilijk. Luister dan eens naar deze psalm. Alles draait eigenlijk om "gedenken". David denkt aan God en bidt om Gods leiding. Dwars door alles heen staat het vast: "U bent de God van mijn heil". "Allen, die U verwachten worden niet beschaamd". Deze vaste overtuiging stempelt de psalm. Niet omdat David het waard is. Hij bidt: Here gedenk mijn overtredingen. Hij bidt: Here gedenk toch Uw barmhartigheid en Uw gunstbewijzen. God is goed. Dat zien we ten diepste in de Here Jezus Christus, die uit liefde Zichzelf voor schuldige mensen gaf. Al staat alles op z'n kop, één ding staat vast: Je kunt bij de HERE terecht, want Hij is de Liefde Zelf.

31 augustus: Psalm 25:12-22

God heeft ons geen kalme reis beloofd, maar wel een behouden aankomst. Zo'n spreuk kom je soms zo maar ergens tegen. Uit het Bijbelgedeelte van vandaag blijkt wel, dat wie de Here vreest niet automatisch een gemakkelijk leven heeft. Alles staat soms op z'n kop. En toch, toch geeft de HERE Zijn zegen aan wie Hem vreest. "Vrezen" is niet "bang zijn voor", maar het wil zeggen, de HERE God laten zijn en Hem met liefde dienen. Daarvoor moet je die God wel leren kennen. Meer en meer. Christenen worden niet voor niets discipelen, leerlingen genoemd. Het komt je niet aanwaaien. Juist als het moeilijk is, heb je soms de neiging om het bijltje erbij neer te gooien. De Bijbel leert ons: het komt op volharding aan. Geef het niet op, maar bidt: leer mij Uw weg, o Heer!

1 september: Exodus 28:1-30

Kleren maken de man. Het kleding van de hogepriester tekent zijn functie. De persoon valt weg achter zijn ambt. De hogepriester is maar niet voor zichzelf bezig. Hij heeft de roeping Israël voor God te vertegenwoordigen en God tegenover het volk. Zijn kleding is dan ook geweldig kostbaar en vol symboliek. Het meest sprekend is wel dat indrukwekkende borstschild met die edelstenen, waarin de namen van die 12 stammen van Israël staan gegraveerd. Zo draagt de hogepriester het volk op zijn hart. Bij het borstschild zit ook de efod, oneerbiedig gezegd een zak met steentjes: de Urim en de Tummim. In bepaalde situaties moet de hogepriester de beslissing van God kenbaar maken. Dat kan gebeuren met behulp van de efod: het ene steentje betekent ja, het ander nee. Maar de hogepriester beoordeelt op welke wijze de HERE geraadpleegd moet worden!

2 september: Exodus 28:31-43

De HERE heilig. Dat is het motto van heel de eredienst. Met als toespitsing die bijzondere taak van de hogepriester, die eenmaal per jaar het Heilige der heiligen mocht betreden. Het stempelt ook de veel eenvoudigere kleding van de andere priesters: wit, rein!

We komen deze dingen b.v. weer tegen als we in het boek Openbaring de hemelse eredienst getekend zien. Geen wonder, dat de oude kerk een grote liefde voor witte kleding had. Een christen die in het zwart gekleed gaat was in die dagen een onvoorstelbaar iets.....

Uiteindelijk verwijst die kleding natuurlijk naar onze roeping: te leven als kinderen van het Licht. Laat dat gezien mogen worden!

3 september: Exodus 29:1-28

De priesters worden aan de HERE gewijd: een ceremonie van reiniging, bekleding en zalving. Vervolgens worden er offers gebracht, waarbij Mozes als offeraar fungeert. Een zondoffer, dat spreekt van de vergeving die ook Aäron en zijn zonen nodig hebben én mogen ontvangen. Een brandoffer, bedoeld om God te aanbidden en te verheerlijken. En een vredeoffer, bedoeld om de gemeenschap tussen God en mens te doen beleven. Bepaalde delen van het offerdier worden als dankbare gave aan God op het altaar verbrand en de rest wordt met dankbaarheid gegeten. Hier gaat het om een bijzondere gemeenschap. De bloedceremonie legt een verbinding tussen alle betrokkenen en het altaar.

4 september: Exodus 29:29-46

Na de voorschriften m.b.t. de overdacht van de kleding van de hogepriester wordt de draad weer opgenomen van vs. 26. Ook in de verzen 36-37 gaat het over de 7 dagen van de feestelijke wijding van de priesters.

Dan komt het dagelijkse morgen- en avondoffer aan de orde. Alle nadruk valt op de aanwezigheid van God te midden van Zijn volk. Daartoe dient de wijding van het altaar, het heiligdom en de priesters. Het volk moet er van doordrongen zijn dat de God die hen uit Egypte geleid heeft onder hen wil wonen. Dat is een geweldig voorrecht. Maar ook een opdracht tot heilig leven, want deze God verdraagt de zonde niet. Alle schuld moet beleden en weggedaan worden, keer op keer....!

5 september: Exodus 30:1-21

Naast het brandofferaltair moet er ook een reukofferaltair gemaakt worden. Eveneens van acaciahout, maar aanmerkelijk kleiner en niet overtrokken met koper maar met goud. Het altaar werd waarschijnlijk gevuld met aarde en stenen, daarop brandde het vuur. Elke morgen en avond haalde een priester met een schop een deel van de brandende kolen van het brandofferaltair, strooide er reukwerkpoeder over en legde ze op het reukwerkaltair. Dit welriekende reukwerk symboliseert de gebeden, waarin de verzoende mens tot God gaat. Elke morgen en elke avond, dag in dag uit wordt God geëerd. Het roept ons op tot trouw in de omgang met de HERE.

6 september: Exodus 30:22-38

Het reukofferaltair zorgt ervoor dat de tabernakel permanent vervuld wordt met een liefelijke geur voor de HERE. Alles wat in dienst van de HERE staat wordt door middel van de heel speciale zalfolie aan Hem gewijd. Ook via het zintuig van de reuk wordt het heilige van de gewone wereld afgescheiden.

In het Nieuwe Testament horen we dat de gelovigen een geur van Christus genoemd worden (2 Korintiërs 2:15). Door het offer van Christus mogen we deel hebben aan de wereld van God. Onze opdracht is de liefelijke geur van het eeuwige leven te verspreiden. Dit brengt scheiding, want niet ieder is van deze geur gediend. Daar heerst de sfeer van de dood. Wie Christus volgt verlangt ernaar dat nog velen gered mogen worden en tot Gods eer de geur van het leven zullen verspreiden.

L.C. Buijs, CGK Groningen

7 september: Exodus 31

Gods laatste aanwijzingen aan Mozes gaan allereerst over de tabernakel; de kwaliteit daarvan moet iets laten zien van Gods glorie. Daarom moest Mozes deskundigen inschakelen. Ook moest hij Israël het vierde gebod op het hart drukken. De sabbat fungeerde namelijk als het teken van de band tussen God en Israël: door het houden van de sabbat liet Israël zien dat het bij God hoorde, die ook de zevende dag gerust had: zo Vader, zo zoon. Tenslotte gaf God Mozes de tekst mee van de Tien Geboden. Zo maakte God door heel Ex.25-31 duidelijk: 'Ik wil jullie God zijn en Ik wil dicht bij jullie, mijn kinderen, wonen.' Prachtig toch?

8 september: Exodus 32:1-20

Veertig dagen is Mozes weggebleven op de Horeb. Een mooie tijd voor hem, want hij kreeg te horen hoe God de band met zijn kinderen nog hechter wilde maken. Intussen maakten de Israëlieten een gouden stierkalf: een puur heidense actie. Ze waren er niet tevreden mee dat God door zijn Wóórd dicht bij hen was. In reactie hierop gooide Mozes de stenen platen stuk, waarop God de Tien Geboden had geschreven, de grondwet van zijn verbond. Een terechte kwaadheid: Israël was Gods verbond niet waard. Natuurlijk wist Mozes dat Gods liefde onvoorwaardelijk is: zijn gunst staat voorop. Maar die liefde vraagt wel om wederliefde. Het is dus niet genoeg kind van God te zijn, je moet je ook als Gods kind gedragen.

9 september: Exodus 32:21-33:11

Typisch menselijk schoof Aäron zijn verantwoordelijkheid van zich af en gedroeg hij zich als slachtoffer van de slechte Israëlieten: 'Zij kwamen met het idee; ik heb alleen het goud in het vuur gegooid, en ja, toen kwam dit kalf eruit' (32:21-24). En dan volgt een verschrikkelijk bloedbad. Onvoorstelbaar in onze kerkelijke verhoudingen, maar zo wordt wel duidelijk: niemand moet denken dat hij/zij God goedkoop de rug toekeert; dat betekent uiteindelijk de dood. Dat geldt nog altijd. Na dat bloedbad hield God Israël een tijd op afstand, maar meteen begon al weer zijn gunst zichtbaar te worden: Hij bleef heel vertrouwelijk in gesprek met Mozes, de bemiddelaar.

10 september: Exodus 33:12-34:17

Mozes en Israël hebben het ervaren wat in Ps.103:9 staat: 'niet eeuwig zal Hij toornen.' Want toen Mozes aan God een bewijs vroeg van zijn vergevende liefde, gaf God hem dat bewijs: Mozes kreeg iets te zien van Gods glorie, terwijl God uitriep: 'Ik ben barmhartig en genadig!' Ook gaf God een nieuw exemplaar van de Tien Geboden en vernieuwde Hij ook verder zijn verbond met Israël. Dat is nou typisch God: elke keer weer staat Hij met open armen klaar, ondanks al onze ontrouw. Maar daar hoort dan wel bij dat we naar God luisteren. Daarom bond God Israël op het hart: 'Dien Mij zoals Ik dat wil en hou het heidendom op een afstand.'

11 september: Exodus 34:18-35

Net alsof er niks gebeurd is geeft God allerlei voorschriften betreffende het paasfeest, pinksterfeest en loofhuttenfeest. Door die feesten werd Israël erbij bepaald dat ze helemaal afhankelijk waren van God, in de natuur én in hun geschiedenis. Bekend is het verbod: 'Geen bokje koken in de melk van z'n moeder' (vs.26): Israël mocht geen magische praktijken toepassen om de vruchtbaarheid te garanderen; ze moesten hun vertrouwen stellen in God. En Hij is een glorieuze God, zoals telkens bleek als Mozes met God had gesproken, want dan glom zijn gezicht zo sterk van Gods glorie dat hij het voor de Israëlieten moest verbergen. Kun je nagaan, zei Paulus later, hoe glorieus het nieuwe verbond is dat Christus heeft gebracht, 2Kor.3:7-8.

12 september: Psalm 26

Vaak hebben we moeite met de taal van Ps.26, waarin de dichter de lof zingt op z'n onschuld. Want dat kun je als gelovige toch nooit zeggen: 'Ik was m'n handen in onschuld?' (vs.6) Heeft de dichter wel voldoende zondebesef? Ik denk dat er iets anders aan de hand is. De dichter zegt niet dat hij volmaakt is of zondeloos. Hij vertelt wat de hoofdrichting is van z'n leven: hij is geen zondaar in de zin van vs.9-10 of Ps.1:1, maar hij leeft gericht op God - natuurlijk, met alle gebreken van dien. In nieuwtestamentische taal gezegd: hij verklaart dat hij een nieuwe schepping is, dat Christus in hem leeft, dat de Geest in hem woont. Als dat zo is, mag je dat toch zeggen? Al weet je dat de zonde nog altijd invloed op je heeft, je mag toch enthousiast verwoorden: 'Leven is voor mij Christus.'

13 september: Exodus 35:1-29

Weer wordt herinnerd aan het sabbatsgebod: het houden van de sabbat was nu eenmaal het teken dat Israël bij God hoorde. Dan volgt hoe Israël z'n bijdragen voor de bouw van de tabernakel in natura leverde. Het is mooi dat dit ruimhartige hoofdstuk volgt op de zonde met het gouden kalf: Israël is blijkbaar tot inkeer gekomen; vandaar het herhaalde gebruik van het woord 'hart': vs.5,21,22,26,29. Wat dat betreft is er niks veranderd: ook nu is de 'vaste vrijwillige bijdrage' een soort toetssteen voor wat in ons hart voor God leeft. Wie z'n giroboekje angstvallig gesloten houdt, heeft kennelijk nog niks begrepen van Gods royaliteit aan ons.

14 september: Exodus 35:30-36:7

In Ex.35-40 wordt verteld hoe Mozes heeft uitgevoerd wat God hem op de Sinai heeft opgedragen. Hij begint met de aanstelling van Besaleël en Oholiab: ambachtsmannen/kunstenaars bij de gratie van Gods Geest. Wij verbinden Gods Geest vaak alleen met ons geloof, maar de Geest heeft kennelijk ook te maken met onze vaardigheden. Natuurlijk, die worden bepaald door wat onze menselijke geest aan mogelijkheden heeft, maar dwars daar doorheen werkt Gods Geest, zoals Gods Geest ook inwerkt op de natuur, zie Ps.104:30. Beide mannen beschikten dus over Geest-elijke vakbekwaamheid. Voor God is alleen het beste goed genoeg. Leerzaam voor ons, bijv. als wij het hebben over liturgische veranderingen: we kunnen niet volstaan met goede bedoelingen; er moet kwaliteit zijn en vakbekwaamheid.

15 september: Exodus 36:8-38

Als ongeduldige westerse lezers snappen we niet waarom de opdracht om de tabernakel te bouwen (zie Ex.26:1-37) nu letterlijk herhaald wordt om de uitvoering te vertellen. Eén keer gedetailleerd vertellen is toch genoeg? Dat past inderdaad bij onze no-nonsense-stijl: alles schrappen wat informatief overbodig is. Verplaatsen we ons in die tijd, dan wordt toch iets waardevols duidelijk: het enthousiasme van de toenmalige gelovige over het ongekende feit dat de glorieuze God bij hen wilde wonen. Daarbij past dat melding gemaakt wordt van de rijkdom aan materiaal. En dan te bedenken dat dit alles nog maar een schaduw was van het glorieuze van onze tijd. God is ons immers veel dichterbij: zijn Geest woont in ons.

16 september: Exodus 37

Eerst komt hét 'meubel' van het allerheiligste aan de orde: de ark. Op de cherubs van de ark troonde in zekere zin God (1Sam.4:4). Op het deksel ervan werd jaarlijks op de grote verzoendag bloed gesprengd. Een uitermate belangrijk voorwerp dus, waarom de metalen delen allemaal van goud waren. Voor het heilige werden drie meubels gemaakt: de tafel, waarop broden lagen, als erkenning dat ons eten van God komt; de kandelaar, die dag en nacht brandde, als symbool van Gods volk dat licht in de duisternis moet zijn; het reukofferaltaar, waarop reukwerk geofferd werd, als symbool van Israëls gebeden. Al deze voorwerpen ontbreken bij ons, maar de zaak die zij aangeven is gebleven: dat we verzoening nodig hebben, dat we onze afhankelijkheid van God moeten erkennen, dat we uitstraling moeten hebben in onze omgeving en dat ons gebed wezenlijk is voor onze verhouding tot God.

17 september: Exodus 38

In de voorhof van de tabernakel kwam het brandofferaltaar, minder dicht bij het allerheiligste, waarom het metaal daaraan van koper was. Hierop werden de verschillende soorten offers gebracht, o.a. van verzoening, dankbaarheid en toewijding. Door Christus is er geen verzoenend offer meer nodig, maar wel hebben we nog altijd de taak in ons leven offers van dankbaarheid en toewijding te brengen. Belangrijk was ook het wasvat en natuurlijk de voorhof zelf. Het hele project kostte een vermogen, maar dat is niet erg: wie aan de kerk weggeeft, geeft uiteindelijk van z'n geld terug aan Hem die ons dat geld gegeven heeft. Als je dat beseft, is weggeven geen probleem meer en zelfs logisch (zie 1Kron.29:14).

18 september: Exodus 39:1-31

Uitgebreid wordt de vervaardiging van de kleding voor de hogepriester beschreven. Hem wordt schitterende kleding aangemeten, passend bij de glorie van God voor wie hij verschijnt. Allerlei details maken duidelijk dat we te maken hebben met een heilig God, voor wie je niet zomaar kunt verschijnen, toen zelfs de hogepriester niet. Een opmerkelijk detail is dat alle priesters een broek moesten dragen: een ongebruikelijk kledingstuk voor de jurkdragende mensen van toen. De verklaring daarvoor kunnen we afleiden uit Ex.24:26: God wilde per se voorkomen dat de dienst aan Hem vermengd zou worden met seksuele wantoestanden, zoals toen heel gebruikelijk was. Heiligheid was dan ook het kernwoord voor de priesters, is dat trouwens ook voor ons als christelijke priesters.

19 september: Exodus 39:32-40:16

Toen alles klaar was, hield Mozes inspectie. Daarna gaf God Mozes de opdracht het project af te ronden: hij moest de tabernakel met toebehoren in elkaar zetten en de priesters van hun kleding voorzien. Opvallend is elke keer weer hoe nauwgezet Mozes van God te werk moest gaan. Het komt in de dienst van God heel precies. Natuurlijk, we hoeven niet krampachtig met God om te gaan: zijn vergevende liefde is heel royaal. Maar dat geeft ons geen vrijheid nonchalant te zijn in Gods dienst. We moeten juist heel respectvol met Gods opdrachten omgaan, in het besef dat Hij geen maatje van ons is (al is Hij onze Vader) maar onze hoogverheven Heer.

20 september: Exodus 40:17-38

Toen Mozes de tabernakel overeenkomstig Gods opdracht in elkaar gezet had, gebeurde er iets bijzonders (wat later weer gebeurd is toen Salomo de tempel had voltooid, 1Kon.8:10-11): Gods glorie vulde het heiligdom - al was die glorie wel omhuld door een wolk, om het kijken daarnaar door gewone mensen haalbaar te maken. Deze verschijning van Gods (gedempte) glorie was een teken dat God onder zijn volk was komen wonen, tronend op de cherubs van de ark. Dat moet een hele ervaring zijn geweest voor de toekomstige Israëlieten. Toch zijn wij er niet op achteruit gegaan. God is nog altijd in ons midden, nu door de Heilige Geest die in ons woont. Verder is de falende priesterdienst in het aardse heiligdom vervangen door Christus' volmaakte dienst in het hemelse heiligdom.

21 september: Psalm 27:1-6

De dichter wordt door vijanden bedreigd, iets wat David vaak is overkomen; denk maar aan het optreden van Saul of van z'n eigen zoon Absalom. Zo'n situatie kan je zomaar gedeprimeerd maken. In veel psalmen schreeuwt de dichter het dan ook uit. Maar in dit geval reageert David in eerste instantie anders. Hij uit zijn enthousiasme over God: 'mijn licht, mijn heil!' Hoe waar dit is, heeft hij eerder al ervaren. Daarom is hij ook voor de toekomst vol vertrouwen op God. Hij hunkert naar Gods nabijheid, zijn vergevende liefde in het heiligdom. Daar weet hij zich geborgen bij God.

22 september: Psalm 27:7-14

In het tweede deel van de psalm laat David merken dat vertrouwen in God niet altijd even makkelijk gaat. De feiten kunnen soms zo onthutsend zijn dat het net lijkt alsof God 'zijn aangezicht verbergt' (vs.9), zijn kind in de steek laat. 'Wijs mij toch niet af', smeekt hij dan ook. Maar meteen wint zijn vertrouwen het weer: 'toch neemt de Here mij aan.' Maar hij beseft het: Gods sturing van z'n leven, Gods bescherming kan hij niet missen (vs.11). Dat is telkens het mooie van de psalmen: ze lopen soms over van bewondering voor God, maar ze laten tegelijk merken dat de situatie van Gods kinderen soms uitermate zwaar kan zijn. Maar hoe hij zich ook voelt, telkens betreft hij God erbij. Die is zijn houvast en daarom eindigt hij met de oproep: 'Wacht op de Here, zie uit naar Hem!'

C. van der Leest, Groningen-Oost

23 september: Leviticus 1

Bij de offers in het Oude Testament denken we al gauw aan het offer door Christus: alleen zijn bloed geeft echt verzoening van je schuld bij God. Maar al die offers hebben ons veel meer te vertellen. Ik zal proberen eerst een overzicht te geven van de verschillende soorten offers, en het is misschien wel aardig als je probeert om dit overzicht uit je hoofd te leren. De dierenoffers vallen in drie hoofdgroepen uiteen: 1. De schuldoffers of zondoffers. De kern daarvan is: door het bloed van het offer mag je vrijuit gaan voor God. 2. De brandoffers: 3. De vredeoffers, oftewel de viering van de heilige maaltijd. 4. Dan heb je daarnaast nog de offers waarbij geen bloed vloeit: spijs- en drank offers.

Vandaag gaat het over de brandoffers. Het typerende van het brandoffer is dat al het vlees in vuur opgaat voor God. Het is een symbool van de complete toewijding van je leven aan God. Vraag aan ons: willen we ons echt helemaal aan God geven of houden we een stuk achter voor onszelf?

24 september: Leviticus 2

Vandaag de meeloffers, of iets ouderwets gezegd: spijsoffers. Zo'n offer is symbool voor ons dagelijks eten, zeg maar je boterhammen. Op wat voor manier je ook je dagelijkse koeken bakte, je kon er altijd een stuk van teruggeven aan de Here. Daarmee erken je je afhankelijkheid van Hem. Wij doen dat door voor ons eten te danken. Die dankbaarheid en aanbidding voegde de Israëliet toe door er wierook bij te doen. Let er op dat de wierook altijd helemaal voor de Here bestemd was, ook als een deel van de koeken verder naar de priester toe ging. De wierook van aanbidding is alleen voor God. Het offer van het dagelijks eten mocht ook nooit ongezoeten zijn: het zout herinnerde aan het altijd durende verbond. Je dagelijkse leven moet doortrokken zijn van het verbond met God. Vraagje: hoe zit dit zout in jouw dagelijks leven? En ruikt God de wierook van jouw aanbidding in je leven?

25 september: Leviticus 3

Nu de offers voor de heilige maaltijd, of de vredeoffers. Typerend voor deze vredeoffers is dat je een groot deel zelf mag opeten, met je familie en vrienden: een feestelijke barbecue in de nabijheid van de Here God. Maar het is opmerkelijk dat juist dit speciale van die heilige offermaaltijd in Leviticus 3 helemaal niet aan de orde komt. Alle nadruk valt er op (of je nu een stier, een schaap of een geit offert en deels zelf opeet) dat je in elk geval het vet niet zelf op eet. Ook het bloed mag je niet zelf nuttigen. Bloed is voor verzoening van je zonden. En het vet, waarom mocht men dat niet eten? Nee, dat was niet uit gezondheidsoverwegingen (tegen een te hoog cholesterolgehalte) , of omdat men dat vet toch niet lustte. Integendeel, vet gold juist als lekkernij! En de boodschap van Leviticus 3 is dus: ook bij een feestelijke en gezellige maaltijd met z'n allen samen moet je niet vergeten dat je het mooiste aan de Here geeft. Ook bij de barbecue staat Hij in het middelpunt!

26 september: Leviticus 4:1-21

Het zondeoffer is bestemd voor verzoening van onopzettelijke of ongewilde zonden. Waar denk je dan aan? Je zult in het Oude Testament wel vooral kunnen denken aan rituele onreinheid, zoals dat later in Leviticus 11-15 wordt uitgewerkt. Een vrouw werd onrein door haar ongesteldheid of als ze een kind kreeg. Een man door een zaadlozing. Je werd onrein als je (ook als het per ongeluk was) met een dood dier in aanraking kwam, of als je huiduitslag kreeg. Het gaat dus om een schuld die je als het ware toevallig oploopt, waar je ongewild en per ongeluk mee besmet raakt. Het zondeoffer maakt ons duidelijk dat we in de omgang met God ons er niet uitredde met de opmerking: 'foutje, bedankt'. We gaan met een heilige God om.

We hebben vergeving en verzoening nodig voor alle fouten, ook voor de toevallige, die we per ongeluk maken. Gelukkig is die vergeving er dan ook, dankzij Christus en zijn Heilige Geest.

27 september: Leviticus 4:22-35

Nog even een vervolg op de zondeoffers. Gisteren ging het er om dat een hogepriester of het hele volk collectief zondigde. Nu gaat het om bepalingen voor het geval een vooraanstaand persoon of een gewone meneer of mevrouw onopzettelijk zondigde. Hoe hoger je positie en je verantwoordelijkheid, des te noodzakelijker om er werk van te maken. In de eerste gevallen (van gisteren) moest het offer een groter dier zijn (een stier), maar ook moest het resterende vlees buiten de legerplaats verbrand worden: niet omdat het onrein was, maar omdat het deel was van een offer dat zó dicht bij God gekomen was (tot voor het voorhangsel) dat het niet meer door gewone mensenhanden aangeraakt mocht worden. Daarom moest Christus ook buiten de stad gekruisigd worden als zondeoffer voor al onze zonden! In de bepalingen van vandaag ontbreekt die verplichting tot verbranding buiten. Bij zonden van een vooraanstaand of gewoon iemand, moest het resterende vlees niet verbrand worden, maar het was wel allerheiligst, dat wil zeggen: het mocht door de priesterlijke familie alleen in de onmiddellijke nabijheid van de tabernakel genuttigd worden (Leviticus 6:17-23).

28 september: Leviticus 5:1-13

Leviticus 5 gaat nog even door op het zondeoffer, om te beginnen worden wat voorbeelden gegeven van zonden waarvoor zo'n offer gebracht moet worden. Vervolgens wordt uitgewerkt dat het offer naar draagkracht gebracht moet worden. Kun je het je permitteren, dan breng je een schaap of geit als boetedoening, maar anders is een tweetal duiven ook goed genoeg. Desnoods kun je volstaan met een paar kilo meel. Natuurlijk moet er dan geen wierook bij, of olie. Zo feestelijk is het niet als er voor je zonden geboet moet worden. Let er ook op dat van de twee duiven, de ene een zondeoffer is, de andere een brandoffer: bij vergeving gaat het nooit alleen om het afkopen van je schuld, het gaat erom dat je weer volkomen toegewijd met God verder wilt leven, vandaar het brandoffer, dat immers symbool was van de volkomen toewijding.

29 september: Leviticus 5:14-26

In dit hoofdstuk krijgen we te maken met een variant op het zondeoffer: het boeteoffer, of het schuldoffer. Het is vooral bedoeld voor situaties waarin je je aan het eigendom van God of van je naaste hebt vergrepen. Krijg je er spijt van, dan moet je uiteraard alsnog teruggeven waar je naaste en waar God recht op had. Maar dat niet alleen. Als blijkt van je oprechte berouw moet je ook 20% extra geven. En opvallend vind ik: als je je naaste bedrogen hebt en het goed wilt maken, moet je ook GóD een vergoeding geven. Wie zijn naaste pakt, bedriegt ook God.

30 september: Psalm 28

Een haast stereotype psalm met alle gebruikelijk onderdelen van dien: grote nood, die leidt tot grote vrijmoedigheid in het gebed, de vijanden die het goed gaat en over wie het oordeel wordt afgebeden, een omslag die al biddend plaatsvindt: in plaats van de grote nood gaat de zekerheid van de verhooring de overhand nemen. Misschien staat deze psalm wat ver bij ons vandaag, in ons land en onze tijd. Maar als je als christen in bv Turkmenistan of China zou leven, hoe zou je dan deze psalm lezen en bidden?

1 oktober: Leviticus 6:1-23

In Leviticus 1-5 ging het over brandoffers, meeloffers, vredeoffers, zonde- en schuldoffers (kent u de verschillen nog?). Nu gaat het in de volgende hoofdstukken nog eens over diezelfde offers. Het verschil is dat deze keer speciaal het aandeel en de verantwoordelijkheid van de priesters rond die offers wordt uitgewerkt. Van de brandoffers krijgen ze niks: die zijn immers helemaal voor God. Het vuur van het brandofferaltaar moet altijd blijven branden: onze toewijding aan God moet fulltime zijn. Van het meeloffer krijgt de priesterlijke familie een groot deel om zelf op te eten.

Ze moeten vervolgens ook zelf meeloffers brengen aan God, ook zij zijn immers afhankelijk van Gods zorg. Ook van het zondeoffer krijgen ze een gedeelte, tenminste als het een offer is waarvan het bloed niet tegen het voorhangsel gesprengd is. In dat laatste geval moest het restant van het offer namelijk verbrand worden buiten de legerplaats, het was zo heilig dat geen mens het meer mocht aanraken. Was het bloed niet in de tabernakel geweest, ook dan moest het restant van het offer zeer omzichtig behandeld worden: het mocht alleen in de tabernakel zelf gegeten worden, door mannelijke leden van de priesterlijke familie. We hebben een Heilige God!

2 oktober: Leviticus 7:1-21

Terloops blijkt dat zelfs van het brandoffer dat in zijn geheel verbrand moest worden, toch de huid als inkomen voor de priester gold. Er zullen vast heel wat priesterlijke leerlooiers via de tabernakeldienst emplooi gevonden hebben. In dit hoofdstuk verder nog aanvullende gegevens over het vredeoffer, oftewel de heilige barbecue. Let er op dat de regels bij het vredeoffers vergeleken met die van de andere offers tamelijk ruimhartig zijn: het vlees hoefde ook niet op dezelfde dag gegeten te worden, maar deels mocht het restant de volgende dag genuttigd worden. En er mocht bijvoorbeeld zelfs gegist brood bij geofferd worden. Dat is lekkerder, en het ging bij dat offer immers om de vreugde en gezelligheid!

3 oktober: Leviticus 7:22-38

Wat de priesters ook als aandeel kregen, vet en bloed bleef exclusief voor de Here. Van de vredeoffers, kregen de priesters altijd de rechterachterpoot en het borststuk. In vers 37 staat een onregelmatigheidje: in de opsomming van offers die behandeld zijn staat ook het wijdingsoffer dat echter nog niet besproken is, dat komt pas in het volgende hoofdstuk. Hebt u trouwens zelf inmiddels een beeld van de veelsoortigheid van de offers? Brandoffers als teken van toewijding, meeloffers vanwege de dagelijkse afhankelijkheid, zondeoffer voor ongewilde zonden, het boeteoffer voor financiële vergrijpen, het wijdingsoffer voor de priesterwijding, de heilige offermaaltijd om te vieren hoe goed het is om bij de Here en bij elkaar te horen.

4 oktober: Leviticus 8

Bij de inwijding van de priesters komen alle offers aan de orde. Allereerst het zondeoffer: wie verzoening doen, moeten zelf verzoend zijn met God. Dan het brandoffer: hun persoonlijke leven moet op God gericht zijn. Vervolgens het wijdingsoffer; in hun functie worden ze aan God toegewijd en ontvangen ze de belofte van zijn bijstand. Tenslotte mogen ze de gemeenschap met God en elkaar vieren door het eten van de offermaaltijd. Een spannende gebeurtenis: gewone mensen mogen in dienst van de Heilige staan en de verzoening uitdelen. Ze moeten daarvoor zelf goed luisteren (vandaar het bloed van het verbond op hun rechteroorlel), zelf dóen wat God vraagt (de rechterduim) en zelf op Gods weg gáán (de rechterteen).

5 oktober: Leviticus 9

Bij het eerste optreden van Aäron als hogepriester worden de gebruikelijke offers gebracht: een zondeoffer ter verzoening, een brandoffer als teken van toewijding, een vredeoffer om het samenzijn te vieren, en niet te vergeten ook een meeloffer als blijk van afhankelijkheid in het dagelijks bestaan. Dit hoofdstuk is vol van het evangelie van Christus. Na het offer daalt de zegen neer op Gods volk: je ziet hier Christus al, die na zijn offer zegenend de discipelen verlaat. De priester mag binnen gaan in de tempel: zo gaat Christus de echte Tempel binnen, de hemel zelf. De wolk die dan verschijnt is Gods heerlijke aanwezigheid, die wij op Pinksteren begonnen te ervaren toen Gods Geest werd uitgestort. De bliksem die achter Mozes en Aäron aan schiet vanuit Gods hemel, doet me denken aan de wederkomst, als Gods oordeel komt. Gelukkig verteert deze bliksem niet Mozes of Aäron of het volk maar het offer.

6 oktober: Leviticus 10

Wat een vreselijke klap voor Aäron: op dezelfde dag dat hij zo heerlijk de aanwezigheid van Gods genade voelde, verliest hij twee van zijn zoons. God laat op een indrukwekkende manier merken dat Hij in het middelpunt staat in zijn heiligheid: geen vreemd vuur bij zijn altaar. Om diezelfde reden komt nu ook de bepaling dat dienstdoende priesters geen alcohol mogen gebruiken: ze moeten een scherp onderscheidingsvermogen houden. Begrijpelijk dat Mozes zich opwindt over een andere afwijking van de precieze voorschriften rond het eten van offervlees. Maar Aäron heeft een goede reden: op zo'n treurige dag kon hij zich toch niet tegoed doen aan een maaltijd?

J.W. Roosenbrand, Groningen-Oost

7 oktober: Leviticus 11:1-28

God leerde Zijn volk via deze eet-wetten dat ze apart stonden. Waarom was nu het ene dier wel rein en het andere niet? Dat was om verschillende redenen. Bij de vogels komt heel duidelijk naar voren dat God de dieren die met de dood te maken hebben onrein vindt. We lazen o.a. dat de lammergier onrein is. De gier is de vogel die zweeft waar de dood is... Door het verbod zulke 'doods-dieren' te eten, leert de HERE zijn volk dat zij aan de kant van het leven staan. Hij heeft hen uit Egypte bevrijd. Ze zijn anders: een heilig volk - van God en voor God.

8 oktober: Leviticus 11:29-47

God geeft Israël reinheidswetten om Israël apart te zetten. Door de keus voor Abraham had God laten zien dat Hij met één volk verder wilde gaan (Gen.12). Met de komst van Christus komt er een einde aan Israëls apartheid. Daarom verdwijnt ook de wet van de apartheid zoals God aan Petrus leert (zie Handelingen 10). We kunnen weer alles eten - dankzij Christus. Laten we danken.

9 oktober: Leviticus 12

God voedde Zijn volk op. De reinheidswetten gelden als pedagogische maatregelen. Men mocht geen onreine dieren eten om te beseffen dat men aan de kant van het leven stond. Een kraamvrouw die bloed verliest, verkeert in de sfeer van de dood. Zij moest een offer brengen voor haar en haar kind. Maria offerde ook voor Jezus, hoewel Hij onschuldig was (Lucas 2 vers 22 'hun' reiniging): Hij is geteld onder een schuldig volk...om onze schuld te dragen.

10 oktober: Psalm 29

De Germanen hadden diep ontzag voor de donder. Ze zagen de donder als god (Donar). In Kanaän heette de god van de donder Baäl-Hadad. In deze psalm komt vaak de naam van God naar voren: Jahweh. Hij is niet de God die in de natuur is, maar de God die erboven staat. Zijn stem is de donder, Hij is Zelf veel groter. Je kunt Hem vertrouwen. Kent u dat vertrouwen? Hoe veilig voelt u zich?

11 oktober: Leviticus 13:1-28

Deze wetten zijn Gods opvoedingsmaatregelen om Zijn peuter (het pas bevrijde volk) aan Zijn hand te leren lopen. In hoofdstuk 11 en 12 liet God zien dat verlossing bevrijding betekent uit de dood, die het gevolg is van de zonde. In deze hoofdstukken is de melaatsheid symbool van de macht van de zonde die ons aantast. Die melaatsheid is een huidziekte (in zware vorm: lepra) die de mens aantast. Waar zijn wij niet bedorven door de zonde?

12 oktober: Leviticus 13:29-59

De zonde bederft niet alleen de mens, maar ook de wereld. Melaatsheid kon ook kleding of huis (hoofdstuk 14) aantasten. Het bederf is overall. De zonde verziekt alles. Ook na de verlossing uit Egypte is het bederf nog niet weg. 'Ik ellendig mens – wie zal mij verlossen uit het bederf van de zonde?'. Gods wet nam Gods volk aan de hand – naar Christus.

13 oktober: Leviticus 14:1-32

Jezus raakte een melaatse aan, terwijl alle mensen scheldend achteruitsprongen (Mt.8:1-4). Hij neemt ons bederf over. De man wordt genezen. Jezus stuurt hem naar de priester om aan Israël te laten zien dat er genezing is gekomen van God door Hem. Maar Israëls priesters gingen langs Christus heen. Ze rukten zich a.h.w. los en gingen niet de weg van de wet naar Christus, maar de weg van de werken naar...tja, waar loopt dat op uit?

14 oktober: Leviticus 14:32-54

Ook in het land van de belofte kan je huis bedorven raken. Dat maakte je onrein. En het erge was dat je dan niet meer in Gods huis mocht komen. Dat is Gods les: de zonde vervreemdt Mij van jou. Pas na reiniging en offer mocht je weer bij God komen. Voor een bedorven mens is er maar één weg naar God: via Christus' reinigend bloed naar de troon van de genade.

15 oktober: Leviticus 15

In deze wetten leerde de HERE Zijn kind Israël dat Hij een afkeer van de dood had. Hij liet ze ook voelen hoe diep het bederf van de zonde zat.

In dit hoofdstuk leert God zijn volk hygiënisch te leven. Tegelijk leerde God zijn volk in dit hoofdstuk al hun kracht bij Hem te zoeken. Bloedvloeïing en zaadlozing betekent verlies van leven. Door herstel van de band met God (via het offer) is er herstel van leven...

16 oktober: Leviticus 16

Er werd op de Grote Verzoendag geloot tussen twee bokken. Bij die ene bok blijkt hoe sterk de zonde is: zelfs het heiligdom moest worden schoongemaakt. Bij de tweede bok blijkt dat de zonde weggedragen wordt - de woestijn in. En dan? Dan begint de ellende opnieuw. Offers brengen en na een jaar weer dat heile ritueel. De kracht van de zonde werd niet gebroken.. Dit te lezen leert ons vragen naar Hem die de kracht van de zonde wel kan breken. Christus is een volkomen Redder – hoe beleeft u Hem?

17 oktober: Leviticus 17

In het beloofde land geeft God allerlei middelen tot verzoening. Dat is het bijzondere van Gods werk: Hij verlost Zijn volk en geeft allerlei middelen om als zondige mensen toch in Zijn genezende aanwezigheid te leven. Hij gaf ons niet alleen Christus, maar bewaart ons in die liefde door middel van Zijn kerk. Dit hoofdstuk is een waarschuwing om niet te trots te zijn en je te verheffen boven de middelen die God ons gaf om in de vrede van de verzoening met Hem te blijven...de kerk heb je nodig.

18 oktober: Leviticus 18

Israël moest anders leven dan men deed in Kanaän, waarheen ze op reis zijn. Daar had men door de godsdienst een walgelijk seksueel leven – zelfs paren met de beesten. Men geloofde dat Baäl dat ook had gedaan. Maar de HERE walgt en gruwet er van. Die hele afgodendienst is een zwijnenstal waar zelfs het verschil tussen mens en dier niet meer gerespecteerd wordt. In de heiliging van het leven roept de Schepper ons terug naar Zijn goede bedoelingen. En die zijn?

19 oktober: Leviticus 19

In hoofdstuk 19 van Leviticus vinden we veel praktische aanwijzingen voor het leven in de heiliging. Dit hoofdstuk begint met respect voor vader en moeder. De mens leert tegenover moeder als eerste – zie vers 3 - een houding aan te nemen en dat wordt beslissend voor de rest van zijn leven. Gelovige ouders en ouders hebben een schat aan wijsheid opgedaan in het wandelen met God. Hoe vindt u, jij de houding in onze tijd tegenover ouderen – in de wereld, en in de kerk?

20 oktober: Psalm 30

Welke benen kunnen weelde dragen? David dacht dat hij het gemaakt had. Maar toen greep God in. David werd doodziek... Dat deed hem weer aan God denken. David beleefde zijn ziekte als een teken van Gods afwezigheid. God hielp hem niet meer, omdat hij dacht het zonder Hem te kunnen. Dat brengt David in de rouw (zie vs.12). Mist u de Here wel eens? Vindt u ook dat het bitterder is dan de dood om te merken dat Hij zijn gezicht voor je verbergt (Dordtse Leerregels) ?

H.Drost, Haren

21 oktober: Leviticus 20

In dit hoofdstuk komen we ten hemel schreiende zonden tegen. Kinderoffers. Maar ook het oproepen van geesten. Wie zich eraan schuldig maakt moet uitgeroeid worden uit Gods volk. Zo wordt uitbreiding van zonde voorkomen. Eenzelfde straf treft overspelige echtgenoten, mannen die homoseksueel verkeer hebben, incest-plegers of mensen die hun lust beleven in omgang met dieren. De motivering is dat de Here, die heilig is, hen naar een goed land brengt, om rein voor Hem te leven. Leven wij -gewassen en geheiligd door de Naam van de Here Jezus en door de Geest van onze God (1 Korintiërs 6 vers 11)- als afgezonderd voor God, zonder losbandigheid? 22 oktober: Leviticus 21

In dit hoofdstuk springt eruit dat God geen geschondenheid kan zien. Zo heeft Hij het namelijk nooit gewild, toen Hij de kroon op de schepping zette, in de mens. Als priesters een gebrek zouden hebben, waren ze daarmee arbeidsongeschikt. In de tempeldienst moest het paradijselijk zijn, zonder herinnering aan zonde. Jezus maakte door zijn volmaakte offer (vergelijk Hebr. 9 en 10) een einde aan deze schaduwachtige bepalingen. Door zijn smetteloos offer zijn we geheiligd om God te dienen. Zien wij gehandicapten ook nodeloos over het hoofd, als de taken in de kerk worden verdeeld?

23 oktober: Leviticus 22

Kent u Ananias en Saffira? Ze gaven God een behoorlijk geldbedrag, na de verkoop van een stuk land. In Handelingen 5 staat het opgeschreven. Toch loopt het slecht met hen af, want hun offer was volgens Petrus een leugen voor mensen en voor God. In Leviticus 22 komen we al tegen dat God geen plezier heeft aan offers die gebreken vertonen. De dienst aan de HERE vraagt om oprechtheid! Je kunt God blij maken als je Hem je gaven aanbiedt, als blij van dankbaarheid voor Christus' onberispelijke offer waardoor Hij je verlost.

24 oktober: Leviticus 23

Hoe zal het voor Israël geweest zijn om altijd rekening te moeten houden met de vele bepalingen van de Mozaïsche Wet? Het is een voorrecht te leven onder de genade van Jezus in plaats van onder de Wet van Mozes! En dan de levensomstandigheden waaronder de Israëlieten verkeerden: Honger, dorst en moeilijke relaties, het waren voor hen bekende dingen! Op de feestdagen wil God hen uittillen boven de dagelijkse beslommeringen. Net als wij werden ze dan extra bepaald bij Gods liefde en genade in de (komende) Christus. Zoals wij ons in het bijzonder op de dag van de Here verwonderen over Gods werk in de (gekomen) Christus. 's Zondags in de samenkomsten op adem komen, bij Woord en lied, kent u dat?

25 oktober: Leviticus 24

In Leviticus 24 lezen we over een jongeman die de naam van God lastert. Hij laat tijdens een ruzie merken dat Hij niets om de Here God geeft. Hij komt daar ook voor uit. Het kan zijn dat er verband ligt tussen deze gebeurtenis en het feit dat zijn vader een Egyptenaar is. Hoe dan ook, hij wordt erom gestenigd. Mozes zegt nadrukkelijk dat zowel een vreemdeling als een Israëliet deze straf bij godslastering verdient. Wij bidden niet voor niets Uw Naam worde geheiligd. In benarde situaties kan je zomaar overkomen wat Petrus overkwam: je loochent dat God iets voor je betekent. Jezus zelf heeft Gods Naam wel altijd erkent. "Dank U Vader, dat zijn gehoorzaamheid mij wordt toegerekend!"

26 oktober: Leviticus 25:1-28

We lezen van de instelling van het sabbatsjaar. Eens in de zeven jaar moet het land een jaar braak liggen. Het land krijgt rust, als er niet wordt gezaaid en geoogst. Het volk leert zo op God te vertrouwen, als je alleen maar beschikt over wat er spontaan groeit en uit wat voorradig is. Uit 2 Kronieken 36 vers 21 blijkt dat Israël het moeilijk vond zich aan deze voorschriften te houden. Hetzelfde kan gezegd worden van het jubeljaar. De mens houdt het graag zelf in de hand. Maar ook vandaag geldt: Wie niet van genade alleen leeft, kiest voor 'vrijwillige armoede': hij/zij doet afbreuk aan de ware vreugde van hét jubeljaar, dat met Jezus' komst is aangebroken.

27 oktober: Leviticus 25:29-55

Het jubeljaar was ervoor om scheefgegroeide situaties weer recht te trekken. Dat kwam de zwakkeren in de samenleving ten goede. Maar God geeft in dit hoofdstuk meer voorschriften die de ene mens tegen de andere moeten beschermen. Aan een broeder mocht geen rente worden gevraagd bijvoorbeeld. De strekking is dat je moet kunnen helpen zonder er zelf beter van te worden. Dat gewin kan trouwens, als je hulp geeft, ook uit macht bestaan. Soms denken mensen die hulp bieden, dat ze het daarmee ook wel min of meer over de ander te zeggen krijgen. Laten wij een voorbeeld nemen aan de Here Christus, die hoewel Hij eigendomsrecht over ons kreeg, ons niet op dwingende wijze maar 'zachtkens' leidt, namelijk door Zijn Geest!

28 oktober: Leviticus 26:1-22

In Klaagliederen 2 vers 17 zie je dat op Gods zware woorden uit Leviticus 26 wordt terug gegrepen. Israël is lang gewaarschuwd maar door de schuld van het volk "verkwijnt het leven" in Babel. Waarom? De Here wil graag het goede voor zijn volk. Het liefst geeft Hij hen zijn zegen. Maar Hij neemt zijn eigen Woord ook serieus. Tot vandaag toe. Zie je dat in concrete gebeurtenissen van oordeel en zegen? God kan de vergelding ook uitstellen, tijdelijk en zelfs tot in de eeuwigheid. Ga dus niet lichtzinnig om met Gods woorden van zegen en vloek. Hij vergeeft veelvuldig (Jesaja 55 vers 7) maar wel, opdat wij Hem zouden vrezen. Gods geduld heeft een grens.

29 oktober: Leviticus 26:23-46

"Zelfs wanneer zij in het land hunner vijanden zijn, versmaad Ik hen niet en heb Ik geen afkeer van hen, zodat Ik hen zou vernietigen en mijn verbond met hen verbreken; want Ik ben de HERE, hun God." Gods woorden uit vers 44 banen de weg voor herstel. God zal zijn verbond niet verbreken. Gods trouw aan zijn verbond geeft moed, wat er ook met Gods volk op aarde gebeurt. Het vormt de pleitgrond voor Gods kinderen in nood. Vergelijk het gebed dat Daniël aan het einde van de ballingschap opzendt (Daniël 9) en ook het smeekgebed van Nehemia in hoofdstuk 1 van het gelijknamige boek.

30 oktober: Psalm 31:1-17

Hoe vaak verkeren we in nood, zijn we in het nauw? Wat doen we dan? Hoe proberen we er uit te komen? Als een kat in het nauw is, maakt zij rare sprongen, luidt het gezegde. Dat geldt ook voor Gods kinderen. Denk aan David toen hij zich in de stad Gat bij de Filistijnse stadsvorst Achiz als een waanzinnige gedroeg (1 Samuël 21:10-15). Psalm 31 laat echter zien, dat wij in alle nood bij God terecht kunnen. Wie zich op Gods reddende gerechtigheid in Christus verlaat (vers 2) hoeft nooit de moed te verliezen: God zal mij verlossen, vers 6. Onze Here Jezus met zijn verzoenend lijden en sterven staat daarvoor borg. Hij beveiligd je ziel en geeft je niet prijs aan je vijanden. Al moet je bekennen, dat vanwege je zonden je krachten vergaan (vers 11).

31 oktober: Psalm 31:18-25

Hervormingsdag: door Gods genade alleen, door geloof alleen, door Gods Woord alleen. David getuigt van zijn Godsvertrouwen. In zijn nood doet hij geen beroep op zijn werken, maar alleen op Gods goedertierenheid (vers 17). Hij tekent hoe groot de nood kan zijn, waarin Gods kinderen terecht kunnen komen. Ze kunnen zo in het nauw komen, dat ze in hun angst denken in de hel terecht te zullen komen (vers 23). Ook Jona heeft er weet van. Hij geeft in het dankgebed, dat hij vanuit de buik van de vis opzendt, achteraf weer wat er in het vreselijke moment in hem omging toen hij in de diepte van zee neerzank: "verstoten ben ik uit Uw ogen!" (Jona 2 vers 4). Maar door Gods genade gedacht hij toen de HERE en de tempel, waar alles van Hem spreekt. Psalm 31 eindigt met krachtige woorden: "Weest sterk en uw hart zij onversaagd, gij allen die op de HERE hoopt." Dat is geen overmoed maar geloofstaal. Wie op Gods goedheid vertrouwt wordt door God nooit in de steek gelaten.

1 november: Leviticus 27:1-15

Dit voor ons niet zo inzichtelijk hoofdstuk gaat over het doen van geloften. Het heeft alles te maken met het vrijwillig betonen van dankbaarheid aan God. Je kunt daaraan inhoud geven door vrijwillig iets en iemand aan de HERE te geven. Van Hanna (1 Samuël 1 vers 11) weten we dat ze haar gebed om een zoon kracht bijzette met het doen van de gelofte. Ook Jefta's gelofte is bekend: de eerste die hem bij zijn terugkomst na de overwinning op de Ammonieten tegenkomt zou aan de HERE toebehoren. Dat was zijn dochter. Of Jefta dat had voorzien? Soms werden er lichtvaardige geloften gedaan en wilde men zich er laten weer aan onttrekken. Dat kan, maar de priester legde dan wel een boete op. Ook het niet nakomen van vrijwillig gedane toezeggingen stelt schuldig voor God. God is gelukkig zijn vrijwillige gedane toezegging in Christus wel nagekomen.

2 november: Leviticus 27:16-34

In Israël gold een ander 'landrecht' dan bij ons. Het principe was: de grond moet weer bij de aanvaankelijke eigenaar terecht komen, in het jubeljaar. In 'het land der vaderen' gaf God destijds de Israëliet als in een spiegel hoop op de hemelse erfenis. Daarom mocht de Israëliet dit land ook niet 'zomaar' verkopen. Armoede kon hem daartoe wel noodzaken. Armoede bracht dus ook geestelijke moeiten mee. Ook voor de eigenaar, die zijn grond door een gelofte aan de God gewijd had, maar die grond had moeten verkopen. Deze eigenaar kreeg in het jubeljaar zijn grond niet terug: die grond was namelijk voor altijd van de HERE. Precies als het gebannene (denk aan Jericho, waaraan Achan zich vergreep) dat ook voor altijd God toebehoorde.

Het boek Leviticus is een roep om de Christus door wie hét jubeljaar is aangebroken: Armen bracht Hij het Evangelie: aan mensen, die het als gevolg van de zonde aan alle hoop ontbrak, verkondigde Hij het goede nieuws van Gods genadige redding. Door Jezus is er voor zondaren hoop. Ook voor hen die zich vrijwillig aan God en zijn dienst hebben gegeven. Ik herinner mij een titel van een boekje: "Wie kann ein Pfarrer selig werden?" Hoe kan een dominee zalig worden? Het antwoord van het boek Leviticus daarop is: door de genade van Christus alleen!

A. van der Sloot, Bedum

3 november: Numeri 1

Telling heeft een heel praktische reden: een goed georganiseerd leger is nodig om de kerk op woestijn-tocht te beschermen. De Leviëten zijn ontheven van een legertaak. Zij zijn gereserveerd voor de –ook heel praktische kant van de- heilige eredienst, waarin alles draait om de 'bloednodige' verzoening. *Leermoment* : zonder in een angstsyndroom te vervallen – het is naïef te denken dat de kerk vandaag geen vijanden meer zou hebben. En: de dienst aan de HERE vraagt een zorgvuldige benadering zowel in het kerkgebouw alsook in de huisgodsdienst. Onze heilige God is dat waard.

4 november: Numeri 2

Een prachtige opstelling van steeds 3 stammen per windrichtingkant rond de tabernakel. Maar die tabernakel werd door de leviëten afgeschermd (vs.2 vgl 1:50). Leviëten lijken op "de rode bliksemstraal op transformatorhuisjes .." .."Aanraking levensgevaarlijk!" Tot de Heilige kunnen we alleen naderen via de Here Jezus, de enige echte Priester.

5-8 november: Numeri 3 en 4

Vrij onoverzichtelijke hoofdstukken voor ons gevoel. Daarom een voor ons wellicht leesbaarder overzicht. Weliswaar voor 3 dagen; heb u 1 dag 'vrij'. Hier komen dan 3 'draden' ontleend aan de schets van Prof. Ohmann, "Tellingen in de woestijn":

5 november

De voorrechten van Aäron en zijn zonen:
Hoofdstuk 3:1-4,6b,9-10,32,38,48,51;
hoofdstuk 4:5-15,16-20,27,28,33.

6 november

De eigen verantwoordelijkheid van de Leviëten met betrekking tot hun werk:
Hoofdstuk 3:7,8,25,26,28b,31,36,37;
hoofdstuk 4:4,15 (terugziend op verzen 5-14),24-26,31-33,35b,37b,39b,41b,43b,47b,49.

7 november

De Leviëten zoals ze in de plaats treden van met name Israëls eerstgeborenen:
Hoofdstuk 3:6a,7b,11-13,14-24,27,28a,29-30,33-35,39-51;
hoofdstuk 4:1-3,21-23,29-30,34-47a,48.

8 november

U hebt een 'vrije' of wellicht een inhaaldag.

9 november: Numeri 5

Een hoofdstuk dat bij mij compleet was weggezakt. Een merkwaardig ritueel rond een vermoeden van overspel. Geen bewijzen. De jaloersheid heeft de man te pakken. Dan wordt op deze manier door de HERE de vrouw vrijgepleit; of niet!, met alle onvruchtbare gevolgen vandien.

10 november: Psalm 32

Wie echt met God leeft ("oprechten van hart") en voortdurend met Hem 'on-line' is, die zal het als verstikkend ervaren: dat verzwijgen van zondige daden (vss. 3 en 4). Zo bekeken is een open schuldbe-kentenis bij God een ware opluchting. David weet er van mee te praten (zie 2 Sam. 11 en 12).

11 november: Numeri 6

Zo'n Nazireeër leefde een bepaalde tijd in volledige toewijding aan de HERE. Dit voorbeeld stelt jou de vraag: Op welke manier wijd jij je leven aan God? Aparte, stille tijd voor Hem-en-jou? Vasten en bidden misschien? Ook buitendien: "Neem mijn leven, laat het Heer, toegewijd zijn aan uw eer" (LB 473, een eigentijds 'Nazireeërlied' geschikt voor alle gelovigen). Over die priesterlijke zegen: Waarom alleen aan het eind van een kerkdienst, en ook niet bijv. aan een ziekbed?

12 november: Numeri 7:1-47

Wat ook voor vss.48-89 geldt: het lijkt wel erg eentonig. Ja, om te lezen, maar niet om mee te maken. Toen moet het een enorm feest zijn geweest! Elke stam apart feestelijk betrokken bij de eer van de HERE. Wat een feestelijke drukte om per stam al die geschenken bij elkaar te organiseren! Ze mochten elkaar kennelijk niet aftroeven: van elke stam werd hetzelfde verwacht. De heilige God heeft zelf alles organisatorisch geordend.

13 november: Numeri 7:48-89

Let op de unieke 'middelaarpositie' van Mozes. Hij valt buiten elke orde, ook die van de Levieten. Hij had rechtstreeks contact met de HERE (vs.89). Hij kon en mocht 'zomaar' voor een gesprek met God het heilige der heiligen binnenlopen (terwijl Aäron maar 1x per jaar op Grote Verzoendag naar binnen mocht). 'Zomaar'? Hij kon pas op Gods stem rekenen van boven het verzoendeksel! Wij mogen overal tot God bidden door Christus' Geest dankzij zijn verzoeningsbloed.

14 november: Numeri 8

Hier wijding van de Levieten, in Lev.8 die van de priesters. Priesters moesten 'heilig', Levieten 'rein' zijn. Priesters moesten nieuwe, Levieten schoongewassen kleren aan. Overeenkomst: wie is van zichzelf goed genoeg om de heilige God te dienen?

15 november: Numeri 9

Pesachfeest prioriteit nr 1: Gods daden moeten gevierd en in levendige herinnering worden gehouden. In geval van onreinheid of een buitenlandse reis mocht iemand het ook een maand later vieren, maar dan wel exact volgens de voorschriften. De HERE is hierin ruim én streng en vraagt van de vierder een geloofstrouwe instelling. Vss.15-23: de wolk over de tabernakel ('s nachts als een vuurverschijnsel) maakt duidelijk: God is de Reisleider en Bescherm-Heer van z'n volk. Vraagje: zou de wolk in Hand. 1 bij Jezus' hemelvaart ook niet een bijzonder Godsverschijnsel kunnen zijn net als hier?

16 november: Numeri 10

Trompetstoten ('staccato'): we vertrekken; lange tonen: we komen als gemeente/ volk bij elkaar (vgl de kerkklokken). Trompetalarm in geval van vijandelijk gevaar was een signaal naar God toe: we brengen onszelf bij U in herinnering (vgl de signalen rond Jericho, Joz.6:9,20). Onze gebeden zijn net trompetsignalen naar de hemel toe.

Vs.11-36: Geheel gedisciplineerd gaat de stoet op pad. Geloofsvertrouwen verwoord door Mozes (vs.29) in zijn gesprek met z'n zwager Chobab. Deze was Midjaniet, een nakomeling dus van Abraham en Keturah! Hij hoorde niet bij Israëel, maar wordt om z'n gidskwaliteiten door Mozes gevraagd om mee te trekken. Hij mag dan zelfs delen in Gods voorspoed voor het volk. Mooi trekje bij Mozes: hij was niet te benauwd om voor de kerk deskundigheid van buiten in te schakelen waarover ze zelf niet beschikt.

J.G. van der Hoeven, Groningen-Noord

17 november: Numeri 11:1-15

Opnieuw komt de ontevredenheid van het volk naar boven. Laten we die trouwens niet te snel veroordelen, als zouden wij het in hun situatie wel beter gedaan hebben. Dag aan dag manna, dat ééngangsmenu. Onze eerste de beste kant-en-klaar maaltijden bestaan er al uit drie. Pas dat trouwens eens toe op jezelf: wij zitten helemaal aan de andere kant, met de schappen van AH en Konmar vol, zodat je haast niet weet te kiezen welk voedsel je vandaag weer es nemen zult. Zijn wij dan nu zoveel tevredener naar de HEER toe? Is ons houden van Hem en vertrouwen op Hem daardoor verdiept: door onze welvaart? Een mens zal niet van brood alleen leven, en nooit door brood alleen geloven. Voorspoed of tegenspoed is nooit een geloofsbasis. Dat denken we wel: als het ons goed gaat, dan zullen en kunnen we geloven. Vergeet het maar. Wie niet op God als de Vader van Jezus Christus vertrouwt, lees Rom.8:38-39, die zal nooit definitief geloven. Let overigens op Mozes' middelaarschap hier: zie hem worstelen. Hij trekt het niet om blijvend voor dit volk met heel zijn hart op te komen, logisch ook! En toch is dát nu juist de kracht van de Meerdere van Mozes geweest, van Jezus, de Middelaar van een nieuw verbond. Hij gaf zichzelf in totale overgave voor een volk, waar waarlijk niet zo bijster veel van te houden viel, omdat ook u en ik erbij horen, Lam Gods dat de zonden van ons wegtorste.

18 november: Numeri 11:16-35

God verdeelt het middelaarschap met Mozes over meerdere schouders. Het stelt het niet te overtreffen Middelaarschap van Jezus, de ene Middelaar tussen God en mensen, nu al in een uniek daglicht. De HEER begraaft het volk in zijn gulzigheid. Maar deze overvloed is geen zegen. Hij gaat gepaard met Gods toorn. Zoals zoëven nog de kwakkels geslacht zijn, zo richt de HEER een slachting onder het volk aan. Ik schrijf dit stukje in de week waarin prins Claus is bijgezet in Delft. De man die een lans brak voor de derde wereld. En ik realiseer me, dat volgens de laatste berekeningen in december 14,5 miljoen mensen in Afrika getroffen zullen worden door de hongersnood die zich nu al aan het ontwikkelen is. En ik loop door AH en ik schaam me. Zou dat althans moeten doen. En ik voel in de lucht hoe het onweer Gods op komst is over ons ongebreidelde consumentisme en hoe, moge God het niet verhoeden, de Heilige Geest het niet meer uthoudt op ons continent, dat een lappendeken is van leningen, beurskoersen, de ene welvaartsprikkel na de andere, kwakkels kortom waarmee God ons overdekt omdat we dat zelf immers willen; terwijl elders op de wereld die broeders rondlopen met wie Jezus zich naar zijn woord van Matth.25:35 identificeert. Wij zouden hen te eten kunnen geven, maar we doen het niet.

19 november: Numeri 12

Niet alles is gelijk duidelijk aan dit hoofdstuk. Ging het om Sippora, Mozes' vrouw uit Midjan, zoals sommige uitleggers wel zeggen. Of een tweede vrouw? Of een andere vrouw na een eventueel overlijden van Sippora? Daar zit de angel ook niet, in die vrouw: dat is alleen maar een door Mirjam en haar broer gezochte aanleiding om Mozes' unieke positie, zijn boven hen verheven leiderschap, aan de orde te stellen. Het is, zoals je dat vandaag zou noemen, het gekissebis binnen de kerk, tussen kerkenraadsleden, tussen collega-dominees, tussen commissieleden enzovoort, wie er nu de eerste is. God heiligt Mozes: tot hem spreekt Hij van mond tot mond, niet in dromen.

Als er wat op Mozes aan te merken zou zijn geweest, dan had de HEER zelf dat dus wel gedaan. Zo schimpen ze later ook Jezus weg. Maar Jezus beroept zich op zijn Vader, die altijd bij Hem is en achter Hem staat. Dat is dus ook de directe toepassing: eerbied voor de van God gegeven Middelaar. En indirect kan deze geschiedenis ons oproepen om het onheilige haantjesgedrag binnen de kerk af te leren. Laten we elkaars dienaar zijn, zoals Christus, de grote Middelaar, ons aller dienaar was, Filipp.2!

20 november: Psalm 33

Som voor jezelf maar eens op, wat God dus allemaal doet. Wat een geweldige God! En als je dan weet, dat Gods liefde voor ons dus het slotakkoord (vs.22) van deze psalm is, dat Gods macht vooral de macht van zijn liefde is, en als je daarin dan vooral ook het geschenk van zijn Zoon Jezus Christus voor ons ziet: ja, dan is er nog wel een gevecht in het leven (vs.16,17), en er moet vaak ook nog gewacht (vs.22 slot) worden in dit leven, uitkijken naar Gods volledige verlossing van alle huidige gebrokenheid, maar je dag kan toch niet meer stuk. En we eindigen zoals deze psalm eindigt: kom Here Jezus, wij verlangen naar U, Maranatha!

21 november: Numeri 13

Deze verkennende expeditie staat of valt natuurlijk gelijk al met de eerste zin van de HEER: 'zend mannen uit om Kanaän te verkennen, het land dat Ik aan de Israëlieten gééf...'. Dat is dus de definitie van het Kanaän, dat ze zullen binnengaan. Krijgen zullen ze het. Beërven is vaak het woord, dat de Heilige Schrift gebruikt. Dat is nou precies de relatie van afhankelijkheid, beter en dieper: van genade, die Israël nu al twee jaar trekkend door de woestijn geoefend en nu hopelijk, aan de poort van het beloofde land, geleerd heeft. Achter God aan, ontvangend, vierend, dankend. Zo beërven wij achter Christus aan immers ook het hemels Kanaän. Maar Israël staat in een vechthouding, met eigen kracht als maatstaf. Dan ben je inderdaad een sprinkhaan (vs.33) en niet meer. En wij? Is het bij ons ook knokken en zelf doen, in plaats van allereerst ontvangen? Door genade zijt gij behouden, door het geloof en dat niet uit uzelf, het is een gave van God. Ja toch? Zo, compleet vol óvergave, vol vertrouwen, vol afhankelijkheid, Gods rijk binnengaan is een hele tour hoor, ook voor ons, net zoals Israël toen Kanaän nauwelijks durfde betreden.

22 november: Numeri 14:1-25

Dit overkomt ons toch ook zo nu en dan: dat wij wanhopen aan de definitieve doorbraak van Gods rijk. Jezus die al zo lang weg is. De secularisatie die alle relevantie van het christelijk geloof lijkt te hebben uitgewist. Waar is God nou? Ik denk terug aan psalm 33 die we volgens dit rooster enkele dagen geleden lazen en die eindigde met het vertrouwend wáchten op God. Schitterend is wat Jozua zegt: hij typeert de Kanaänieten als mensen 'van wie de beschermende schaduw geweken is'. Lees psalm 91 eens. 'Maar bij ons is de Heer, u hoeft niet bang te zijn', zegt Jozua. Geweldig, wat een overgave aan God. En dan Mozes' middelaarsvoorbede, wat reikt de schaduw van deze OT-bemiddelaar hier naar het licht van Christus zelf. Gods reputatie, Gods lankmoedigheid, dat Hij een lange adem met ons opbrengt, alles brengt Mozes biddend naar voren. Het is een hoogtepunt uit het OT, één van de toppen die het voorbergte vormen van Golgota, waar Jezus zelf voorbede deed voor hen die Hem kruisigden.

23 november: Numeri 14:26-45

Elke dag begraven. Elke dag hebben ze de graven van een langzaam wegstervende generatie gedolven. Hier behoor je psalm 90 bij te lezen, want die heeft Mozes gedicht op deze vreselijke 40 jaren. 40 jaar lang dreunen die 40 jaar verspiederstijd door. Het ongelovige geroddel (!), dat het vertrouwen in Gods trouw en macht ondermijnde (vs.37), ondanks Gods gebleken werken, moet in een uitvaart van 40 jaar lang, afgeleerd worden. Dat is hard. Dat jý het land wel zult binnengaan, maar je vader en je moeder niet.

24 november: Numeri 15:1-21

Gedurende die veertig jaar onderweg blijft de HEER wel tot hen spreken! En: Hij spreekt hen erover, dat ze het land zullen krijgen en dat ze het zullen binnengaan. God laat de horizon van de toegezegde erfenis in zicht, een horizon die ook gevuld is met oogsten en dus oogstoffers, spijsoffers en eerstelingen. De HERE God houdt het doel levend voor dit zwerfende volk. Zwerven en begraven, onnoemelijk zwaar, maar uiteindelijk zullen ze aankomen en beërven en leven. Achter Mozes en daarin achter Christus aan. Want er trekt een Rots met hen mee (1 Kor.10).

25 november: Numeri 15:22-41

Wat is dat: onopzettelijk zondigen en opzettelijk zondigen? Zondigt u nooit eens met opzet, d.w.z. welbewust en met voorbedachten rade? Gaan wij nooit eens bewust door de knieën? Zeker wel. Bewust of onbewust zal het verschil dus wel niet zijn tussen opzettelijk of onopzettelijk; zonder dat ik trouwens de klem er meteen af wil halen. Het zal er wel om gaan, wat er in het hárt van de zondaar leeft: of hij zelf ook moeite met zijn zonde heeft en daarna dus ook echt berouw en strijd. Of dat het hem eigenlijk niks kan schelen. Omdat God zelf hem eigenlijk niks kan schelen. Het komt op die manier dus nauw in de buurt bij de zonde tegen de Heilige Geest. Met God jongleren alsof Jezus de duivel is. Daar is geen pardon voor bij de HEER. Overigens: dat hout sprokkelen op sabbat was bij die man die dat deed daar dus een teken van: van zijn minachting voor de HEER. En daarnaast: de sabbat heeft als teken tussen God en zijn volk een heel heilige plek. Onze is niet de OT-ische sabbat, dat klopt. Nu Christus er is, zijn de schaduwen geweken, Kol.2:16,17. Maar dat vraagt des te meer van ons vandaag een doordenking van die schaduw om in Christus ook tot een werkelijke vervulling van de sabbat te komen. En die vervulling is in ieder geval niet, dat je nu op alle dagen alles dus mag en dat er omtrent de sabbat niks meer geboden is. Lees dan de bergrede (Mt.5-7) maar eens, hoe Jezus met het vervullen van geboden omgaat.

26 november: Numeri 16:1-19

Het middelaarschap van het OT staat hier op het spel. Dat het volk namelijk wel een heilig volk is, iedereen inderdaad, maar dat zulks wel bestaat bij de gratie van hun heiliging; en daarvoor heeft God de priesterfamilie van Aäron afgezonderd, om dagelijks die verzoening symbolisch te voltrekken in de offerdienst. Korach en de zijnen doen alsof uitgekozen volk van God zijn de natuurlijkste zaak van de wereld is, evenals trouwens het beërven van het beloofde land. In wezen ontkennen zij de noodzaak van Christus. Ik zie in Korach iets van al die moderne theologen die vandaag aan de dag beweren, dat het begrip verzoening geschrapt moet worden evenals Jezus als het Lam van God dat de zonden van de wereld wegdraagt. Zij kunnen God ook zonder dat offer wel naderen.. Maar Gods gerechtigheid zal blijkens het vervolg de aarde splijten.

27 november: Numeri 16:20-17:15

Het volk volhardt in een onheilig grote mond tegen de HEER. Ondanks dat Korach en zijn aanhang opgeslokt is door de aarde en de 250 vooraanstaande mannen in Korachs kielzog levend verbrand zijn. Ruim 14000 doden vallen er nog eens. Het zijn getallen die ons doen huiveren. We kunnen ons bij zulke directe oordelen van God over onze aanhoudende opstandigheid ook niks meer voorstellen. Mensen kunnen tot op TV toe maar van alles over God uitkramen. Het is schijn die bedriegt, want God is nog steeds Dezelfde. Lees Hebr.12: 18-28 er maar eens bij.

28 november: Numeri 17:16-18:7

Nogmaals gaat de HEER er toe over om het geslacht van Aäron aan te wijzen voor de priesterdienst van de verzoening. Blijkbaar hield het gemor onder het volk nog steeds daarover niet op. Er zit bij het volk ook achter, dat zij bang zijn geworden van 'de tent, de verblijfplaats van God' (vs.28), als een plek waar zomaar enorme aantallen doden vallen. Ze zullen moeten leren, dat er via legitieme verzoening juist leven rondom de tent van de HEER is. Daarom is het symbool van die bloeiende, dus levengevende amandelstok zo sprekend. En daar liggen ze dus nu in de tent voor het aangezicht van de HEER: de verbondsakte van de wet en daarnaast de staf van de verzoening. Het is dus de tent waar God onder zijn volk woont in Jezus Christus.

29 november: Numeri 18:8-32

De arbeiders in de dienst van de verzoening blijken hun loon waard. Vergelijk dat eens met de prijs waarop Dé Priester geschat is, Matth.26:14,15 en 27:9!

30 november: Psalm 34:1-11

Hier wordt al de definitie van de arme aangereikt en geijkt: het is die mens die geen menselijke helper heeft maar daarin op Jahwe vertrouwt. Jezus neemt de categorie van 'de armen' in zijn zaligsprekingen op. Bijbels arm-zijn is dus meer dan behoren tot de categorie van maatschappelijk ontrechten en verdrukten. Het is in die armoede God vrezende, tot Hem roepen en op Hem wachten. Van hen is het koninkrijk der hemelen, zei Jezus.

1 december: Psalm 34:12-23

Vandaar ook de 'les aan de armen' die nu volgt. Talrijk zijn de rampen van de rechtvaardige. God haalt ons niet weg uit de bedeling van de gebrokenheid. Maar geen been van je zal gebroken worden. Johannes betreft dat later op de manier van Jezus' kruisdood, Joh.19:36. In Christus' zelfovergave zit de heilheid, de ongebrokenheid van het paasoffer; en daarin onze totale verlossing!

M.A.Dronkers, Helpman

2 december: Numeri 19

Zolang iemand onrein was, was hij feitelijk buitengesloten uit de menselijke samenleving. Ook al was die onreinheid soms onvermijdelijk als er bijvoorbeeld thuis een sterfgeval voorkwam. De dood maakte o.a. in Israël onrein. Een priester mocht zijn eigen overleden vrouw niet aanraken en de Hogepriester mocht bij geen enkele dode komen, ook niet bij zijn ouders. Logisch, want de dood is het resultaat van de zonde die er in de wereld is gekomen. Zet hier nu naast Lucas 7:14 (de jongeman uit Naïn). Uit ontferming maakt Jezus zich opzettelijk onrein. Maar let op: de jongen komt tot leven. Straks sterft Jezus aan het vervloekte hout om ons het leven te kunnen geven. Numeri 19 heeft dus een vervolg!

3 december: Numeri 20:1-21

Het is bekend dat herders voor hun kudde water te voorschijn wisten te slaan uit rotsen in de woestijn. Zij zochten dan een dunne plek in de rots (verkalking) waarachter zich water bevond. Mozes had moeten spreken, maar slaat. D.w.z. hij doet het zelf. Hij heeft God niet laten zien in de majesteit van zijn spreken. Hij is vóór de Here gaan staan en heeft het volk het zicht op Gods zorg ontnomen. De grote Mozes (Jezus) faalt niet en brengt zijn verlost in het Koninkrijk van God.

4 december: Numeri 20:22-21:9

Volk bidt om de wegneming van de slangen. Dat gebeurt niet. Er komt zelfs een slang bij! Een vreemde opdracht: als je dodelijk bent gebeten moet je naar die dode koperen slang kijken (gefixeerd) en je blijft in leven. Waarom? De slang is de personificatie van het kwaad. Het volk moest naar die slang kijken om tot de erkenning te komen: het is onze eigen schuld; wij hebben gezondigd. Confronterend! Maar ook verlossend! Jezus haalt dit aan in Johannes 3:14-15. Geloven is: gefixeerd naar Jezus kijken aan het kruis. Daar zie ik mijn schuld die Hij draagt. Ik heb gezondigd, maar Ik zie daar ook mijn Verlosser hangen!

5 december: Numeri 21:10-35

Vers 22 beschrijft het verzoek van Israël aan de Amorieten: Laat mij door uw land trekken; wij zullen niet afbuigen door akkers en wijngaarden, wij zullen geen welwater drinken, de koninklijke weg zullen wij gaan, totdat wij uw gebied doorgetrokken zijn. Maar het antwoord was nee en meteen grijpen de Amorieten naar de wapens. Het gevolg: Israël neemt alles in. Conclusie: als het gaat om wreedheden in het Oude Testament, dan ontdekken we meermalen dat de vijandschap van anderen tegen de God van Israël de ware boosdoener is.

6 december: Numeri 22:1-21

Met militaire middelen valt Israël niet te bestrijden. Het moet met woorden gebeuren. Vloekwoorden wel te verstaan. Dan hoor je meteen de beste in en je kijkt niet op een beetje geld. De Moabieten en de Midjanieten smeden een alliantie en huren een wereldberoemde beroepsvloeker in: Bileam. Het is wel 600 km. reizen (bij de Eufraat), maar ach, je moet er wel wat voor over hebben. Eén ding is Bileam wel duidelijk: hij zal niet anders kunnen dan Gods woorden spreken.

7 december: Numeri 22:22-41

God waakt over zijn volk. Middels de ezels wordt dat Bileam ook nog eens goed duidelijk. Wij vragen ons best wel eens af: heeft God het wel in handen? Zorgt hij wel voor ons? Toen Israël nog nietsvermoedend in de woestijn gelegerd was, was de Koning van Israël al uitgebreid bezig om zijn volk te beschermen.

8 december: Numeri 23

Gods volk is met geen ander volk te vergelijken (vers 9). Dat blijkt in Numeri ook steeds weer het geval te zijn. God gaat met Israël zijn weg. En Israël blijft Gods volk. Er zijn nog bijzondere beloften voor het joodse volk (Rom.9-11 o.a.). Dat blijft. De kerk is zeer beslist niet in de plaats van Israël gekomen! Dat neemt niet weg dat er voor het Nieuwtestamentische volk van God grote dingen worden gezegd. Lees maar in Galaten 3:26-29. Daar mag je gepast trots op zijn om daarmee God de eer te geven!

9 december: Numeri 24

In vers 17 staat: Een ster gaat op uit Jakob, een scepter rijst op uit Israël. Het gaat dus over een koning. Ten diepste over Jezus. "Hij heeft machtigen van de troon gestoten en eenvoudigen verhoogd". En hoe vonden de magiërs uit het Oosten Hem? Via de (konings)ster. In Numeri gaat het dus ook al over Jezus. En God laat het komen uit de mond van een beroepsvloeker. Wie is hier het sterkst?

10 december: Numeri 25

In hoofdstuk 24:25 lijkt Bileam gewoon naar huis te gaan. Maar als we Numeri 31:16 lezen, dan blijkt dat Bileam wel gesproken heeft wat God hem had geboden, maar dat het slechts lippendienst was. Voordat hij afreist heeft hij nog een tip: voor vrouwen vallen ze wel. Een goed geheim wapen. En jawel, het werkt. Maar Pinechas van de bewakingsdienst grijpt in als iemand van Israël grof brutaal (vers 6) openlijk de God van Israël te kijk zet. Terwijl Zimri en Kozbi geslachtsgemeenschap met elkaar hebben steekt hij ze dood en doet dat richting hun geslachtsdelen (onderbuik). Pinechas kwam op voor de eer van God en de plaag houdt op.

11 december: Psalm 35:1-18

Om stil van te worden. Deze dichter heeft zijn vijanden liefgehad op een bijzondere manier (vers 13 en 14). Daar kunnen wij wat van leren. Doe net of die ander je vriend of broer of moeder is. Wat zou je dan doen? Doe dat dan ook met hen. Onbaatzuchtige liefde. Die zie je volmaakt in Jezus. "Wij willen worden als Hij; elkanders lasten dragen wij. Wie is er nedr'ig en klein? Die zal bij ons de grootste zijn".

12 december: Psalm 35:19-28

Hoe vol liefde de dichter ook was, z'n vijanden lopen er mee weg. Ze beloeren hem en proberen hem ergens op te pakken. En dan ineens: "Ha, ha! ons oog heeft het gezien". En hoe reageert de psalmdichter? Met lik op stuk? Met een sneer? Nee. Hij kijkt naar boven en zegt (vs. 22): "Gij hebt het gezien, HERE, zwijg niet; o Here, wees niet verre van mij". Hij legt het eenvoudig in Gods hand.

13 december: Numeri 26:1-37

Een geslachtsregister. Wat moet je daar nu mee. Nou, er zit meer in dan je op het eerste gezicht zou denken. Het hoofdstuk begint met: "Na de plaag zeide de HERE tot Mozes en tot Eleazar (...): Neemt het aantal der gehele vergadering der Israëlieten op, van twintig jaar oud en daarboven. Hoeveel heeft Simeon er bijvoorbeeld? 22.200 (vers 14). En dan schrik je als je Numeri 1:23 er naast legt: 59.300. Wat een verschil. Zonde maakt meer kapot dan je lief is.

14 december: Numeri 26:38-65

De Leviëten kregen geen erfdeel (vers 62). Zij waren door God apart gezet om de eredienst te onderhouden. Geen lapje grond enz. Toegewijd aan de God van Israël. Heilige grond. Waren de andere 12 stammen dan niet toegewijd aan God? Jazeker wel, maar anders. Financieel maakten zij het mogelijk. Om God te eren. Om de lofzang gaande te houden. Het maakt niet uit wat je voor de kost doet. Als je maar aan God bent toegewijd.

15 december: Numeri 27

In Numeri 26:33 worden er ogenschijnlijk terloops wat namen genoemd, maar die namen komen onder andere in dit hoofdstuk weer terug. De genoemde vrouwen stellen onrecht in het erfrecht aan de kaak. Hun vader was (om zijn zonde tegen God) gestorven in de woestijn. Als zovelen. Maar een zoon had hij niet achtergelaten. Daardoor was er geen erfdeel voor deze vijf dochters. En de naam van hun vader zou verdwenen zijn. God geeft ze gelijk. Hij gaat verder met zijn volk, ondanks alle zonde. De naam van Selofchad blijft behouden en de dochters krijgen toch hun stukje familiegrond. God is rechtvaardig. En we mogen altijd opnieuw beginnen!

P.J. den Hertog, CGK Groningen

16 december: Numeri 28:1-25

Het dagelijkse leven van de Israëliet verliep op het ritme van de beide dagelijkse offers: aan het begin en aan het einde van elke werkdag. Met God beginnen, bij God afsluiten. Een brandoffer tot een liefelijke reuk voor God! De gebeden om en op grond van de verzoening, bij het altaar, elke dag. En op de dag die de verbinding aan God nog extra markeert, de sabbat: dubbel zoveel. Dat is extra werk voor de priesters, maar het onderstreept de extra feestelijkheid voor allen. Hier wordt het patroon gewezen van een leven met God, elke dag, waarbij de sabbat als polsslag fungeert. En alle seizoenen weer komen de grote feesten. Het begint met Pasen: dat is elke keer weer het begin van alles. De herinnering aan Gods sparende en reddende hand bij de uittocht uit Egypte als de opmaat naar het leven in het beloofde land. En er is geen feest zonder offers: zonder de toewijding, de verzoening, de aanbidding en de dankbaarheid jegens God. Zo moet het leven zijn onder de koepel van Gods bescherming. Wat mooi!

17 december: Numeri 28:26-29:11

Nu komt Pinksteren: precies zeven weken later ("Feest der weken"); op de vijftigste dag. Ons woord Pinksteren betekent: (feest van de) vijftigste dag. Pinksterfeest benadrukt de afhankelijkheid van de God die de nieuwe oogst gaf. Het is het feest van de 'eerstelingen'. De oogst die op Pasen begint wordt op Pinksteren binnengehaald. God geeft leven! En het is niet zonder zin, dat juist op deze dag later de Heilige Geest wordt uitgestort (Hand 2). De Geest die op Pinksteren wordt uitgestort op de basis van Pasen.

En dan, midden in het joodse kalenderjaar, staat daar de Grote Verzoendag: de dag van de volslagen inkeer die oproept tot de houding van diep gevoeld berouw, van ieder en allen. Dag van boete, elk jaar weer; dag van gebed; van onthouding en van vasten rondom het ritueel van de Grote Verzoening, waardoor alle oppervlakkigheid wordt voorkomen. Misschien denken we wel eens, dat al die rituelen vormendienst in de hand werkten. Maar rituelen zijn vormgevend. Ze hebben elke keer weer aan het denken moeten zetten. Zetten ze ons ook aan het denken?

18 december: Numeri 29:12-30:10

En dan barst het oogstfeest los, als alles is ingehaald, geplukt en verwerkt. Feest van de Loofhutten. Zeven dagen feest. Plus een achtste speciale dag. Vele offers. Overvloed. Hebt u ze geteld? 71 stieren, 15 rammen, 105 ramlammers, 8 bokken en de daarbij behorende plengoffers en spijsoffers, en daarboven overheen dan nog de dagelijkse vaste offers! God geeft veel. Hij is niet karig. En het gaat er in de tabernakel en later in de tempel niet afgeknepen toe. Een stuk uitbundigheid, waarin je de lijnen ziet lopen naar het grote feest voor alle volken (Zach.14:16-18) en naar de schare die niemand tellen kan rondom de troon van het Lam met palmtakken in de handen en het loflied op de lippen: de attributen van het uitbundige Loofhuttenfeest (Openbaring 7).

19 december: Numeri 30:2-170

Geloften zijn bindend. Je kunt geen grote woorden spreken zonder gevolgen. Dat geldt voor ieder. Man en vrouw. Mooie dingen zeggen alleen om door de mensen geëerd te worden is een belediging voor God. Hij zelf komt de "geloften" die Hij heeft afgelegd na. Ze vormen de basis van Israëls bestaan. Nu vraagt Hij ook trouw aan geloften van Jan en Alleman. Maar geloften kunnen de bestaande verhoudingen niet als dynamiet laten springen. En woorden in onbezonnenheid gesproken, waardoor anderen gedupeerd kunnen worden, zullen worden ontkracht. Toch: ook in die gevallen zal de zaak niet aan willekeur worden overgelaten. De echtgenoot, de vader, de persoon die de bestaande orde vertegenwoordigt, mag tegen-spreken, maar niet pas als het hem uitkomt. Op tijd en duidelijk. God houdt niet van gesjoemel.

20 december: Psalm 36

Midden in de wereld staat de mens die tot God bidt. Hij is omringd door goddeloosheid, die zich sterk maakt. Scherp zijn de typering: de zonde die sprekend wordt ingevoerd, en die tot zonde verleidt. Het lijkt wel de niet te stoppen macht van het kwaad. En dan roept hij tot Jahweh, die daar boven uitstijgt en die bescherming biedt. Uw gerechtigheid is als de bergen Gods! Wat een uitspraak! Prachtig zijn de beelden: schuilen in de schaduw van Gods vleugels, óp-leven in zijn huis. Zelfs een stuk uitbundige vreugde over de gemeenschap met God: een stróóm van liefelikheden, de fontein van het leven; "in uw licht zien wij licht"! En dan wordt het gebed geboren: de roep om hulp, in bescheidenheid en tegelijk met alle aandrang. Een voorbeeld voor ons allen.

21 december: Numeri 31:1-24

De veldtocht tegen Midjan heeft niet in de eerste plaats een militair accent: het is de straf die God voltrekt over een volk, dat uit was op de ondergang van Gods volk. Bileam speelde daarbij zijn sluwe rol (Num.24:14; zie verder Num.25). Hij staat voor altijd model voor de Grote Verleider (vgl 2 Petr.2:15; Openb.2:14). We lezen met schrik hoe God zijn oordeel voltrekt: niemand en niets ontziend! En als bij de terugkeer van het leger blijkt, dat zij nota bene de hoofdschuldigen nog in leven hebben gelaten, wekt dat de woede van Mozes. Het oordeel wordt alsnog volledig voltrokken! Het is letterlijk: huivering wekkend. God laat niet met zich spotten. Hij is niet on-machtig. Juist daarom kun je op Hem vertrouwen. Denk nog eens terug bij deze geschiedenis aan de psalm die we gisteren lazen.

22 december: Numeri 31:25-54

Er worden regels gegeven voor de verdeling van oorlogsbuit. De ene helft is voor het uitgetrokken leger. De andere helft is voor de thuisgeblevenen. En verder wordt geregeld wat daarvan aan God moet worden afgestaan. Een vijfde deel van de helft voor het leger wordt bestemd voor de priesters; en een vijfde deel van de helft voor het volk wordt bestemd voor de Levieten. Wie de moeite neemt de getallen uit te splitsen, krijgt het volgende resultaat: kleinvee: 675 stuks voor de priesters en 6750 stuks voor de Levieten; runderen resp. 72 en 720; ezels resp. 61 en 610; mensen resp. 32 en 320. Daarbij komt dan nog de schenking van 16.750 sikkels goud. Men berekent dat op 1672 kg goud. Dat is een enorm bedrag! Een schenking die wordt aangemerkt als een verzoeningsgift (vs.50). Het wordt neergelegd bij God als een herinnering: God moge zijn volk blijven gedenken, en Israël moge zijn God blijven gedenken. Oorlogsbuit is niet maar alleen economische winst!

23 december: Numeri 32:1-19

De verdeling van het pas veroverde land aan de "overzijde van de Jordaan" (die betiteling dateert uiteraard pas uit later tijd, toen het volk goed en wel gesetteld was), is het begin van de inlossing van Gods belofte. Het land is zeer geschikt voor de stammen die vooral leven van de veeteelt. Mozes hekelt aanvankelijk de mentaliteit van: "als wij maar binnen zijn". Als blijkt, dat het helemaal niet de bedoeling is de band met de rest van het volk of met de God-van-heel-Israël te verbreken, wordt het anders. De eenheid zal blijven bewaard. Dat beloven ze. En zo wordt dit hoofdstuk het begin van de nieuwe fase in de geschiedenis van Israël. Een eigen land, een zelfstandig bestaan, leven voor Gods aangezicht, de rust van Gods vrede rondom.

24 december: Numeri 32:20-42

De afspraken worden vastgelegd. Het land wordt toegewezen. De eenheid blijft gehandhaafd. Opvallend is de herhaling van de uitdrukking: voor Gods aangezicht. Zo stelt men zich van weerskanten op: onder de open hemel, binnen de zichtbaarheid voor God, rekenend op zijn bescherming. "Coram Deo": dat zijn een paar mooie woorden, ze geven uitzicht naar boven en naar voren. En tegelijk leg je je daarmee vast op een duidelijke koers.

25 december: Numeri 33:1-49

O wat eentonige opsomming van al die 'pleisterplaatsen' ... Ik kan me voorstellen dat u na een paar namen struikelt en de rest overslaat. Al die namen en dat ook nog op de eerste Kerstdag! En toch: voor de tijdgenoten zijn het allemaal herinneringen geweest. Is niet de rechte lijn de kortste verbinding tussen twee punten? Welnu: hier wordt de kortste lijn getrokken tussen die twee uitspringende punten: Rameses waar ze vertrokken (vs.3-4), en de velden van Moab waar ze tenslotte aankwamen (vs.49). Lees dan in elk geval die beide teksten om iets van het wonder te ondergaan dat hier in de lange lijst van namen is gestold. Dat begin: de opgeheven hand van de HERE, het vertrek voor de ogen van de Egyptenaren die nog bezig waren hun doden te begraven. En zij op weg naar het leven. En tenslotte de aankomst in de velden van Moab. Alles wat zich daartussen afspeelde is de vastlegging van het wonder van de woestijn: God die ze leidde, die ze voedde, die er was in de wolk, ondanks al de dingen die er gebeurden van pleisterplaats tot pleisterplaats. Elke naam betekende: weer een stap verder. En één keer staat er ineens een zinnetje dat óplicht tussen al die pleisterplaatsen: het sterven van Aäron (vs.38). En de notitie, dat men in het Zuiderland vernam dat de Israëlieten in aantocht waren! (vs.40). En dan nog wat: op al die plaatsen zijn de graven gedolven, totdat het hele geslacht dat uit Rameses vertrokken was tenslotte gestorven was. En daar staat het dan: toen legerden zij zich langs de Jordaan, in de velden van Moab. Dorre namen kunnen ook gaan léven: de grens was bereikt; de deur naar de toekomst werd eindelijk geopend! God bracht ze werkelijk zó ver!

26 december: Numeri 33:50-34:12

En toen ging de deur open. Het nieuwe leven. Het Beloofde Land! "Wanneer gij de Jordaan overtrekt...". Zo'n zinnetje moet je proeven! Ze zullen de Jordaan overtrekken, ja eindelijk! Er zal land, in bezit worden gegeven, een héél land nog wel! Er vallen grote woorden: erfdeel, verdelen, toewijzen, eigendom,.... Dat is léven, toekomst, perspectief "vanuit het dode dal". Ieder krijgt zijn deel, niemand ontvangt te weinig, niemand heeft straks te veel. De contouren van het nieuwe land tekenen zich af: het beloofde land wordt in kaart gebracht (en je hebt er dus ook eigenlijk een kaart bij nodig). De opsomming is zo droog als een kadaster, maar de kadastrale registratie betekent wel dat je eigenaar wordt! En daar, op dat stuk grond zal het duidelijk worden, hoe goed het leven met deze God is. Het geschenk van het land is gebonden aan het leven met Hem. Beloften zijn nooit onvoorwaardelijk.

27 december: Numeri 34:13-35:8

Het staat er zo zakelijk: dit zijn de mannen die jullie het land zullen toewijzen: Eleazar de priester en Jozua de zoon van Nun. Hij die het zegt, Mozes, zal daar zelf niet meer bij zijn. Hoe zal het hem daarbij te moede zijn geweest? Zal de vreugde die hem vervuld moet hebben bij de aankondiging van deze geweldige toekomst niet gemengd zijn geweest met het verdriet om het voortijdige afscheid? Daar stond hij: nu zou het nieuwe leven beginnen. "Dit zijn de mannen die jullie het land zullen toewijzen". Wat een geweldige aankondiging uit zijn mond! En hij wees de hele rij aan: voor elke stam één naam, het gezegende tiental dat de erfenis in ontvangst gaat nemen! En vervolgens de (48) steden voor de Leviëten, verspreid door het hele land. Zo zullen er steeds overal mensen zijn, die het volk kunnen leiden en opbouwen in het geloof.

28 december: Numeri 35:9-34

Wat een indrukwekkende bepalingen om het leven te beveiligen. Aan de ene kant: zeer strenge bepalingen voor de doodslager en moordenaar. Wie het leven niet acht, ontwijdt het land en verspeelt zijn plaats temidden van de levenden. Wie zich bezondigt aan het leven zal moeten worden gestraft. Zelfs in de vrijstad. Maar dan wel altijd door een onbevooroordeelde rechtspraak! En niet dan na zorgvuldig onderzoek. Aan de andere kant: even strenge bepalingen tegen onbeheerste wraakzucht, die de discretie veracht, de rechtspraak blokkeert en de samenleving verziekt. Sterker: de dood injaagt, van de ene wraak naar de andere. En intussen kan niemand na iets dat hij per ongeluk deed zonder gevolgen weg komen: het verblijf in de vrijstad kan niet worden opgeheven, pas na de dood van de hogepriester. Dat betekende wel en totale inbreuk in de gang van iemands leven! Ja, wat een zorg voor veiligheid!

29 december: Numeri 36

De grenzen zullen gehandhaafd blijven : voor allen genoeg, voor niemand te weinig en zeker geen opeenhoping van steeds meer in de handen van enkelen. De regelingen rondom de dochters van Selofchad (Zelafead) moeten voorkomen, dat er straks geen basis meer is voor het eigen bestaan. Ze worden het model voor alle soortgelijke gevallen. Sociale gerechtigheid. Wijsheid van God. Spreiding van welvaart. Patroon voor de goed geordende samenleving tot welzijn voor allen.

30 december: Psalm 37:1-20

Laat het maar precies zo naar u toe komen, als het er staat, woord voor woord. Hoe oud de psalm ook is, hij verwoordt iets dat we allemaal wel kennen: onbegrip over en jaloezie op de voorspoed van wie onrecht plegen. Wat kan dat diep zitten! En zet daar dan eens de woorden van deze psalm tegen aan. Wentel uw weg op de HERE: alles weggrollen, van je af rollen, wegschuiven, het aan God overlaten. En dan er ook op vertrouwen dat Hij de zaak in orde zal maken. Op zijn tijd. Op zijn manier. Hij beter dan wij! Wellicht ook wel anders, en niet zichtbaar voor ons. Moet dat dan ook altijd? Wat zouden er een stuk minder overspanningen zijn en maagzweren en verbitteringen en ruzies. Kwamen we er maar allemaal aan toe. En laat dan de overvoed aan heel die krachtige beeldspraak ook eens op u inwerken!

31 december: Psalm 37:21-40

De hele psalm ademt de tweespalt tussen wat je ziet van de mensen die niet talen naar God en wat je geloven mag van de mensen die hun bescherming zoeken bij God. De tegenstellingen worden scherp aangezet. Psalmen zijn geen zoetgevooisde verskens. Ze leggen de bodem bloot. En ze spreken de uiterste waarheid uit. Er is recht bij God. Dus kun je aan zijn kant gaan staan. Dat is een zaak van je hart, van je diepste persoonlijke drijfveren. En tegelijk een zaak die publiek kan en moet zijn. Goddeloosheid heeft de toekomst niet. Soms zie je dat hier al: vs.35-36. Heel vaak niet. Maar zeg het dan toch maar: eens wordt de zaak schoongeveegd. God is de 'schutse in tijden van benauwdheid'. Dat was toen al evenzeer een belijdenis als ze dat vandaag moet zijn. En er is zolang de zonde bestaat altijd moed voor nodig om dat te zeggen: moed die je alleen maar zult hebben als je God zo kent als er in deze psalm over Hem gesproken wordt.

J.T.Oldenhuis, Helpman